Αἱ πρόσφατοι μεταρρυθμίσεις
εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως

(Ἴδε σελ. 11 - 14)

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1966

ΕΤΟΣ Δ' ◆ ΑΡΙΘ. 16

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Published
with the cooperation of the
INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.
ATHENS

Μία ὡραία ἄποψις τῆς Πανεπιστημιουπόλεως τῆς Θεσσαλονίκης, ποὺ ἐκτείνεται σήμερον εἰς χῶρον ἑκατοντάδων στρεμμάτων

◆ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

◆ ΟΡΓΑΝΟΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

◆ ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΚΩΝΣΤ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΣ

◆ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ : ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ — IAS

◆ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 ΤΗΛ. : 614.949

ΑΘΗΝΑΙ

MODERN EDUCATION & FOREIGN LANGUAGES

A MONTHLY REVIEW

Editor : CONST. A. YERARDOS

Published with the cooperation of the

INSTITUTE OF AMERICAN STUDIES - I.A.S.

Annual Subscription :

In Greece... Drs. 40 In other Countries $ 2

OFFICES : IAS, 72 Academias St., Athens, Greece
Tel. No. 614.949

VOLUME IV JANUARY — MARCH 1966 NUMBER 16

CONTENTS

	Page
— The Dispute between Large Language Teaching Schools and Small «Frontistiria»-Type Schools	5
— Education and Science, a lecture by Dr. Berthold Martin	8
— Modern Tendencies in Education, by Dr. Th. Haralambides, former Director at the Marasleion Pedagogical Academy	9
— The Recent Reforms in Education in the U.S.S.R., by Mr. Gregory P. Efthymiou, former member of the Educational Council of the Ministry of Education	11
— The Teaching of the Natural Sciences	15
— Adult Education in Greece	16
— Open Letter to Owners of «Frontistiria» and to Foreign Language Teachers	17
— The Eugenides Planetarium	20
— All Mankind Seeks a Better Education	
France: French Education Lacks Many Things	23
Western Germany: A Bolt from the Blue	24
— Educational News from All Over the World	25

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ - ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Γραφεῖα : Ἀκαδημίας 72 — Ἀθῆναι
Τηλέφωνον : 614.949

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΤΗΣΙΑΙ :

Ἰδιωτῶν :	Δρ. 40	Ὀργανισμῶν	Δρ. 100
Σπουδαστῶν	» 30	Ἐξωτερικοῦ	$ 2.—

Τιμὴ τεύχους Δρ. 5

Εἰς ὅσους ἡ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἀποστέλλεται ἄνευ ἐντολῆς, ἀποστέλλεται τιμητικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τῶν ὑποχρεώσεως.

Ὑπεύθυνος Συντάξεως : Κωνστ. Α. Γεράρδος, Χατζηγιάννη Μέξη 3, Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου : Μ. Χ. Ροδάκης, Κολχίδος 39

Χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται

Τύποις: Ἐμ. ΡΟΔΑΚΗ & Σία — Γερανίου 7 — 533.965

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΤΟΣ Δ' ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1966 ΑΡΙΘ. 16

Περιεχόμενα

◆ Συμπεράσματα ἐκ τῆς διαμάχης Σχολῶν καὶ Φροντιστηρίων Ξένων Γλωσσῶν	Σελὶς	5
◆ Παιδεία καὶ Ἐπιστήμη, διάλεξις ὑπὸ κ. Berthold Martin . .	»	8
◆ Οἱ σύγχρονες κατευθύνσεις στὴν Παιδεία, ὑπὸ κ. Θεοδ. Χαραλαμπίδη, τ. Διευθυντοῦ Μαρασλείου Παιδαγ. Ἀκαδημίας. .	»	9
◆ Αἱ πρόσφατοι μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως, ὑπὸ κ. Γρ. Π. Εὐθυμίου, τ. Ἐκπαιδ. Συμβούλου .	»	11
◆ Ἡ διδασκαλία τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν	»	15
◆ Ἡ ἐκπαίδευσις ἐνηλίκων εἰς τὴν Ἑλλάδα.	»	16
◆ Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς κ.κ. ἰδιοκτήτας Φροντιστηρίων καὶ Καθηγητὰς ξένων γλωσσῶν	»	17
◆ Τὸ Εὐγενίδειον Πλανητάριον	»	20
◆ Ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος ἀναζητεῖ μίαν καλυτέραν ἐκπαίδευσιν:		
Γαλλία: Ἡ γαλλικὴ παιδεία ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πολλὰ	»	23
Δυτ. Γερμανία: Ἕνα βιβλίον - «Κεραυνὸς ἐν αἰθρίᾳ» . . .	»	24
◆ Ἐκπαιδευτικαὶ εἰδήσεις ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.	»	25

Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

The United States Congress and the Office of Education support a program whereby the average American can have a place to read the latest newspapers and magazines, look through old and new novels, rest himself after 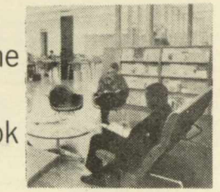 shopping, listen to classical recordings, look up little-known facts, a place to learn ... a library. With a Federal grant a library could be placed in your town. Want to learn more? Just contact your State library agency or The Office of Education, Washington, D. C. 20202.

★

←

Ἡ διαφήμισις χρησιμοποιεῖται σήμερον εὐρέως πρὸς προπαγάνδισιν τῆς μορφώσεως.

Ὁ ἐφετεινὸς προϋπολογισμὸς τῶν Η.Π.Α. διαθέτει μεγάλα κονδύλια διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὸν πλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν δημοσίας χρήσεως. Ἡ σχετικὴ ὅμως προσπάθεια δὲν περιορίζεται εἰς τὴν διάθεσιν καὶ μόνον τῶν πιστώσεων. Μὲ μεγάλας δημοσιεύσεις καὶ «ἀφῆσες», ὅπως ἡ δημοσιευομένη παραπλεύρως, καλοῦνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ ἀποκτήσῃ ἡ πόλις των μίαν νέαν βιβλιοθήκην ὅπως ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὰς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Office of Education (Ὑπουργείου Ἐκπαιδεύσεως) διὰ τὴν λῆψιν τῆς σχετικῆς κρατικῆς χορηγίας.

★ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΑΜΑΧΗΣ
ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Ἡ ΑΠΟ ΜΑΚΡΟΥ χρόνου ὑφισταμένη ὀξεῖα μεταξὺ Σχολῶν καὶ Φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν διαμάχη (ὀφειλομένη εἰς ἐπαγγελματικὸν ἀνταγωνισμόν, ὡς διαπιστώνουν ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς τὰ πρὸς τὸ Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτοῦτον ἀπευθυνθέντα ἀπὸ 21.10.1965 καὶ 14.2.1966 σχετικὰ ἔγγραφα τοῦ ἀξ. κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας) ἐφώτισεν ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπαρκῶς τὸ ζωτικώτατον διὰ τὸν τόπον θέμα τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν. Καὶ κατέστησε, πιστεύομεν, φανερὸν εἰς ὅλους καὶ ἀναμφισβήτητον ὅτι:

1. Ἡ μὲν φροντιστηριακὴ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν, νόμῳ ἀνοργάνωτος, ἀπρογραμμάτιστος καὶ ἀνεξέλεγκτος (ἀπὸ μέρους τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν), ἀποτελεῖ ἐν προκειμένῳ τὴν κατωτάτην ἐκπαιδευτικὴν βαθμίδα (ἄγνωστον, σημειωτέον, εἰς ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον), ἀλλὰ καὶ δὲν ἀνταποκρίνεται ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, διότι τὸ φροντιστήριον προορίζεται βασικὰ εἰς «συμπλήρωσιν καὶ ἐμπέδωσιν γνώσεων» (ἀποκτηθεισῶν προφανῶς εἰς ἄλλον χῶρον καὶ χρόνον — ὅρα ἄρθρ. 63 § 1 Α.Ν. 2545/1940), ἐνῷ ἡ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν εἶναι πρωτογενὴς καὶ αὐτοτελὴς ἐκπαίδευσις, ἄσχετος πρὸς οἱανδήποτε ἄλλην καὶ ἀνεξάρτητος,

2. Ἡ δὲ διδασκαλία σχολικῆς μορφῆς, καὶ λόγῳ τῆς ἐκ τοῦ νόμου ὑποχρεωτικῆς ὀργανώσεως τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν διὰ κανονισμοῦ, προγράμματος διδακτέας ὕλης, σαφοῦς προσδιορισμοῦ τῆς διαρκείας τῶν σπουδῶν, κατανομῆς αὐτῶν εἰς τάξεις, μὲ βαθμολογίαν, ἐξετάσεις, ὑπολογισμὸν ἀπουσιῶν, πτυχία κλπ. κλπ., ἀλλὰ καὶ λόγῳ τοῦ συστηματικοῦ ἐλέγχου πάντων τούτων παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν, ἀποτελεῖ ἀσυγκρίτως βελτιωμένην καὶ ἀνωτέραν μορφὴν ἐκπαιδεύσεως, ἀνταποκρινομένην ἀναμφισβήτητως πληρέστερον εἰς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας, καὶ μόνην καθιστῶσαν δυνατὴν τὴν ἀρτίαν ὀργάνωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ξενογλώσσου διδασκαλίας καθ' ὅλην τὴν χώραν εἰς 70.000 σπουδαστάς, κατανεμημένους εἰς 500 ἐκπαιδευτικὰ κέντρα τῶν συνοικιῶν, τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς ὑπαίθρου εἰδικώτερον.

Κατὰ συνέπειαν, ἡ παρὰ τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν ἐπιμόνως ἐπιδιωκομένη κατάργησις τῆς ἀπὸ δεκαπενταετίας ὑφισταμένης ἀνωτέρας ταύτης ἐκπαιδευτικῆς βαθμίδος τῆς ὠργανωμένης καὶ ἐλεγχομένης σχολῆς ξένων γλωσσῶν καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ καθιέρωσις τῆς ὑπαναπτύκτου μορφῆς τοῦ ἀνοργανώτου καὶ ἀνεξελέγκτου φροντιστηρίου ξένων γλωσσῶν, θὰ ἀπετέλει τί τὸ ἀδιανότητον καὶ παράλογον, καὶ δὴ εἰς ἐποχὴν ἐκπαιδευτικῆς Μεταρρυθμίσεως. Τοὐναντίον, ἡ στοιχειωδεστέρα λογικὴ ἐπιβάλλει, καὶ εἰς ἣν ἀκόμη περίπτωσιν ἤθελε κριθῇ ὅτι ὡρισμένα σημεῖα τῆς λειτουργίας τῶν ἐν λόγῳ σχολῶν δὲν ἀνταποκρίνονται πλήρως πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν, ὅπως βελτιωθοῦν ταῦτα καὶ συμπληρωθοῦν καταλλήλως — πρᾶγμα ὅπερ αἱ ἐνδιαφερόμεναι σχολαὶ ἀποδέχονται εὐγνωμόνως — ἀντὶ νὰ.... καταργηθοῦν αἱ σχολαὶ ἐκ βάθρων, κατὰ τὸ ἁπλοϊκὸν «πονεῖ κεφάλι, κόψει κεφάλι».

Τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς μορφῆς καὶ βαθμίδος τῆς Σχολῆς ξένων γλωσσῶν (ἀνεξαρτήτως τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἢ πρακτικῆς κατευθύνσεως τῶν ἐν αὐτῇ σπουδῶν, καὶ ἀνεξαρτήτως τῆς παραλλήλου λειτουργίας καὶ φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν), ἀναγνωρίζουν πλήρως καὶ ἡ ἀπὸ 1.2.1966 Ἔκθεσις τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀρ. 159314/29.11.1965 ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, εἰδικῶς συσταθείσης πρὸς μελέτην τοῦ θέματος Ἐπιτροπῆς ἀνωτέρων ἐκπαιδευτικῶν ἐκ τῶν ἀξ. κ.κ. Θεοδωράτου, Κούρνια καὶ Πέτσα, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὸ Παιδαγωγικὸν Ἰνστιτοῦτον σχετικὴ εἰσήγησις τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀξ. κ. Ν. Πολύζου (καὶ ἥτις σημειωτέον οὐδὲ κἂν μνείαν ποιεῖται τῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, τῶν μὴ ἀπαντωμένων εἰς ἄλλην χώραν).

Ἐπιτακτικὴ συνεπῶς καὶ ἐπείγουσα προβάλλει ἡ ἀνάγκη ἐκποιήσεως καταλλήλου, ἀρτίου καὶ συγχρονισμένου ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ λειτουργίας τῶν ὑφισταμένων σήμερον παρ' ἡμῖν Σχολῶν ξένων γλωσσῶν «πρὸς περιφρούρησιν τῆς νομιμότητος, ὑποβοήθησιν τῆς γλωσσομαθείας, ἐξασφάλισιν κρατικοῦ ἐλέγχου καὶ ἐξάλειψιν τῆς ἐπικρατούσης συγχύσεως», ὡς ὀρθότατα προσδιορίζει τοὺς ἐπιδιωκτέους ἐν προκειμένῳ σκοπούς ἡ μνημονευθεῖσα ἀνωτέρω ἔκθεσις τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς. Καὶ εὐτυχῶς τὴν ἐκπόνησιν τοιούτου Κανονισμοῦ ΕΖΗΤΗΣΕΝ ΗΔΗ παρὰ τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21.10.1965 ἐγγράφου αὐτοῦ ὁ ἀξ. κ. Ὑπουργὸς Παιδείας.

Τὴν ἁπλουστάτην ἄλλωστε ταύτην λύσιν ἐπιβάλ-

λουν σὺν τοῖς ἀνωτέρω καί:

1ον) Τὸ ὑφιστάμενον σήμερον νομικὸν καθεστὼς τῶν σχολῶν (Ν.Δ. 3971, ἄρθρ. 16, 20 καὶ 26, Ν.Δ. 3973, ἄρθρ. 3 καὶ 5),

2ον) ἡ ἐν προκειμένῳ ἀπὸ δεκαπενταετίας δημιουργηθεῖσα διὰ τεραστίων μόχθων καὶ θυσιῶν π ρ α γ μ α τ ι κ ὴ κατάστασις,

3ον) ἡ στοιχειωδεστέρα λογική,

4ον) τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς σπουδαζούσης νεολαίας καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ

5ον) ἡ ἀνάγκη τῆς ἐγκαίρου ρυθμίσεως τοῦ θέματος, ἵνα ἀντιμετωπισθῇ μὲ ἄνεσιν ἡ προσεχὴς ἐκπαιδευτικὴ περίοδος, διὰ τὴν ὁποίαν αἱ προθεσμίαι ὑποβολῆς σχετικῶν αἰτήσεων καὶ δικαιολογητικῶν λήγουν προσεχῶς.

Αἱ ἀνεδαφικαὶ εἰσηγήσεις τῶν ἀντιδρώντων εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ θέματος

Ο Ι ΕΧΟΝΤΕΣ ὅμως οἰκονομικὰ συμφέροντα εἰς τὴν δ ι α ι ώ ν ι σ ι ν τ ῆ ς σ ή μ ε ρ ι ν ῆ ς ἀ ρ ρ υ θ μ ί α ς καὶ ἐκμεταλλευόμενοι ταύτην (ὑπὸ τὸ κάλυμμά της ἐμφανίζουν ἀσυδότως καὶ παραπλανητικῶς τὰ φροντιστήριά των ὡς δῆθεν «ἰνστιτοῦτα», καὶ περιφρονοῦν σχετικὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Συμβουλίου Ἰδιωτικῆς Ἐκπαιδεύσεως), ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΟΙ νὰ ἀμφισβητήσουν οὔτε τὸ αὐτονόητον γεγονὸς ὅτι ἡ βαθμὶς τῆς νόμῳ ὠργανωμένης, προγραμματισμένης καὶ ἀρμοδίως ἐλεγχομένης σχολῆς ξένων γλωσσῶν εἶναι ἀσυγκρίτως προτιμοτέρα τῆς κ α τ ω τ ά τ η ς ἐκπαιδευτικῆς βαθμίδος τοῦ νόμῳ ἀνοργανώτου, ἀπρογραμματίστου καὶ ἀνεξελέγκτου φροντιστηρίου ξένων γλωσσῶν, οὔτε δυνάμενοι ἐξ ἄλλου νὰ ἀρνηθοῦν τὸ γνωστὸν καὶ εἰς τὸν ἀδαέστερον ἀκόμη τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἑκατοντάδες καὶ χιλιάδες σπουδαστῶν ἔχουν σήμερον ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ ἐκμάθουν καὶ ἐκμανθάνουν ξένας γλώσσας δ ι ὰ ν ὰ χ ρ η σ ι μ ο π ο ι ή σ ο υ ν α ὐ τ ὰ ς π ρ ὸ ς ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥΣ σ κ ο π ο ύ ς (ὡς ξενόγλωσσοι γραμματεῖς, ἀλληλογράφοι, στενοδακτυλογράφοι, διερμηνεῖς, μεταφρασταί, τραπεζικοί, ὑπάλληλοι ξένων ἑταιριῶν καὶ ὀργανισμῶν, εἰς τὸν τουρισμόν, τὴν ναυτιλίαν, τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον καὶ εἰς πλείστους ἄλλους κλάδους ἐρχομένους εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς ξένους, καὶ δὴ μετὰ τὴν προϊοῦσαν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγοράν), ἐπιδιώκουν νὰ τορπιλλίσουν ἐμμέσως καὶ οὐσιαστικὰ νὰ ματαιώσουν τὴν ἀνωτέρω ἁπλουστάτην, νομιμωτάτην καὶ λογικωτάτην ρύθμισιν διὰ διαφόρων ἀντιεπιστημονικῶν καὶ ἀνεδαφικῶν «εἰσηγήσεων», εἰς τὰς ὁποίας κατώρθωσαν δυστυχῶς νὰ παρασύρουν καὶ ὡρισμένους ἐκπαιδευτικούς, ἀναμφισβητήτου καλῆς πίστεως, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας ἐπαρκῶς ὑπ' ὄψιν τὰ σημερινὰ πραγματικὰ καὶ στατιστικὰ δεδομένα τῶν μεταπολεμικῶς διαμορφωθεισῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἀλλαχοῦ ἀναγκῶν εἰς τὸν τομέα τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν.

Οὕτω, εἰσηγοῦνται ὅπως ἡ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν ΔΙΑΧΩΡΙΣΘΗ καὶ ΔΙ' ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΑΚΟΜΗ ΤΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΑΣ, ποὺ σημειωτέον ἀνέρχονται εἰς χιλιάδας, ὡς ἐλέχθη, καὶ ποὺ δὲν ἀποβλέπουν ἁπλῶς καὶ μόνον εἰς ἐκμάθησιν τῆς ξένης γλώσσης, ἀλλὰ προτίθενται ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΟΥΝ ΑΥΤΗΝ ΔΙ' ΑΣΚΗΣΙΝ ΣΥΝΑΦΟΥΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ, καὶ διδάσκονται σήμερον ταύτην εἰς ἐ γ ι α ί α ς ἐκπαιδευτικὰς μονάδας καὶ ὑπὸ ἐ ν ι α ῖ ο ν ἐ κ π α ι δ ε υ τ ι κ ὸ ν π ρ ό γ ρ α μ μ α ἀπὸ τῶν πρώτων στοιχείων τῆς γλώσσης μέχρι τῆς ξενογλώσσου ἐπαγγελματικῆς - πρακτικῆς καταρτίσεως καὶ τελικῶς τῆς ἐπαγγελματικῆς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς, εἰσηγοῦνται ὅπως ΔΙΑΧΩΡΙΣΘΗ αὐθαιρέτως ἡ διδασκαλία αὕτη ε ἰ ς Δ Ύ Ο σ τ ά δ ι α, ἤτοι εἰς ἓν π ρ ῶ τ ο ν στάδιον ἀποκλειστικῶς ἀ κ α δ η μ α ϊ κ ῆ ς ἐκμαθήσεως τῆς γλώσσης (καὶ διαρκείας 1000 περίπου διδακτικῶν ὡρῶν), καὶ ΜΟΝΟΝ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣ τούτου εἰς ἓν δ ε ύ τ ε ρ ο ν στάδιον ξενογλώσσου ἐπαγγελματικῆς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς τοῦ σπουδαστοῦ (διαρκείας 200—300 περίπου ὡρῶν). Καὶ εἰσηγοῦνται τοῦτο πρὸς τὸν μοναδικὸν σκοπὸν ὅπως ἐπιφυλάξουν ἀ π ο κ λ ε ι σ τ ι κ ῶ ς καὶ μ ο ν ο π ω λ ι α κ ῶ ς εἰς τὰ ὑπανάπτυκτα «ἀκαδημαϊκὰ» φροντιστήριά των τὸ δῆθεν ἀποκλειστικῶς ἀκαδημαϊκὸν πρῶτον στάδιον (τ ὸ κ α ὶ ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ῶ ς ἐ π ι κ ε ρ δέ σ τ ε ρ ο ν) τῆς ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως, καὶ ἀφίνουν μεγαλοψύχως εἰς τὰς σχολὰς ξένων γλωσσῶν τὸ οἰκονομικῶς ἀσύμφορον — λόγῳ τῆς πληθώρας τῶν ἐπαγγελματικῶν κλάδων — στάδιον τῆς ξενογλώσσου ἐπαγγελματικῆς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς.

ΑΓΝΟΟΥΝ ὅμως ἠθελημένως ἢ ἀθελήτως οἱ τὰς ἀ ν ε δ α φ ι κ ὰ ς ταύτας λύσεις εἰσηγούμενοι ὅτι:

1ον. Ἡ ἀνωτέρω «λύσις» ΔΙΑΣΠΑ — προκειμένου περὶ τῶν σ π ο υ δ α σ τ ῶ ν ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ο ῦ π ρ ο σ α ν α τ ο λ ι σ μ ο ῦ τῶν ἐπιδιωκόντων κατάρτισιν πρακτικῆς κυρίως κατευθύνσεως — τὴν ἐπιβεβλημένην ἑ ν ό τ η τ α εἰς τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν αὐτῶν.

2ον. Ἡ περὶ δύο ἐκπαιδευτικῶν σταδίων εἰσήγησις, τοῦ μὲν ἀρχικοῦ σταδίου ἀποκλειστικῶς ἀκαδημαϊκῆς-φιλολογικῆς κατευθύνσεως, τοῦ δὲ μεταγενεστέρου ἀφιερουμένου εἰς ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμόν, ἀνατρέπει τὸ ταχύρρυθμον τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ συνεπάγεται σημαντικὴν καὶ ἀδικαιολόγητον ἀ π ώ λ ε ι α ν χ ρ ό ν ο υ — ἀνεπίτρεπτον εἰς τὴν ἐποχήν μας. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ ἐπαγγελματικὸς - πρακτικὸς προσανατολισμὸς τῆς διδασκαλίας εἰς τὰ γ ε ν ι κ ώ τ ε ρ α αὐτοῦ στοιχεῖα (ἐπαγγελματικὴ ὁρολογία, μετάφρασις, ἀλληλογραφία) δύναται ἀναμφισβητήτως νὰ γίνῃ — καὶ γίνεται πράγματι σήμερον — τ α υ τ ο χ ρ ό ν ω ς μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς γλώσσης, ἂν ὄχι πάντοτε ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, συνήθως ὅμως ἀπὸ τῆς 200ῆς ἢ 300ῆς ὥρας διδασκαλίας (ἐπὶ συνόλου 1000 διδακτικῶν ὡρῶν), ΠΑΝΤΩΣ δὲ τὸ βραδύτερον ἀπὸ τὰ μέσα τοῦλάχιστον τῆς διδασκαλίας ταύτης, καὶ ΟΥ Δ Ε Π Ο Τ Ε μ ε τ ὰ τ ὸ π έ ρ α ς α ὐ τ ῆ ς, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἄσκοπος ἀπώλεια πολυτίμου χρόνου καὶ χρήματος.

3ον. Ἡ ἄποψις περὶ πρώτου κύκλου «σπουδῶν» ἀμιγῶς γλωσσικῶν καὶ ἀκαδημαϊκῆς ἀποκλειστικῶς κατευθύνσεως, ἀγνοεῖ σκοπίμως τὸ γεγονὸς ὅτι, εἴτε τὸ γνωρίζομεν εἴτε ὄχι, εἴτε τὸ θέλομεν εἴτε ὄχι, δ ι ε μ ο ρ φ ώ θ η μ ε τ α π ο λ ε μ ι κ ῶ ς τόσον ἐν τῇ ξένῃ ὅσον καὶ παρ' ἡμῖν, παραλλήλως πρὸς τὴν γνωστὴν μορφὴν ξενογλώσσου διδασκαλίας ἀκαδημαϊκῆς - φιλολογικῆς κατευθύνσεως, καὶ μία νέα μορφὴ δ ι δ α σ κ α λ ί α ς π ρ α κ τ ι κ ῆ ς κ α τ ε υ θ ύ ν σ ε ω ς π ρ ὸ ς ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ὸ ν π ρ ο σ α ν α τ ο λ ι σ μ ὸ ν τοῦ σπουδαστοῦ, καὶ ἥτις διδασκαλία, καὶ διὰ λόγους τεχνικοὺς ἀλλὰ καὶ διὰ κέρδος χρόνου, προσλαμβάνει, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὸν πρακτικὸν αὐτῆς προσανατολισμὸν ἀ π ὸ τ ῆ ς ἐ ν ά ρ ξ ε ώ ς τ η ς, ἢ τὸ βραδύτερον ἀπὸ τῆς 200ῆς ἢ 300ῆς διδακτικῆς ὥρας. Καὶ θὰ ἦτο, κατὰ συνέπειαν, παράλογος ἡ ἀπόσπασις τῶν 200 ἢ 300 τούτων πρώτων ὡρῶν ἀπὸ τοῦ συνόλου τῶν ἀπαιτουμένων 1000 ὡρῶν διδασκαλίας, διὰ νὰ καλυφθοῦν αἱ διδακτικαὶ αὗται ὧραι εἰ ς ἄ λ λ ο ν χ ῶ ρ ο ν καὶ εἰς διδακτήριον ἄ λ λ ῆ ς κ α τ ε υ θ ύ ν σ ε ω ς, μ ο ρ φ ῆ ς κ α ὶ β α θ μ ί δ ο ς, μὲ τὸν σχολαστικὸν καὶ ἀνεδαφικὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἡ διδακτέα ὕλη τῶν 200—300 αὐτῶν ὡρῶν «δὲν ἔχει συγκεκριμένας καὶ ἀμέσους ἐπαγγελματικὰς ἐπιδιώξεις, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς διδασκαλίαν τῆς γλώσσης». Σημειωτέον ὅτι ἡ νέα αὕτη μορφὴ ξενογλώσσου διδασκαλίας π ρ α κ τ ι κ ῆ ς κατευθύνσεως δι' ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ο ύ ς σ κ ο π ο ύ ς ἀντιπροσωπεύεται σήμερον ἀπὸ ξένα διδακτικὰ βιβλία, καλύπτοντα τ ὸ σ ύ ν ο λ ο ν τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσης ἀ π ὸ τ ῆ ς ἀ ρ χ ῆ ς αὐτῆς, καὶ μὴ προοριζόμενα διὰ σπουδαστὰς ἔχοντας ἤδη διδαχθῆ τὴν γλῶσσαν ταύτην ἀλλαχοῦ. (Ὅρα μεταξὺ ἄλλων, «Intermediate English for Professional People», «Advanced English for Professional People», «Special English for Professional People» τοῦ γνωστοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου «English Language Services» τῆς Οὐάσιγκτων. Ὅρα ἐπίσης τὸ λίαν διαφωτιστικὸν ἐν προκειμένῳ Πρόγραμμα Διδακτέας Ὕλης τοῦ παρ' ἡμῖν Κέντρου Ἀγγλικῶν Σπουδῶν, τῆς ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ἀμερικανικοῦ κράτους καὶ ὑπὸ τὴν κατεύθυνσιν σοβαρῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτελείων λειτουργούσης Ἑλληνοαμερικανικῆς Ἑνώσεως. Ἀλλὰ καὶ μία ἐμπεριστατωμένη μελέτη τῶν Syllabuses, βάσει τῶν ὁποίων ἔχουν καταρτισθῆ τὰ διδακτικὰ βιβλία Let's Learn English I, II καὶ ἰδίως III καὶ IV (ὑπὸ ἔκδοσιν), Atkinson - Reynolds: Business Writing, Eldridge - Good: Business Speller and Vocabulary Builder, Kittle: Handwriting, McGillivray: Life with the Taylors (νέα ἔκδοσις), θὰ καθίστα πλέον φανερὰν τὴν ΔΙΑΦΟΡΑΝ μεταξὺ τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος διδακτέας ὕλης τῆς διδασκαλίας ἀ κ α δ η μ α ϊ κ ῆ ς κ α τ ε υ θ ύ ν σ ε ω ς ἀφ' ἑνὸς καὶ π ρ α κ τ ι κ ῆ ς - ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ῆ ς κ α τ ε υ θ ύ ν σ ε ω ς ἀφ' ἑτέρου.

4ον. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος «εἰσήγησις» παραβλέπει τέλος τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ ξενόγλωσσος διδασκαλία ἐπαγγελματικῆς - πρακτικῆς κατευθύνσεως ἔχει κ α τ ' ἀ ν ά γ κ η ν ε ἰ ς τ ὴ ν π ρ α γ μ α τ ι κ ό τ η τ α ΔΥΟ στάδια:

α) Ἕνα στάδιον γ ε ν ι κ ο ῦ ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ο ῦ π ρ ο σ α ν α τ ο λ ι σ μ ο ῦ (ἐπαγγελματικὴ ὁρολογία, μετάφρασις, ἀλληλογραφία κλπ.) διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ σπουδαστὴς νὰ ἀνταποκριθῇ κ α τ ' ἀ ρ χ ὴ ν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ἑνὸς ο ἱ ο υ δ ή π ο τ ε ξενογλώσσου κλάδου (ἐκ τῶν π ο λ λ ῶ ν ποὺ ὑπάρχουν), καὶ τὸν ὁποῖον κλάδον ἀ γ ν ο ε ῖ συνήθως κατὰ τὴν περίοδον τῶν σπουδῶν του, καθότι ἡ ἐξεύρεσίς του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἑκάστοτε συνθήκας καὶ εὐκαιρίας τῆς ἀγορᾶς, καὶ

β) ἓν ἑπόμενον στάδιον ἰδιαιτέρας ἐπαγγελματικῆς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς εἰς ἕνα σ υ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν ο ν κλάδον (γραμματέως, στενοδακτυλογράφου, διερμηνέως ἢ ἄλλου).

Ἐὰν ἠθέλαμεν συμπτύξει τὰ δύο ταῦτα ἐκπαιδευτικὰ στάδια, α) τῆς γ ε ν ι κ ῆ ς ἐπαγγελματικῆς - πρακτικῆς καταρτίσεως καὶ β) τῆς ἐπαγγελματικῆς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς εἰς ἓν καὶ μόνον, κατ' ἀ ν ά γ κ η ν δὲ εἰ ς τ ὸ τ ῆ ς ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ῆ ς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς, θὰ ὡδηγούμεθα εἰς τὴν δημιουργίαν τ ό σ ω ν τύπων σχολῶν ὅ σ α ι καὶ αἱ εἰδικεύσεις αὗται — καὶ εἶναι πολλαί: Θὰ ἦσαν δὲ αἱ εἰς αὐτὰς σπουδαί, ἀκολουθοῦσαι τὴν περίοδον τῆς ἀποκλειστικῶς γλωσσικῆς καταρτίσεως, μ α κ ρ ᾶ ς σχετικῶς δ ι α ρ κ ε ί α ς, διότι θὰ περιελάμβανον καὶ τὸν χρόνον γενικῆς πρακτικῆς καταρτίσεως καὶ τὸν χρόνον τῆς εἰδικεύσεως. Θὰ καθίσταντο ὡς ἐκ τούτου οἰκονομικῶς ἀσύμφοροι καὶ πρακτικῶς ἀνέφικτοι, ἐνῷ σήμερον, ἡ μὲν μακροτέρα περίοδος τῆς γενικῆς πρακτικῆς καταρτίσεως, καλύπτουσα ὅ λ α ς τὰς εἰδικότητας καὶ συγκεντροῦσα ὡς ἐκ τούτου μέγαν ἀριθμὸν σπουδαστῶν, δύναται οἰκονομικῶς νὰ σταθῇ ὑπὸ ἱκανοποιητικὰς συνθήκας, διότι γίνεται τ α ὐ τ ο χ ρ ό ν ω ς μὲ τὴν γλωσσικὴν κατάρτισιν. Ἡ δὲ μεταγενεστέρα ἐπαγγελματικὴ εἰδίκευσις, περιοριζομένη πλέον εἰς ἐλάχιστον δι' ἕκαστον κλάδον χρόνον, δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῇ εὐχερῶς ἀπὸ οἰκονομικῆς καὶ ποιοτικῆς πλευρᾶς, ἀλλὰ καὶ νὰ στηριχθῇ οἰκονομικῶς ἐπὶ τοῦ προηγουμένου σταδίου, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ, ἀπὸ ἐπιχειρηματικῆς ἀπόψεως, ἕ ν α σ ύ ν ο λ ο ν.

Οὕτω, ἡ περὶ ΔΥΟ σταδίων — ἀκαδημαϊκοῦ κατὰ πρῶτον καὶ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ μεταγενεστέρως — «εἰσήγησις» θὰ ὡδήγει εἰς τὴν πραγματικότητα εἰς... ΤΡΙΑ στάδια ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως, ἤτοι εἰς:

α) Στάδιον ἀκαδημαϊκῆς ἐκμαθήσεως τῆς γλώσσης,

β) στάδιον Γ Ε Ν Ι Κ Ο Υ͂ ἐ π α γ γ ε λ μ α τ ι κ ο ῦ - π ρ α κ τ ι κ ο ῦ προσανατολισμοῦ,

γ) στάδιον συγκεκριμένης ἐπαγγελματικῆς ε ἰ δ ι κ ε ύ σ ε ω ς.

Ἀλλ' εἶναι προφανὲς εἰς πάντα λογικευόμενον ὅτι οἱ ἀνωτέρω θεωρητικοὶ «σχεδιασμοὶ» εἶναι ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου, τυχὸν δὲ ἐφαρμοζόμενοι θὰ τεθοῦν ἀναποτρέπτως ἐκποδὼν ὑπὸ τῆς σκληρᾶς πραγματικότητος, ἀφοῦ ὅμως ἐπιτείνουν εἰς τὸ ἔπακρον τὴν ὑφισταμένην σήμερον ἀρρυθμίαν, ἀντὶ νὰ θεραπεύσουν αὐτήν. Καὶ ἀφοῦ πλήξουν ἀνεπανορθώτως τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν.

***

Θ ΕΛΟΜΕΝ ὅθεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι παρὰ τὰς σφαλερὰς εἰσηγήσεις ποὺ ἀποβλέπουν εἰς νέαν περιπλοκὴν καὶ τελμάτωσιν τοῦ θέματος, αἱ ληφθησόμεναι τελικῶς παρὰ τῶν ἁρμοδίων ἐν προκειμένῳ ἀποφάσεις δὲν θὰ ἀγνοήσουν οὔτε τὴν μεταπολεμικὴν ἐξέλιξιν τῆς ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως, οὔτε τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, οὔτε τέλος τὴν διὰ μεγάλων μόχθων καὶ θυσιῶν δημιουργηθεῖσαν καὶ ὑφισταμένην πραγματικότητα, τὴν ἀναπληρώσασαν ἱκανοποιητικῶς ἐπὶ δεκαπέντε ὁλόκληρα ἔτη τὴν παντελῆ κρατικὴν ἀπουσίαν εἰς τὸν τομέα τῆς ξενογλώσσου ἐκπαιδεύσεως.

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΕΙΣ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Ὁ δρ. Berthold Martin, βουλευτὴς εἰς τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Βουλὴν τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, ἔδωσε πρό τινος εἰς τὴν αὖθουσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διάλεξιν μὲ θέμα: «Παιδεία καὶ Ἐπιστήμη εἰς τὸ Σύγχρονον Κράτος». Παραθέτομεν κατωτέρω περίληψιν τῆς διαλέξεως ταύτης, λόγῳ τοῦ ἐνδιαφέροντος ποὺ παρουσιάζει:

ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΗ ἐξάπλωσιν τῆς τεχνικῆς προόδου καὶ τὰς ἀνακατατάξεις ποὺ τὴν συνοδεύουν εἰς τὸν τεχνικόν, οἰκονομικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα, ἀποκτᾶ ὁλονὲν μεγαλυτέραν σημασίαν ἡ μορφωτικὴ πολιτική. Σκοπός της εἶς τὸ σύγχρονον κράτος εἶναι ὅπως ἀντιμετωπίση τὰ προβλήματα ποὺ δημιουργοῦν διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ ἀτομικήν, τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀνθρώπου τὰ δεδομένα τῆς σημερινῆς ζωῆς: ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης, ἡ ἀνάπτυξις τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς οἰκονομίας, ἡ διαφοροποιημένη κοινωνία καὶ τὸ δημοκρατικὸν καθεστώς. Ἡ οἰκογένεια, ἡ γειτονικὴ σχέσις, ἡ κοινότης καὶ ἡ πατρίς, ἀκόμη καὶ τὸ σχολεῖον καὶ τὸ ἐπάγγελμα, εἶναι ἔννοιαι καὶ κοινωνικοὶ θεσμοὶ ποὺ τὸ περιεχόμενόν τους ἤλλαξε σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ κατὰ τὰ τελευταῖα 30 χρόνια, καὶ ἡ μορφωτικὴ πολιτικὴ τῶν χωρῶν τοῦ Δυτικοῦ κόσμου (διότι εἰς τὰς ἀνατολικὰς χώρας τὰ προβλήματα τίθενται ὑπὸ τελείως διαφορετικὰς πολιτικὰς καὶ ἰδεολογικὰς συνθήκας) ἐκκινεῖ ἀπὸ τὰς δυνάμεις πού κρύβει ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ πραγματικότης. Ἐνῷ εἰς τὰς στατικὰς κοινωνίας τοῦ παρελθόντος ἡ κοινωνικὴ εἰρήνη ἐβασίζετο εἰς ἀξίας παραδοσιακάς, ἀντιθέτως σήμερον καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἱκανότητα τοῦ ἀτόμου νὰ εὑρίσκῃ συνεχῶς νέα κριτήρια διὰ τὴν ἀξιολόγησιν τῆς θέσεως ποὺ κατέχει τὸ ἴδιον μέσα εἰς τὸ σύνολον, καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ συνόλου αὐτοῦ.

Μία σύγχρονη μορφωτικὴ πολιτικὴ πρέπει λοιπὸν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν της, ὅτι τὸ ἄτομον εἶναι ἐκεῖνο ποὺ θὰ ἀποφανθῇ σχετικὰ μὲ ὅ,τι ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν μέσα εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Διότι παρ' ὅλα ὅσα λέγονται διὰ τὴν δημοκρατίαν «τῶν μαζῶν», τὸ ἄτομον εἶναι ὁ κύριος φορεύς της. Σκοπὸς τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς πρέπει συνεπῶς νὰ εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῆς κριτικῆς ἱκανότητος τοῦ ἀτόμου, ἡ καθοδήγησις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς την κατανόησιν τοῦ σημερινοῦ κόσμου — ὄχι ἡ παλινόρθωσις τοῦ παρελθόντος ἢ τυχὸν ἡ παρεμπόδισις τῆς ἐξελίξεως ἢ τῆς τεχνικῆς προόδου.

Εἶναι βέβαια δύσκολον νὰ ὁμιλήσῃ κανεὶς διὰ μίαν καθολικὴν μορφωτικὴν πολιτικήν, διότι ὁ ρόλος τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν τῆς κάθε χώρας εἶναι σημαντικός. Ὅμως γενικὴν πραγματικότητα θὰ πρέπει ν' ἀποτελῇ ἡ αὐξανομένη σημασία τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς.

Ὡς θεσμός, ἡ μορφωτικὴ πολιτικὴ εἶναι παράγωγον τῆς δημιουργίας τῶν συγχρόνων κρατῶν. Ἡ κρατικὴ μηχανὴ ἐχρειάσθη ἀρχικὰ μίαν καλὰ ἐκπαιδευμένην τάξιν ὑπαλλήλων. Ἀργότερα ὅμως ἔγινεν αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη νὰ ἐκπαιδευθῇ καὶ ὁ πολίτης διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν του καθηκόντων, καὶ σήμερον εἶναι κοινὴ συνείδησις ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς παιδείας, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν εὐημερίαν ἑνὸς λαοῦ. Ἡ ἔννοια λοιπὸν τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς ἔχει ὑποστῆ βαθείας ἀλλαγάς, ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενόν της, ὁ σκεπτόμενος καὶ κρίνων ἄνθρωπος, παρέμεινεν ἀμετάβλητον.

Προορισμὸς τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς εἰς τὸν σημερινὸν Δυτικὸν Κόσμον εἶναι νὰ κατασταθῇ μὲ τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν παιδείαν κάθε πολίτην ἱκανόν νὰ διαμορφώσῃ μὲ συναίσθησιν εὐθύνης τὴν ζωήν του καὶ νὰ μετέχῃ εἰς τὰ πολιτιστικὰ ἀγαθὰ τοῦ ἔθνους, εἰς τὸν τομέα τῆς θρησκείας ἢ τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς τεχνικῆς. Μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, ἡ μορφωτικὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους δημιουργεῖ διὰ τὸν πολίτην ἕνα ἐλεύθερον χῶρον, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ἀναπτυχθῇ πνευματικὰ καὶ οἰκονομικά, ἀτομικὰ καὶ κοινωνικά.

Εἰς τὴν Ὁμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας ἡ ἀντίληψις αὐτὴ ὡδήγησεν εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἑξῆς εἰδικῶν τομέων: ἀγωγὴ καὶ παιδεία, ἐπιμόρφωσις ἐνηλίκων, ἐπιστήμη καὶ ἔρευνα, καλλιέργεια τῶν καλῶν τεχνῶν, σχέσεις κράτους καὶ ἐκκλησίας, ἐξωτερικὴ πολιτικὴ μορφωτικῶν καὶ πολιτικῶν προβλημάτων.

Βέβαια, εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν αὐτῶν παρουσιάζονται πολλάκις προσκόμματα, ὅπως ἐκεῖνα ποὺ δημιουργεῖ ἡ ὁμοσπονδιακὴ διάρθρωσις τῆς χώρας μὲ τὰ δεκατρία της «Λαῖντερ», ποὺ αὐτὰ εἶναι ἀρμόδια διὰ τὰ ζητήματα τῆς παιδείας. Διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὅμως ἡ δυσκολία αὐτή, ἐδημιουργήθησαν: Τὸ Μόνιμον Συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν Παιδείας τῆς ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας (ΚΜΚ), ἡ Μόνιμος Ἐπιτροπὴ τῆς ΚΜΚ, τὸ Συμβούλιον Ἐπιστημῶν, εἰς τὰ ὁποῖα προσετέθη ἐσχάτως καὶ ἡ ἵδρυσις ὁμοσπονδιακοῦ Ὑπουργείου Ἐπιστημῶν.

Ἕνα ἄλλο πρόβλημα ὑπῆρξεν ἡ διαρκὴς χρηματοδότησις ὡρισμένων τομέων τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς, καὶ εἰδικώτερα τῆς παιδείας, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐρεύνης. Ἐχρειάσθη ἀρκετὸς χρόνος ἕως ὅτου πεισθῇ ὁ πολιτικὸς κόσμος καὶ ἡ κοινὴ γνώμη διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν τῶν δαπανῶν αὐτῶν. Σήμερα πάντως ἡ σημασία των ἔχει πλέον ἀναγνωρισθῆ, ἂν καὶ τὰ ποσὰ ποὺ διατίθενται εἶναι ἀκόμη σχετικῶς πολὺ χαμηλά: κατὰ τὸ 1961, 4,4, δισ. μάρκα, δηλαδὴ 80 μάρκα κατὰ κεφαλὴν πληθυσμοῦ. Σκοπὸς εἶναι τὸ 1970 νὰ φθάσουν εἰς τὸ ὕψος τῶν 20 δισεκατομμυρίων.

Εἰς τὰς δυσκολίας αὐτὰς προστίθενται καὶ ἄλλα προβλήματα, ὅπως ἡ φθορὰ τῶν γερμανικῶν μορφωτικῶν ἀξιῶν ἔπειτα ἀπὸ τὴν κατάχρησιν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ περιεχομένου των ἀπὸ τὸν ἐθνικοσοσιαλισμόν, ἡ σημερινὴ πολιτικὴ κατάστασις μὲ τὴν διαίρεσιν τῆς Γερμανίας, ἀκόμη καὶ τὸ μονόπλευρον τῶν παραδεδεγμένων καθαρὰ ἀτομικιστικῶν μορφωτικῶν ἰδεῶν.

Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ τὰ προβλήματα, ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ διαπιστώσῃ πὼς ἐπικρατεῖ ὁλονὲν καὶ περισσότερον ἕνας εὐρύτερος τρόπος σκέψεως εἰς τὸν τομέα τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς. Παραλλήλως παρατηροῦμεν ὅτι ἡ μορφωτικὴ πολιτική, ποὺ εἰς τὴν σημερινήν της μορφὴν ἔχει ὡς κύριον ἔργον τὴν προετοιμασίαν τοῦ ἀτόμου διὰ τὴν προσαρμογήν του εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ σημερινοῦ κόσμου, ὑφίσταται καὶ ἡ ἰδία μίαν βαθεῖαν μεταβολήν: ἡ ἐφαρμοζομένη μορφωτικὴ πολιτικὴ τείνει διαρκῶς καὶ περισσότερον νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἔννοιαν πολιτικῆς τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ἕνα χαρακτηριστικὸν παράδειγμα διὰ τὴν λεπτότητα τῶν δημιουργουμένων προβλημάτων ἀποτελεῖ ἡ σχέσις παιδείας καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ ὕπαρξις τῆς σχέσεως αὐτῆς ἔχει πλέον καταστῆ κοινὴ συνείδησις, καὶ ὅλοι γνωρίζομεν πὼς χρειάζονται ἀξιόλογοι ἐπενδύσεις καὶ εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς τομεῖς διὰ νὰ ὑπάρξουν εἰς τὸ μέλλον πλούσια ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ ἡ ἁπλοποίησις αὐτὴ κινδυνεύει νὰ ὑποβιβάσῃ τὴν παιδείαν εἰς ἁπλοῦν παράγοντα τῆς οἰκονομίας. Ἀλλὰ σκοπὸς τῆς μορφωτικῆς πολιτικῆς δὲν εἶναι ἁπλῶς νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ὑλικοῦ ἐπιπέδου, ἀλλὰ νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τοὺς τομεῖς ἐκείνους ποὺ εἰς τὸ πρῶτον βλέμμα φαίνονται ἐλάχιστα «παραγωγικοί», ὅπως εἶναι ἡ τέχνη καὶ ὅλοι οἱ τομεῖς τῆς πνευματικῆς δράσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ μορφωτικὴ πολιτικὴ θὰ πρέπει νὰ τάξῃ ὡς κύριον σκοπόν της νὰ βοηθήσῃ τὸ ἄτομον νὰ προσανατολισθῇ καὶ νὰ μορφωθῇ, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ μία θετικὴ τοποθέτησις τῶν μελῶν τῆς διαφοροποιουμένης σημερινῆς κοινωνίας, ὡς πρὸς τὰς βάσεις τῆς πολιτικῆς δομῆς. Ὡς μέθοδον θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἀκριβῆ ἀνάλυσιν τῶν πνευματικῶν παραδόσεων, τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν καὶ τῆς πραγματικότητος, συγκεντρωτικὴν σύλληψιν τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν, τὸν συντονισμὸν ὅλων τῶν τομέων τῆς πολιτικῆς μὲ τοὺς ἰδικούς της σκοπούς, καὶ ἐπιστημονικὰς μεθόδους ἐφαρμογῆς.

Ἡ μορφωτικὴ πολιτικὴ ἀποτελεῖ τὸ κύριον πολιτικὸν ἔργον τῶν συγχρόνων κρατῶν, καὶ ὀφείλομεν νὰ τῆς ἀναγνωρίσωμεν τὴν πρώτην θέσιν, καὶ εἰδικὰ εἰς τὸ θέμα τῶν πιστώσεων, ἔστω καὶ εἰς βάρος ἐδραιωμένων συνηθειῶν.

ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Ὑπὸ τοῦ κ. ΘΕΟΔ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ, δ.φ.

τ. Διευθυντοῦ Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας
Διευθυντοῦ Κέντρου Κοινοτικῆς Ἀναπτύξεως Β.Ε.Ι.
Ἐκπαιδ. Συμβούλου Ἰνστιτούτου Ἀμερικανικῶν Σπουδῶν - I.A.S.

II.

Ὡς φυσικὴ τώρα συνέπεια τῶν ὅσων ἤδη ἀναφέραμε στὸ προηγούμενο τεῦχος, ἔρχεται τὸ ἑπόμενο γενικὸ αἴτημα ν' ἀποτελέση κι' αὐτὸ μιὰν ἄλλη κατεύθυνση τῆς Παιδείας στὸν σύγχρονο πολιτισμό: Ἡ ἀναγκαία σύγκριση τῆς Παιδείας μιᾶς χώρας μὲ τὰ ἐκπαιδευτικὰ συστήματα ἄλλων χωρῶν, κυρίως τῶν προηγμένων χωρῶν, καὶ ἡ γνωριμία μὲ τὸν πολιτισμό, ἐν γένει, τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ὀφείλομε, δηλαδή, ὅπως γίνεται μὲ πολλὲς ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας, ἔτσι καὶ στὴν Παιδεία, νὰ παρακολουθοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὴν πρόοδο καὶ τὶς μεταβολὲς ποὺ γίνονται στὴν ἀγωγὴ καὶ μόρφωση σὲ ἄλλες χῶρες. Ὀφείλομε νὰ δανείζωμε, ἀλλὰ καὶ νὰ δανειζώμαστε ἢ καλύτερα νὰ ἐμπνεώμαστε ἀπὸ τοὺς ἄλλους δημιουργικά, χωρὶς τυφλὴ ἀπομίμηση ἢ πιθηκισμούς. Ὁπωσδήποτε, ὀφείλομε νὰ γνωρίζωμε τὸ τί γίνεται ἀλλοῦ σχετικὰ μὲ τὴν Παιδεία.

Ἕνας νέος κλάδος τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης, ἡ «Συγκριτικὴ Παιδαγωγική», ἔχει πάρει περίοπτη θέση στὶς Ἀνώτατες Παιδαγωγικὲς Σχολὲς τοῦ κόσμου σήμερα. Εἶναι ἕνα παρακλάδι βέβαια τῆς Ἱστορίας τῆς Παιδείας. Εἶναι ὅμως νέος κλάδος, γιατὶ μόλις στὶς τελευταῖες δεκαετηρίδες εἰσήχθηκε ὡς ἰδιαίτερος κλάδος στὶς Σχολὲς αὐτὲς καὶ μὲ αὐτοτελεῖς ἕδρες καθηγητῶν. Πραγματεύεται τὴν ἔρευνα τῆς σημερινῆς ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως σὲ μιὰ χώρα συγκρίνοντας καὶ συσχετίζοντάς την μὲ τὶς παιδευτικὲς ἐνέργειες καὶ ἀνάγκες σὲ ἄλλες χῶρες. Μαζὶ δὲ μὲ ἕναν ἄλλο, ἐπίσης, νέο κλάδο τῆς Παιδαγωγικῆς Ἐπιστήμης, τὴν «Ἐκπαιδευτικὴ Πολιτική», ὑποδεικνύουν καὶ εἰσηγοῦνται τὸ σωστὸ μὲ τρόπο ἐπιστημονικὸ καὶ ἀντικειμενικὸ γιὰ τὴ διαρκῶς ἀπαιτούμενη βελτίωση στὴν Παιδεία.

Τόσο ὅμως ἡ «Συγκριτικὴ Παιδαγωγική», ὅσο καὶ ἡ «Ἐκπαιδευτικὴ Πολιτική» δὲν παραμελοῦν νὰ ἐξετάσουν, στὶς κύριές τους γραμμές, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξη τῆς χώρας ἢ τῶν χωρῶν γιὰ τὶς ὁποῖες ἐκάστοτε ἐνδιαφέρονται. Εἶναι φυσικὰ ἀδύνατο σ' ἕνα ἄρθρο νὰ ἀναπτυχθοῦν ὅλες οἱ πτυχὲς ἑνὸς τόσο σοβαροῦ καὶ πολύπλοκου ζητήματος, ὅπως εἶναι οἱ μεταρρυθμίσεις στὴν Παιδεία. Χρειάζεται νὰ γίνῃ ἰδιαίτερη μελέτη.

Τὴ συγκριτικὴ τώρα αὐτὴ ἔρευνα στὴν Παιδεία τοῦ κόσμου — καὶ Παιδεία εἶναι τὸ ὑπόβαθρο τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τὰ δυὸ μαζί, Παιδεία καὶ Πολιτισμός, οἱ δυὸ πλευρὲς τοῦ αὐτοῦ νομίσματος — ἡ Οὐνέσκο ἐφαρμόζει πρακτικὰ μὲ τοὺς ἑξῆς δυὸ συγκεκριμένους τρόπους:

Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, χορηγεῖ ὑποτροφίες σὲ ἀνθρώπους προθύμους νὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν Ἐπιστήμη καὶ γενικὰ τὴν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητας. Ἐνενήντα δυὸ χιλιάδες ὑποτροφίες, κάθε εἴδους, ἀναφέρονται στὴν ἔκθεση τοῦ 1959 τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ὀργανισμοῦ γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν ἢ καὶ ἄλλων προσώπων μὲ σκοπὸ τὴ μόρφωση, ἐπιμόρφωση καὶ μετεκπαίδευση καὶ τὶς διάφορες ἄλλες μορφωτικὲς ἐπισκέψεις μεταξὺ τῶν πάνω ἀπὸ ὀγδόντα κρατῶν-μελῶν τῆς Οὐνέσκο.

Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω καὶ μερικοὺς ἄλλους ἀριθμοὺς ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὸ θέμα μας, μὲ τὴν ἀνάγκη δηλαδὴ νὰ γνωρίζωμε τί γίνεται σὲ ἄλλες χῶρες σχετικὰ μὲ τὴν Παιδεία. Στὶς 180.000 εἶχε φθάσει τὸ 1957—58 ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ποὺ σπουδάζουν σὲ ξένες χῶρες μὲ ὑποτροφίες ἀπὸ διάφορες πηγὲς ἢ καὶ μὲ δικά τους ἔξοδα. Οἱ Ἕλληνες ἐρχόντουσαν πρῶτοι (6.609), ἀκολουθοῦν οἱ Γερμανοὶ (6.255), οἱ Καναδοὶ (6.215), οἱ Ἀμερικανοὶ (5.795), οἱ Ἰνδοὶ (4.966), κλπ. Οἱ δὲ χῶρες ποὺ δέχθηκαν τοὺς περισσότερους ξένους σπουδαστὰς ἦταν οἱ Ἡνωμ. Πολιτεῖες μὲ 43.193, ἡ Γαλλία μὲ 17.176, ἡ Γερμανία μὲ 13.916, ἡ Ἀγγλία μὲ 11. 276, ἡ Ρωσία μὲ 11.266, ἡ Ἀργεντινὴ μὲ 9.267 κλπ. (Γιὰ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ὅλ. τὸ σχετικὸ δελτίο τοῦ ΟΗΕ).

Ἂν βέβαια οἱ σπουδὲς στὸ ἐξωτερικὸ ὑποθέτουν τὴν ἐξαγωγὴ σημαντικοῦ συναλλάγματος (περὶ τὰ ἑπτὰ ἑκατομμύρια δολλάρια γιὰ τὴ χώρα μας), μολαταῦτα οἱ ὠφέλειες εἶναι ἀσυγκρίτως μεγάλες καὶ ποικίλες καὶ δὲν μποροῦν, μὰ οὔτε πρέπει, νὰ ὑπολογίζωνται σὲ χρῆμα. Ἀρκεῖ μονάχα νὰ γίνωνται οἱ σπουδὲς ὅπως πρέπει: μὲ σχέδιο καθωρισμένο, μὲ σκοπὸ τὴν ἐπούλωση ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν μας, γιὰ εἰδίκευση ἢ μετεκπαίδευση σὲ κλάδους ποὺ δὲν ὑπάρχουν ἀκόμη σὲ μᾶς, κλπ., ἐφόσον τόσο διστάζομε νὰ ἱδρύσωμε καὶ ἄλλα Πολυτεχνεῖα καὶ ἄλλες Ἀνώτατες Σχολὲς στὴ χώρα μας, καθὼς καὶ τμήματα γιὰ Μεταπτυχιακὲς Σπουδές.

Στὸ σημεῖο ὅμως αὐτὸ ἂς μὴ λησμονοῦμε, ὅτι ὅσο κι' ἂν βελτιωθῆ ἡ Παιδεία σὲ μιὰ χώρα, πάλιν ἡ σύγκρισή της μὲ τοὺς ἄλλους, ἡ γνωριμία μὲ τὸ τί κάνουν οἱ ἄλλοι καὶ ἐπομένως, καὶ οἱ σπουδὲς στὸ ἐξωτερικό, θὰ εἶναι ἀπαραίτητες καὶ ὠφέλιμες γιὰ οἱονδήποτε Λαό. Αὐτὸ ἄλλωστε δείχνουν καὶ οἱ παραπάνω ἀριθμοί, ὅτι ἀκόμη καὶ ἀπὸ χῶρες ποὺ πρωτοστατοῦν στὴν Παιδεία, ὅπως ἡ Ἀμερική, ὁ Καναδᾶς, ἡ Γερμανία, κλπ., μεταβαίνουν στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ γνωρίσουν τὸ τί γίνεται καὶ σὲ ἄλλες χῶρες. Ἡ ἀναλογία ὅμως γιὰ τὴ χώρα μας, ποὺ μόλις ἀναφέραμε, δὲν νομίζομε ὅτι εἶναι φυσιολογικὴ γιὰ τοὺς λόγους ποὺ, λίγο-πολύ, τοὺς γνωρίζομε ὅλοι μας.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ Οὐνέσκο, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ὑποτροφίες, ἐφαρμόζει καὶ ἕνα δεύτερο συγκεκριμένο τρόπο, ποὺ, ἂν καὶ ὑπερβαίνει τὰ καθιερωμένα ὅρια τῆς Παιδείας, ἔχει ἐν τούτοις μεγάλη ἐπίδραση ἐπάνω στὰ ἐκπαιδευτικὰ συστήματα τῶν διαφόρων χωρῶν. Ὁ μεγάλος αὐτὸς διεθνὴς ὀργανισμὸς προσπαθεῖ, σύμφωνα μὲ ἕνα δεκαετὲς σχέδιό του, ν ὰ φ έ ρ η σ ὲ ἀ μ ο ι β α ί α γ ν ω ρ ι μ ί α κ α ὶ κ α τ α ν ό η σ η τ ὴ Δ ύ σ η μ ὲ τ ὴ ν Ἀ ν α τ ο λ ή.

Τὴν Ἀνατολή, ποὺ, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς κομμουνιστικὲς χῶρες, περιλαμβάνει καὶ τὴν Ἰνδία, τὴν Ἰαπωνία, τὸ Πακιστάν, τὶς Χῶρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τὴν Περσία καὶ ἄλλες χῶρες μὲ πανάρχαιους καὶ μεγάλους πολιτισμούς. Καὶ ὁ ἀπώτερος φυσικὰ σκοπὸς τῆς Οὐνέσκο μὲ τὸ μέσο αὐτὸ εἶναι νὰ ἐξυπηρετήση τὴν βασικὴ καὶ πρωταρχικὴ σὲ σημασία ἐπιδίωξη τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, νὰ πραγματοποιηθῆ δηλαδὴ μιὰ μέρα ἡ εἰρηνικὴ συμβίωση τῶν Λαῶν τῆς οἰκουμένης. Στὴν πραγματοποίηση δὲ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ σκοποῦ ἡ παιδεία, ἡ ἀληθινὴ παιδεία, μέλλει καὶ δύναται νὰ παίξη σημαντικώτατο ρόλο. (*) Γι' αὐτὸν τὸ λόγο ἡ ὡραία αὐτὴ κίνηση τῆς Οὐνέσκο ἔχει λάβει τεράστιες διαστάσεις.

Ἔτσι καὶ ἡ «Παγκόσμια Συνομοσπονδία τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ὀργανώσεων» ἀφιέρωσε τὸ συνέδριό της τοῦ 1959, ποὺ ἔγινε στὴν Οὐάσιγκτον, κυρίως γύρω ἀπὸ τὸ θέμα «Ἡ ἀμοιβαία κατανόηση Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως».

Παραθέτω ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Ἄγγλου προέδρου τῆς «Παγκόσμιας Συνομοσπονδίας» στὸ συνέδριο ἐκεῖνο. «Μπορεῖ νὰ ρωτήσωμε: γιατί χρειάζεται νὰ γνωρίζη κανεὶς τὸν πολιτισμὸ τῶν ἄλλων καὶ γιατί κάθε χώρα δὲν κυττάει τὸν ἑαυτόν της; Σ' αὐτὸ ὑπάρχει μιὰ πολὺ σύντομη ἀπάντηση: Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνη ἀλλοιῶς. Ὁ κόσμος εἶναι πολὺ μικρὸς καὶ οἱ χῶρες ἐξαρτιῶνται ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλη. Δὲν ὑπάρχει σήμερα χώρα μὲ πολιτισμὸ ὁλότελα δικό της. Κάθε χώρα ὀφείλει κάτι στοὺς ἄλλους ἢ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἂς πάρωμε ὡς παράδειγμα τὴν πατρίδα μου, τὴν Ἀγγλία: Τὴν τυπογραφία μὲ τὶς τόσες της συνέπειες γιὰ τὸν πολιτισμό, τὴν ὀφείλομε στὴν Κίνα, ἕνα μεγάλο μέρος τῶν μαθηματικῶν μας γνώσεων στοὺς Ἄραβες, τὴν ἰδέα τῆς δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα, τὴν ἰδέα τοῦ δικαίου, τοῦ νόμου, στοὺς Ρωμαίους καὶ τὶς θρησκευτικές μας ἀντιλήψεις στοὺς Ἰουδαίους (βλ. WCOTH «Annual report» σελὶς 50, Washington 195)

Ἔτσι λοιπόν, μὲ τὴν γνωριμία μας μὲ τὸν πολιτισμὸ τῶν ἄλλων χωρῶν καὶ μὲ τὴ σύγκριση τῶν ἐκπαιδευτικῶν τους συστημάτων ἡ ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ μιᾶς χώρας θ' ἀποδώση περισσότερο, γιατὶ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς δικῆς μας χώρας θὰ γνωρίσωμε καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἄλλοι λαοὶ ἀντιμετωπίζουν ἢ ἔχουν ἤδη λύσει παρόμοιες ἐκπαιδευτικὲς ἀνάγκες καὶ δυσκολίες.

Ἔτσι εἴμεθα καλύτερα σὲ θέση ν' ἀποτιμήσωμε, ν' ἀξιολογήσωμε δικαιότερα τὸ δικό μας τρόπο καὶ τὶς δικές μας γνῶμες πάνω στὸ ἴδιο θέμα. Ἔτσι, ἐπίσης, ἐπωφελούμεθα ἀπὸ τὴν πεῖρα τῶν ἄλλων καὶ ἀποφεύγομε περιττοὺς πειραματισμοὺς ποὺ ἀπαιτοῦν καὶ χρῆμα καὶ χρόνο πολύτιμο γιὰ νὰ προχωρήσωμε καὶ βελτιωθοῦμε, χωρὶς μ' αὐτὸ νὰ ἀγνοήσωμε τὶς ἰδιαίτερες συνθῆκες σὲ κάθε χώρα καὶ τὶς διαφορετικές της ἀνάγκες (**).

Δ ε ύ τ ε ρ ο ἐ π ο μ έ ν ω ς γ ε ν ι κ ὸ α ἴ τ η μ α κ α ὶ δ ε ύ τ ε ρ η π α γ κ ό σ μ ι α κ α τ ε ύ θ υ ν σ η σ τ ὴ ν Π α ι δ ε ί α σ ή μ ε ρ α ε ἶ ν α ι ἡ σ ύ γ κ ρ ι σ ή μ α ς μ ὲ ἄ λ λ ο υ ς, πρᾶγμα ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐξέταση τῶν ἐκπαιδευτικῶν τους συστημάτων μᾶς ὑποχρεώνει ἐμμέσως νὰ γνωρίσωμε καὶ τὸν πολιτισμό τους, γιατὶ καθὼς κατὰ κόρο τονίσαμε, Παιδεία καὶ Πολιτισμὸς ἀποτελοῦν τὶς δυὸ πλευρὲς τοῦ ἴδιου νομίσματος καὶ γιατὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ μελετήσωμε τὴν μιὰ πλευρὰ χωρὶς νὰ θίξωμε κάπως καὶ τὴν ἄλλη. Ἔτσι, ἐπίσης, ἀξιολογοῦμε καλύτερα τὸν ἑαυτό μας καὶ ταυτόχρονα ἐπέρχεται ἡ ἀλληλοκατανόηση μεταξὺ τῶν Λαῶν καὶ ἀποφεύγονται πολλὲς περιττὲς παρεξηγήσεις καὶ παρερμηνεῖες ὡς πρὸς τὰ κίνητρα τῶν ἄλλων (***). Ἔτσι, τέλος, συμβάλλομε ὡς ἕνα βαθμὸ καὶ στὴν εἰρηνικὴ ἴσως συμβίωση μεταξὺ ὅλων τῶν Λαῶν, ποὺ εἶναι ἄλλωστε ὁ μύχιος πόθος κάθε πραγματικὰ πολιτισμένου ἀνθρώπου.

(Συνεχίζεται)

(*) Βλ. σχετικῶς καὶ ἄρθρο μας δημοσιευμένο στὸ περιοδικὸ **«Journal of Education and Psychology»**, Baroda University — Baroda — India — Ὀκτώβριος, 1958, μὲ τίτλο «The Dynamics of Education for Peace».

(**) «Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἀντιμετωπίζουν τὰ προβλήματα οἱ παιδαγωγοὶ τῶν ἄλλων χωρῶν, πολλὲς φορές, εἶναι δυνατὸ νὰ μᾶς ὁδηγήση νὰ δοῦμε καλύτερα τὰ δικά μας προβλήματα. Κάθε χώρα βέβαια ἀντιμετωπίζει τὸ ἐκπαιδευτικὸ θέμα μὲ τὴ δική της ὀπτικὴ γωνία καὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἐκπαιδευτικὴ παράδοσή της· ὡστόσο, ὅταν τὰ θέματα παρουσιάζουν κάποια ἀναλογία, ἡ μιὰ χώρα εἶναι δυνατὸ νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὴν πεῖρα τῆς ἄλλης». (Βλ. ἄρθρο κ. Χρ. Φράγκου, καθηγητοῦ, «Ἀνανέωσις τῆς Μετεκπαιδεύσεως μὲ ἐπιστημονικὰς μεθόδους» στὸ «Βῆμα» τῆς 1.1.66).

(***) «Ἡ ἀνάπτυξη ἱστορικῆς σκέψης στὸν μαθητὴ» ὑπογραμμίζεται ὡς βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας ἀπὸ τὴν κ. Ἀθηνᾶ Γ. Καλογεροπούλου στὸ ἄρθρο της (Ἐλευθερία 1.1.66) γιὰ τὴν ἀξιόλογη προσφορὰ τῆς κ. Ἕλλης Γιωτοπούλου - Σισιλιάνου «Ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας στὴ Μέση Ἐκπαίδευση», Ἀθῆναι, 1965. «Εἶναι ἀνάγκη — τονίζεται — ν' ἀναπτυχθῆ ἐπιστημονικὸ ἦθος στοὺς μαθητὲς καὶ ἡ ἀποφυγὴ φανατισμοῦ καὶ μονόπλευρων τρόπων στὴν ἑρμηνεία τῶν ἱστορικῶν γεγονότων... Θὰ συνεχίσουμε, ὅπως ἄλλοτε... ἢ θὰ γίνη κατανοητό, ὅτι σ' ὁλόκληρο τὸν δυτικὸ κόσμο, ἄλλαξαν, πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια, τὰ πράγματα, καὶ ἄρχισε ἡ προσαρμογὴ τῆς διδασκαλίας στὶς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ παιδιοῦ;» Καὶ στὸ ἄρθρο αὐτὸ ἐπαληθεύει ἡ κεντρικὴ ἰδέα τοῦ σημερινοῦ μας ἄρθρου, ὅτι χρειάζεται νὰ παρακολουθοῦμε τὴν ἐξέλιξη τοῦ κλάδου μας σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Γιὰ νὰ γίνη ὅμως αὐτὸ προϋπόθεση sine qua non εἶναι ἡ γνώση μιᾶς ξένης γλώσσας ἀπὸ μέρος κάθε φοιτητῆ προτοῦ εἰσαχθῆ σὲ Ἀνώτατη Σχολή, ὅπως ὑποστηρίξαμε σὲ προηγούμενο ἄρθρο μας σὲ τοῦτο τὸ περιοδικὸ σχετικὰ μὲ τὸ πρόβλημα τῶν ξένων γλωσσῶν στὸν τόπο μας. Ἄλλως, ἂς μὴν περιμένωμε τὴ δημιουργία ἐπιστημονικοῦ κλίματος στὴ χώρα μας, γιατὶ ἡ σύγκρισή μας μὲ τοὺς ἄλλους θὰ μᾶς βοηθήση στὸ ν' ἀναπτυχθοῦμε μὲ τρόπο πιὸ στέρεο καὶ ἀντικειμενικὸ — ποὺ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς Ἀλήθειας καὶ ἑπομένως τῆς πραγματικῆς Ἐπιστήμης.

Αἱ πρόσφατοι μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως (*)

Ὑπὸ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ
Καθηγητοῦ, τ. Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου

Ι. Ἡ διάρθρωσις τοῦ Σοβιετικοῦ Σχολείου πρὸ τῆς μεταρρυθμίσεως

ΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ εἰς τὰς δομὰς τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀποτελοῦν σήμερον κοινὸν περιστατικὸν εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ἀλλ' εἰς τὴν Σ. Ρωσίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχει περισσότερον συγκεντρωτικὴ καὶ περισσότερον εὐαίσθητος ταξινόμησις εἰς τὴν κυβερνητικὴν πολιτικὴν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἄλλας χώρας, αἱ μεταρρυθμίσεις διαδέχονται ἀλλήλας μὲ μίαν ταχύτητα ποὺ ἔχει αἰφνιδιάσει τοὺς Δυτικοὺς παρατηρητάς. Ἡ πλέον πρόσφατος ἐξ αὐτῶν ἔγινε τὸν Α ὔ γ ο υ σ τ ο ν τ ο ῦ 1 9 6 4, ὅταν τὸ Κεντρικὸν Κομιτᾶτον τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος καὶ τὸ ἐξ ὑπουργῶν Συμβούλιον υἱοθέτησαν λύσεις ἀποβλεπούσας νὰ μεταβάλουν τὴν διάρκειαν τῆς ἀνωτέρας μέσης ἐκπαιδεύσεως. Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ σοβιετικοῦ ὑπουργοῦ Παιδείας Ε.Ι. Ἀφανασένκο, αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις «θὰ συνεπιφέρουν ποικίλας μεταβολὰς εἰς τὴν δραστηριότητα ποὺ διεξάγεται ἀπὸ τὴν ἀνωτέραν μέσην ἐκπαίδευσιν», διαβεβαίωσιν μὴ ἐπαληθευομένην, ἐν τούτοις ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ μελετήσῃ κανεὶς τὰ πρόσφατα αὐτὰ μέτρα πρέπει νὰ τὰ τοποθετήσῃ μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως πρὸ καὶ μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ 1958, ἡ ὁποία εἶναι γενικῶς γνωστὴ ὡς «μεταρρύθμισις Κροῦστσεφ».

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διατάγματος τοῦ ἰσχύσαντος πρὸ τοῦ 1958, ὅλα τὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα συνεπλήρωνον τὸ 7ον ἔτος τῆς ἡλικίας των ὑπεχρεοῦντο νὰ φοιτήσουν εἰς στοιχειώδη σχολεῖα γενικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὰ ὁποῖα ἦσαν τριῶν τύπων: τετρατάξια, ἑπτατάξια καὶ δεκατάξια. Παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς διαρκείας εἰς τὰ ἔτη φοιτήσεως, τὸ σχέδιον σπουδῶν καὶ τὸ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τῶν σχολείων αὐτῶν ἦτο τὸ ἴδιον. Ἐν τούτοις ἐπετρέπετο εἰς τὰ παιδιὰ νὰ ἐγγραφοῦν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Δ' τάξιν τοῦ τετραταξίου σχολείου εἰς τὴν Ε' τοῦ ἑπταταξίου, καὶ ὅταν ἀπεφοίτων ἀπὸ τὸ σχολεῖον τοῦτο νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὴν Η' τάξιν τοῦ δεκαταξίου. Κατὰ τὸ 1958 κανένα παιδὶ δὲν ἔπρεπε νὰ περιορίζεται εἰς τὸ τετρατάξιον δημοτικὸν σχολεῖον. Τὸ ἑπτατάξιον δημοτικὸν σχολεῖον ἦτο τὸ σχολεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἐφοίτα κατὰ προτίμησιν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν σοβιετικῶν παιδιῶν. Πρὸ τοῦ πολέμου αἱ κυβερνητικαὶ ἀρχαὶ εἶχον θέσει ὡς τελικὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ὑποχρεωτικὴν φοίτησιν εἰς τὸ δεκαετὲς σχολεῖον· ἐν τούτοις μέγας ἀριθμὸς πρακτικῶν δυσκολιῶν, ὀφειλομένων πρὸ παντὸς εἰς τὰς κολοσσιαίας ἀπωλείας διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ τεθέντος σκοποῦ, ἐνῷ ἡ διάδοσις αὐτῶν τῶν σχολείων ὑπῆρξε σημαντική, ἰδίως μάλιστα εἰς τὰς μεγαλυτέρας πόλεις.

Τὸ δεκαετὲς σχολεῖον, ὅπως ἄλλωστε καὶ οἱ δύο ἄλλοι τύποι μικροτέρας διαρκείας, ἦτο ἑνιαίου τύπου καὶ δὲν προέβλεπε μίαν τελείαν ὑποδιαίρεσιν μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας βαθμίδος, μολονότι εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Δ' τάξεως, δηλ. ὅταν οἱ μαθηταὶ εἰσήρχοντο εἰς τὸ 11ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, μετέβαινον ἀπὸ μίαν γενικὴν εἰς μίαν ἐξειδικευμένην ἐκπαίδευσιν. Ἐν τούτοις ἡ μετάβασις αὕτη ἐλάμβανε χώραν ἐντὸς τοῦ ἰδίου τοῦ σχολείου καὶ δὲν περιελάμβανε τὴν ἐπιλογὴν τῶν μαθητῶν καὶ τὴν μεταφοράν των εἰς ἄλλον τύπον σχολείου, ὅπως, ἀντιθέτως, συμβαίνει εἰς τὴν Μ. Βρετανγίαν, ἔνθα εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν 11 περίπου ἐτῶν οἱ μαθηταὶ ὑποβάλλονται εἰς ἰδι-

(*) Βλέπε International Review of Education, No 2, 1965.

αιτέραν δοκιμασίαν, καλουμένην κοινῶς eleven - plus examination.

Τὸ πρόγραμμα σπουδῶν, ἀκολουθούμενον ἀπὸ ὅλους τοὺς μαθητάς, ἦτο συμβατικὸν καὶ θεωρητικὸν καὶ ἔθετεν εἰς ἐξέχουσαν θέσιν τὰς ἐπιστημονικὰς ὕλας. Οἱ μαθηταὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον τελειώσει μὲ εὐνοϊκὴν δοκιμασίαν τὸ δεκαετὲς δημοτικὸν σχολεῖον, ἔπαιρναν ἕνα «Ἀπολυτήριον» καὶ ἠμποροῦσαν ἔπειτα ν' ἀκολουθήσουν τὰς σπουδάς των εἰς ἕνα ἀνώτερον Ἵδρυμα. Ἐκτὸς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐτιμῶντο διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ ἐνεγράφοντο αὐτομάτως, ὅλοι οἱ ἄλλοι ὑπεβάλλοντο εἰς εἰσιτήριον ἐξέτασιν.

Ἐν τούτοις, τὸ πρόγραμμα τὸ προβλεπόμενον ἀπὸ τὸ δεκαετὲς σχολεῖον δὲν ἦτο πλήρως θεωρητικόν. Ἡ πολυτεχνικὴ διδασκαλία, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ θεωρία τῆς ἐκπαιδεύσεως πρέπει νὰ εἶναι ἐνσωματωμένη καὶ μὲ τὴν πρακτικὴν τῆς παραγωγικῆς ἐργασίας, δὲν παρημελεῖτο. Ἡ ἀπόφασις δὲν ἦτο νέα· ἐφευρεθεῖσα ἀπὸ τὸν Μὰρξ καὶ τὸν Ρόμπερτ Ὄουεν, ὑπεστηρίχθη ἀπὸ τὸν Λένιν καὶ τὴν Κρουπσκάγια ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη, εἰσήχθη εἰς τὸ σοβιετικὸν σχολεῖον, διὰ νὰ ἐγκαταλειφθῇ κατόπιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς σταλινικῆς περιόδου. Τὴν ἐπανευρίσκομεν εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ 19ου Συνεδρίου τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, τὸ 1952, ἀλλ' ὁ Κροῦστσεφ, εἰς μίαν παρέμβασίν του κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 20οῦ Συνεδρίου, γενομένου τὸ 1956, ἔκαμε φανερὸν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ λόγων περισσότερον παρὰ περὶ ἔργων.

Τὰ ἄμεσα ἀποτελέσματα εἰς τὰ σχολεῖα δὲν ὑπῆρξαν ἰδιαζόντως ἀξιοσημείωτα· δοθέντος ὅτι αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ Συνέδριον κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξεφωνήθη ὁ περίφημος «μυστικὸς λόγος», ὁ ὁποῖος ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς τὴν συστηματικὴν καταστροφὴν τοῦ μύθου τοῦ Στάλιν ὡς πατρὸς ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ, οἱ σύνεδροι εἶχον βεβαίως ἄλλα πράγματα νὰ σκεφθοῦν. Ἐν τούτοις, ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη καὶ ἐντὸς τοῦ 1958 τὸ δεκαετὲς σχολεῖον εἰσήγαγεν ὡρισμένον ἀριθμὸν ὡρῶν προωρισμένων διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ διὰ τὰς πολυτεχνικὰς διαβαθμίσεις.

Ἐκτὸς τῶν σχολείων τῆς γενικῆς καταρτίσεως ὑπῆρχον διάφοροι τύποι ἐπαγγελματικῶν σχολείων, τὰ ὁποῖα ὠργάνωσαν μαθήματα ποικίλης διαρκείας, ἀπὸ 2 ἕως 5 ἔτη, προωρισμένα διὰ μαθητὰς ποὺ εἶχαν τελειώσει τὸ ἑπταετὲς σχολεῖον. Ὑπῆρχον ἐπίσης ποικίλοι τύποι εἰδικῆς καταρτίσεως, ὅπως π.χ. τὰ σχολεῖα διὰ φυσικῶς καὶ ψυχικῶς καθυστερημένους, τὰ σχολεῖα Σουβόρωφ καὶ Νακίμωφ διὰ τὰ υἱοθετημένα ἀπὸ τὸν στρατὸν καὶ τὸ ναυτικὸν παιδιά, καὶ τὰ σχολεῖα διὰ παιδιὰ ἔχοντα ἰδιαιτέραν κλίσιν εἰς τὰς τέχνας, ὅπως εἰς τὴν μουσικήν, εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸ θέατρον. Ἀλλὰ τὰ σχολεῖα αὐτὰ ἀφεώρων μόνον εἰς μικρὸν ἀριθμὸν τοῦ πληθυσμοῦ.

II. Αἱ μεταρρυθμίσεις τοῦ Κροῦστσεφ

Τὸ 1958 ἐπηνέχθησαν ἀξιοσημείωτοι μεταβολαὶ εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν σοβιετικὴν νομοθεσίαν. Τὸ μνημόνιον τοῦ Κροῦστσεφ «ἐπὶ τῆς ἐνισχύσεως τῶν δεσμῶν τοῦ σχολείου μὲ τὴν ζωὴν καὶ ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἀναπτύξεως τῆς ἐκπαιδευτικῆς νομοθεσίας» ἐδημοσιεύθη καὶ ἐκυρώθη ἀπὸ τὸ Προεζίντιουμ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κόμματος καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Σοβ. Ἑνώσεως, κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους. Ἠκολούθησαν εὐρεῖαι συζητήσεις εἰς τὸν τύπον καὶ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἰδίου ἔτους ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος καὶ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐκύρωσαν νόμον ὁ ὁποῖος περιελάμβανε μέγα μέρος τῶν προτάσεων τοῦ Κροῦστσεφ καὶ ἐσχημάτιζε τὰς βάσεις τοῦ νέου νομοθετήματος. Ἡ πλήρης μεταμόρφωσις ἐπραγματοποιήθη βαθμιαίως· εἰς τὰς πόλεις ἡ ἀναδιοργάνωσις ὑπῆρξε ταχεῖα, ἀλλ' εἰς μερικὰς περισσότερον μεμονωμένας ζώνας εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1964 δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπενεχθῆ καμμία μεταβολή.

Ὁ νέος νόμος ἐβασίζετο ἐπὶ ἑνὸς σχολείου ὀκταετοῦς φοιτήσεως, ἑνιαίου τύπου, ὅπως προηγουμένως, προοριζομένου διὰ μαθητὰς ἡλικίας 7—15 ἐτῶν. Ἀναλόγως πρὸς ἐκεῖνα ποὺ προέβλεπεν ἡ παλαιὰ διάταξις, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Δ΄ τάξεως (ἡλικία περίπου 11 ἐτῶν) οἱ μαθηταὶ μετέβαινον ἀπὸ μίαν γενικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς μίαν ἐξειδικευμένην, πάντοτε ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ ἰδίου σχολείου. Μολονότι τὸ σχέδιον σπουδῶν δὲν διέφερε πολύ, ἐν τούτοις προεβλέπετο σημαντικὴ αὔξησις τῶν ὡρῶν θεωρίας καὶ πρακτικῆς τῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία ἤρχιζεν εἰς μικρὰν κλίμακα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος φοιτήσεως διὰ σχεδιασμάτων ἐπὶ χάρτου καὶ ἐτελείωνεν εἰς τὸ ὄγδοον ἔτος μὲ πληρεστέρας δραστηριότητας.

Οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ ὀκταετοῦς δημοτικοῦ σχολείου, τὸ ὁποῖον ἦτο κοινὸν δι' ὅλους, ἠδύναντο νὰ εἰσέλθουν εἰς ποικίλους τύπους μέσου σχολείου, καλουμένου «πλήρης μέση ἐκπαίδευσις», οἱ ὁποῖοι ἦσαν προωρισμένοι διὰ μαθητὰς ἔχοντας συμπληρώσει τὸ 15ον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Οἱ κυριώτεροι τῶν τύπων αὐτῶν εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Πολυτεχνικὰ σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως

Αὐτὰ τὰ σχολεῖα, ὀνομαζόμενα «σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως πολυτεχνικά, τῆς ἐργασίας, τῆς γενικῆς καταρτίσεως μετὰ διδασκαλίας τῆς παραγωγῆς», ἦσαν τριτάξια, προοριζόμενα διὰ μαθητὰς ἡλικίας 15—18 ἐτῶν. Δύο τρίτα τοῦ χρόνου διετίθεντο διὰ μελέτας γενικοῦ χαρακτῆρος, κατεκλείοντο δὲ δι' «Ἀπολυτηρίου» καὶ ἐπέτρεπον τὴν εἴσοδον τῶν ἀποφοίτων των εἰς ἓν Ἰνστιτοῦτον ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Ὁ ἀπομένων χρόνος ἀφιεροῦτο εἰς πρακτικὴν ἐργασίαν, πραγματοποιουμένην γενικῶς εἰς ὁμαδικὰ κρατικὰ καταστήματα.

2. Ἐξειδικευμένα σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως

Αὐτὰ τὰ σχολεῖα, περιλαμβανομένου τοῦ Τέκνικουμ καὶ τῶν ἄλλων εἰδικῶν σχολείων, προπαρεσκεύαζον εἰδικευμένον προσωπικὸν διὰ τὴν ἀπασχόλησίν του εἰς ποικίλους τομεῖς, ὅπως βιβλιοθηκαρίους, διευθυντὰς νεανικῶν ὀργανώσεων, ὑγειονομικοὺς βοηθούς, ὑπαλλήλους κλπ. Διὰ τοὺς μαθητὰς τοὺς προερχομένους ἀπὸ τὸ ὀκταετὲς σχολεῖον ὑπῆρχεν ἄλλο σχολεῖον διαρκείας τεσσάρων ἐτῶν, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ χρόνος διῃρεῖτο κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: τὰ δύο τρίτα διετίθεντο διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν, ἡ ὁποία ἐτελείωνε μὲ τὴν ἀπόκτησιν μιᾶς εἰδικεύσεως εἰς τὸν ἐπιλεγέντα τομέα, καὶ ἓν τρίτον διὰ σπουδὰς γενικοῦ χαρακτῆρος, αἱ ὁποῖαι ἐτελείωναν, ἀντιθέτως, μὲ τὴν ἀπόκτησιν ἑνὸς «Ἀπολυτηρίου». Οἱ μαθηταὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον τελειώσει τὸ σχολεῖον τῶν ἕνδεκα ἐτῶν, ἐφοίτων εἰς ἓν σχολεῖον διετοῦς διαρκείας, τοῦ ὁποίου ἀποκλειστικὸς σχεδὸν προορισμὸς ἦτο ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις.

3. Τεχνικοεπαγγελματικὰ σχολεῖα

Αὐτὰ τὰ σχολεῖα παρεσκεύαζον τοὺς εἰδικευμένους ἐργάτας, ὅπως ὁδηγοὺς αὐτοκινήτων, ὑφαντουργούς, κλπ. Ἡ διάρκεια τῶν μαθημάτων ἐποίκιλλεν ἀπὸ 6 μῆνας ἕως 3 ἔτη, ἀναλόγως πρὸς τὰς δυσκολίας τῆς ἐπιλεγείσης εἰδικεύσεως. Εἰς τὰ σχολεῖα αὐτὰ περίπου τὰ 80% τοῦ χρόνου διετίθεντο εἰς τὴν θεωρίαν καὶ τὴν πρακτικὴν τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐνῷ ὁ ἀπομένων χρόνος διετίθετο διὰ τὴν ὕλην τῆς γενικῆς μορφώσεως, ὅπως ἡ ρωσικὴ γλῶσσα, αἱ κοινωνικαὶ σπουδαί, κλπ.

4. Σχολεῖα ἡμιαπασχολήσεως

Τὰ σχολεῖα αὐτὰ ὠργάνωναν μαθήματα δι' ἀλληλογραφίας, μαθήματα βραδυνὰ καὶ μαθήματα μὲ περιόδους ἐναλλασσομένας μεταξὺ σπουδῆς καὶ ἐργασίας. Ὡς θὰ ἴδωμεν, ἡ μεταρρύθμισις τοῦ 1964 θὰ ἀφήσῃ πρακτικῶς ἀμετάβλητα τὰ ἐξειδικευμένα σχολεῖα, τὰ τεχνικοεπαγγελματικὰ καὶ τὰ τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως. Μόνον ἡ διάρκεια μερικῶν μαθημάτων προβλεπομένων ἀπὸ τὸν πρῶτον τύπον, δηλ. ἀπὸ τὰ ἐξειδικευμένα σχολεῖα, θὰ μειωθῇ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὄργανα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται οἱ διάφοροι τύποι τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰνστιτούτων, τὰ ὀκταετῆ σχολεῖα καὶ τὰ πολυτεχνικὰ σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀνήκουν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῶν Ὑπουργείων Παιδείας τῶν διαφόρων δημοκρατιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν μέρος τῆς Σοβ. Ἑνώσεως. Αἱ εἰδικαὶ σχολαί, ὅπως τὰ πανεπιστήμια καὶ τὰ ἄλλα ἀνάλογα ἰνστιτοῦτα, τελοῦν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἡ ὁποία ἐν τούτοις ὀνομάζεται «Ὑπουργεῖον Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως καὶ Εἰδικευμένης Μέσης Ἐκπαιδεύσεως»· ἀντιθέτως, τὰ τεχνικοεπαγγελματικὰ σχολεῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ συμβούλιον τῶν Ὑπουργῶν τῆς Σοβ. Ἑνώσεως διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν.

5. Εἰδικὰ σχολεῖα

Μεταξὺ τῶν μεταβολῶν ποὺ ἔγιναν εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν νομοθεσίαν τοῦ 1958 δὲν ἔγινε πρόβλεψις διὰ τὴν ἵδρυσιν ἄλλων τύπων εἰδικῶν σχολείων ἐκτὸς τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, περὶ τῶν ὁποίων ἔγινεν ἀνωτέρω λόγος. Ὁ Κροῦστσεφ εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθὲν μεμοράντουμ εἶχε προτείνει νὰ ἐπεκταθῇ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβασίζοντο αὐτὰ τὰ σχολεῖα διὰ τῆς δημιουργίας εἰδικῶν ἱδρυμάτων προωρισμένων διὰ μαθητὰς ἐφωδιασμένους μὲ εἰδικὰς κλίσεις διὰ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰ μαθηματικά. Παρὰ τὰς συζητήσεις καὶ τὰς ἀντιρρήσεις, καθιερώθη ἕνας τύπος ἱδρύματος, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸν χαρακτῆρα συμβιβασμοῦ. Πράγματι, σήμερον λειτουργοῦν εἰδικὰ σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως προωρισμένα διὰ μαθητὰς ἡλικίας ἀνωτέρας τῶν 15 ἐτῶν, ἐκλεγομένους μεταξὺ τῶν νικητῶν τῶν σχολικῶν διαγωνισμῶν (οἱ ὁποῖοι καλοῦνται «Ὀλυμπιάδες») εἰς τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔγιναν μερικαὶ μεταβολαὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως. Αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) Οἱ μαθηταὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον βραβευθῆ εἰς τὸ σχολεῖον μὲ τὸ χρυσοῦν μετάλλιον δὲν ἔπρεπε νὰ εἰσάγωνται πλέον αὐτομάτως εἰς τὰ ἰνστιτοῦτα ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὑφίστανται εἰσιτηρίους ἐξετάσεις ὅπως οἱ ἄλλοι μαθηταί.

2) Ἡ προτεραιότης, κατὰ τὴν εἰσαγωγήν, δίδεται εἰς τοὺς ὑποψηφίους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐξασκήσει πρακτικὴν ἐργασίαν δύο ἐτῶν, ἔστω καὶ ἂν ἡ προσφερθεῖσα ἐργασία δὲν εἶχε καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐπιλεγεῖσαν κατεύθυνσιν. Περίπου 20% τῶν φοιτητῶν, ποὺ ἐγγράφονται σήμερον εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολάς, προέρχονται κατ' εὐθεῖαν ἐκ τούτων· τὸ μεγαλύτερον μέρος ἐξ αὐτῶν ἀκολουθεῖ μαθήματα μαθηματικῶν καὶ φυσικῆς.

3) Εἰς τὸν τομέα τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως ἐδόθη αὔξουσα προτεραιότης εἰς τὰ μαθήματα ἡμιαπασχολήσεως, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τοῦ παρόντος παρακολουθεῖ σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῶν ἐγγεγραμμένων φοιτητῶν. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν παρακολουθοῦν μαθήματα αὐτοῦ τοῦ τύπου ἐπὶ δύο περίπου ἔτη, ἀκολουθοῦντες ἔπειτα σπουδὰς πλήρους ἀπασχολήσεως. Αὐτοὶ ποὺ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς σπουδὰς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως, σπουδάζουν δὲ δι' ἴδιον λογαριασμόν, ἔχουν δικαίωμα κάθε χρόνον ἐπὶ δέκα ἑβδομάδας νὰ λάβουν ἄδειαν ἐκ τῆς ἐργασίας των διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ σπουδάζουν κατὰ πλήρη ἀπασχόλησιν.

Ἡ ἔλλειψις ἐργατικῶν χειρῶν ὑπῆρξε μεταξὺ τῶν παραγόντων οἰκονομικῆς φύσεως ὁ σπουδαιότερος. Ὁ σοβιετικὸς οἰκονομικὸς προγραμματισμὸς προϋπέθετε μίαν ἀξιόλογον βιομηχανικὴν ἐπέκτασιν, τὴν διάθεσιν τεραστίων ποσῶν εἰς τοὺς τομεῖς τῆς ἀμύνης καὶ τῆς ἐρεύνης, καὶ μίαν ἀξιόλογον αὔξησιν τῆς λαϊκῆς κατοικίας καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν. Ὁ Κροῦστσεφ εἶχεν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑψώσῃ τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς — πολιτικὴ ἡ ὁποία υἱοθετήθη καὶ παρὰ τῶν διαδόχων του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε κάποια ἐλπὶς νὰ μπορέσῃ νὰ πραγματοποιηθῇ τοιαύτη πολιτικὴ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ διαθέτῃ δυνάμεις ἐργασίας περισσοτέρας καὶ παρεχομένας ἀπὸ μίαν καλὴν προπαρασκευήν. Ἐν τούτοις, αἱ συνέπειαι τοῦ πολέμου, πρὸ παντὸς αἱ τεράστιαι ἀπώλειαι τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων καὶ ἡ ἀξιοσημείωτος ἐλάττωσις τῶν γεννήσεων, ἦσαν ἀκόμη αἰσθηταί. Ἂν ἡ κυβέρνησις εἶχεν ἐπιμείνει εἰς τὸν ἀντικειμενικόν της σκοπὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς ὅλους ὑποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν διαρκείας 10 ἐτῶν, ἡ πραγματοποίησις τῶν προσπαθειῶν της, καίτοι μερική, θὰ ἐπροξένει εἰς τὴν οἰκονομίαν μίαν ζημίαν, τὴν ὁποίαν ἡ χώρα δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ὑποστῇ. Δίδουσαι μεγαλυτέραν ὤθησιν εἰς τὰ μαθήματα ἡμιαπασχολήσεως αἱ κυβερνητικαὶ ἀρχαὶ ἠλάττωναν αἰσθητῶς τὴν πίεσιν τὴν ἀσκουμένην ἐπὶ τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως· ἐν τῷ

μεταξύ, αὐξάνουσαι τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθημάτων ἐπαγγελματικῆς κατευθύνσεως καὶ τὸν χρόνον τὸν διατιθέμενον διὰ τὴν ἐργασίαν, ἀπέβλεπον νὰ βελτιώσουν τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῆς μορφώσεως τοῦ προσωπικοῦ ποὺ προωρίζετο διὰ τὴν βιομηχανίαν. Ἄλλωστε, ἀπὸ ἀπόψεως κόστους ἐκπαιδεύσεως, τὰ μαθήματα ἡμιαπασχολήσεως ἀπήτουν μικροτέραν δαπάνην, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὰ σχολικὰ κτίρια καὶ τὰς ἄλλας ἐγκαταστάσεις.

Εἰς τὸ μνημόνιον τοῦ Κροῦστσεφ ἐδίδετο ἀναμφιβόλως μεγαλυτέρα σημασία εἰς τὰ κοινωνικὰ κίνητρα. Ὁ Κροῦστσεφ εἶχεν εἴπει: «Ὡς πρὸς ἡμᾶς, ὑπάρχει ἀκόμη μία σαφὴς διάκρισις μεταξὺ πνευματικῆς καὶ χειρωνακτικῆς ἐργασίας... Τοῦτο ἀποτελεῖ θεμελιῶδες σφάλμα καὶ εὑρίσκεται εἰς ἀντίφασιν μὲ τὰς διδασκαλίας μας καὶ τὰς ἐπιδιώξεις μας». Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ἡ νέα σπουδαιότης ἡ ἀποδοθεῖσα εἰς τὴν πολυτεχνικὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τὰ ἐπαγγελματικὰ μαθήματα καὶ εἰς τὴν ἕνωσιν τῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως μὲ τὴν ἐργασίαν, ὑπῆρξε μόνον ἀπόπειρα ἀποβλέπουσα εἰς τὸ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν γένεσιν μιᾶς κοινωνικῆς ἀφρόκρεμας, ἡ ὁποία θὰ ἐφοβεῖτο νὰ λερώσῃ τὰ χέρια της. Τοιαύτη ἐπιμονὴ ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι «πνευματικὴ καὶ χειρωνακτικὴ ἐργασία ἀλλήλοσυμπληροῦνται» δὲν ἦτο ἁπλῆ ἐπανάληψις τοῦ μαρξικοῦ μύθου, ἀλλὰ προσπάθεια πρὸς παρεμπόδισιν τῆς αὐξούσης ἀστικῆς νοοτροπίας τῆς σοβιετικῆς «ἐντελλιγκέντσιας», ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο πιθανὸν ἐμπόδιον εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀταξικῆς κοινωνίας.

Ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ πεδίου αἱ μεταρρυθμίσεις ἀπετέλουν προσπάθειαν ἀποβλέπουσαν εἰς τὸ νὰ «προσεγγίσῃ περισσότερον τὸ σχολεῖον μὲ τὴν ζωήν», ἐφ' ὅσον αὗται ἔδιδον μικροτέραν σημασίαν εἰς τὴν θεωρητικὴν κατάρτισιν ἡ ὁποία ἐκυριάρχει εἰς τὸ δεκαετὲς σχολεῖον. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς τύπος σχολείου, ὅπως καὶ τὰ σχολεῖα μέσης γενικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἄλλων χωρῶν, εἶχε μεταμορφωθῆ εἰς ἀποθήκην τῶν μελλοντικῶν σπουδαστῶν τῶν ἀνωτάτων σχολῶν. Καὶ μέχρι σημείου τινὸς ἐπετύγχανε πλήρως εἰς τὴν ἀποστολήν του, ἀφοῦ ἐφωδίαζε δι' ἀπολυτηρίων ἀριθμὸν ὑποψηφίων φοιτητῶν, ὁ ὁποῖος ὑπερέβαινε τὴν δυνατότητα ἀπορροφήσεώς των, ποὺ διέθεταν τὰ Πανεπιστήμια καὶ αἱ λοιπαὶ ἀνώταται σχολαί, ἐνῷ εἰς τὸ μεταξὺ οἱ ἀπόφοιτοι οὗτοι ἦσαν ἀνίκανοι δι' ὅ,τιδήποτε ἄλλο. Διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐπὶ τῶν δυνατοτήτων ἐκλογῆς μετὰ τὸ 15ον ἔτος καὶ διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ὡρῶν μελέτης, προωρισμένης δι' ἐργασίαν εἰς τὰ σχολεῖα γενικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐγίνετο προσπάθεια ν' ἀποσπασθοῦν οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τὴν μονόπλευρον μάθησιν καὶ νὰ ἐξασφαλισθῇ μέση ἐκπαίδευσις κατάλληλος δι' ἐκείνους, ποὺ δὲν εἶχον ἀκολουθήσει σπουδὰς θεωρητικοῦ χαρακτῆρος.

ΕΙΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟΝ:
Ἡ μεταρρύθμισις τοῦ 1964

ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΑ "ΑΝΤΙΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ,, ΕΙΣ Η.Π.Α.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ.— Οἱ ἀριστεροὶ σπουδασταὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ἐνεπνεύσθησαν τώρα μίαν σειρὰν «ὑποκαταστάτων τῶν πανεπιστημίων» δι' «ἐγκυκλοπαιδικήν» ἤτοι ἐλευθέραν μαρξιστικῆς ἐμπνεύσεως ἐκπαίδευσιν, τὴν ὁποίαν τὰ ὀρθόδοξα ἱδρύματα ἀποκλείουν. Τοὐλάχιστον ἑπτὰ τοιαῦτα «ἀντιπανεπιστήμια» συνεστήθησαν κατὰ τοὺς ὀλίγους τελευταίους μῆνας — εἰς Σὰν Φραντζίσκο, Λὸς Ἄντζελες, Νέαν Ὑόρκην, Σικάγο, Γκαίηνσβιλλ (Φλώριδα), Ἄστιν (Τέξας) καὶ Πάολο Ἄλτο (Καλιφόρνια). Μερικὰ τελοῦν εἰδικῶς ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἄλλης ὀργανώσεως, ὅπως οἱ Σπουδασταὶ τῆς Δημοκρατικῆς Ἑνώσεως ἵδρυσαν τὴν νέαν σχολὴν εἰς Σὰν Φραντζίσκο. Τὰ δίδακτρα εἰς τὰς σχολὰς αὐτὰς εἶναι διάφορα. Τὸ «ἐλεύθερον πανεπιστήμιον» τῆς Νέας Ὑόρκης εἰσπράττει 24 δολλάρια διὰ τὴν πρώτην σειρὰν μαθημάτων διαρκείας 10 ἑβδομάδων καὶ κάπως ὀλιγώτερα διὰ τὰς ἑπομένας σειράς. Ἔχει 300 σπουδαστὰς καὶ 39 καθηγητὰς εἰς κτίριον ἐπὶ ἐνοικίῳ εὑρισκόμενον εἰς τὴν 14ην ὁδόν. Εἰς τὰ μαθήματα περιλαμβάνονται πολλὰ ἐκκεντρικὰ θέματα, ὅπως «Ἡ ζωὴ εἰς τὴν Κίναν σήμερον», «Χρῆσις καὶ κοινωνικαὶ ἐπιπτώσεις τῶν δημιουργούντων παραισθήσεις φαρμάκων», καὶ «Ἡ ἔρευνα διὰ τὴν αὐθεντικὴν σεξουαλικὴν πεῖραν». Ὁ διευθυντὴς του δόκτωρ Πὼλ Κρέμπς λέγει: «Ἐνδιαφερόμεθα νὰ προσφέρωμεν τὸ εἶδος τῆς πνευματικῆς ρώμης, ποὺ ἔχει ἐξαφανισθῆ ἀπὸ τὰ καθιερωμένα πανεπιστήμια». Ὁ δόκτωρ Κρέμπς, ποὺ εἶναι 31 ἐτῶν, λέγει ὅτι ἀπελύθη ἀπὸ μίαν δημοσίαν θέσιν, διότι ἐταξίδευσε χωρὶς ἄδειαν εἰς τὴν Κούβαν τὸ παρελθὸν ἔτος. Εἶναι μαρξιστής, ἀλλὰ λέγει ὅτι τὸ πανεπιστήμιόν του δὲν ὑιοθετεῖ κανένα δόγμα. Εἰς Λὸς Ἄντζελες τὸ νέον «ἐλεύθερον πανεπιστήμιον» ἐνέγραψεν 100 σπουδαστὰς ἐντὸς διμήνου, ἔχοντας ἀρχίσει μὲ κεφάλαιον 1.000 δολλαρίων εἰς ἕνα παλαιὸν κτίριον πτωχικῆς συνοικίας τῆς πόλεως. Ὁ διευθυντὴς κ. Γιόζεφ Μπέρντ, διπλωματοῦχος καὶ βοηθὸς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Καλιφορνίας, παραδέχεται ὅτι εἶναι «ριζοσπάστης» καὶ ὅτι τὸ πανεπιστήμιον λαμβάνει χρήματα ἀπὸ γνωστοὺς κομμουνιστάς. Εἰς τὸ διαφημιστικὸν φυλλάδιον τοῦ πανεπιστημίου του ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ σπουδασταὶ τῶν κρατικῶν πανεπιστημίων «ἐκπαιδεύονται ὡς ἀκατέργαστος ὕλη εἰδικῶς διὰ νὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν πελατείαν τοῦ πανεπιστημίου,—τοὺς ἐπιχειρηματίας, τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν στρατιωτικὴν γραφειοκρατίαν». Τὸ φυλλάδιον γράφει ἐπίσης ὅτι οἱ σπουδασταὶ τῶν κρατικῶν πανεπιστημίων, χάνουν τὴν προσωπικότητά των καὶ γίνονται ἀνίκανοι νὰ ρυθμίζουν τὴν ζωήν των σεξουαλικῶς, πολιτικῶς καὶ ἀκαδημαϊκῶς. Ὁ κ. Μπέρντ φθάνει νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν σπουδαστὴν ὡς «τὸ ἄτομον ποὺ ὑφίσταται τὴν μεγαλυτέραν πίεσιν εἰς τὴν κοινωνίαν μας».

Ἐζητήθη συμμετοχὴ τῆς ΕΟΚ εἰς τὴν τεχν. ἐκπ)σιν

Συμφώνως πρὸς τὸ Δελτίον τοῦ Κέντρου Πληροφοριῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἡ Ἑλλὰς ὑπέβαλεν εἰς τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν ὑπόμνημα εἰς τὸ ὁποῖον περιέχεται πρόγραμμα διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν χώραν μας.

Τὸ ἐν λόγῳ πρόγραμμα ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸν χειροτεχνικὸν τομέα καὶ καλύπτει ὄχι μόνον τὰς βραχυροθέσμους ἀνάγκας ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς χειροτεχνικῆς ἐργασίας ἀλλὰ ἐξετάζει καὶ ἀναλύει τὰς ἀπαραιτήτους προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐκπαιδευτικὴν καθοδήγησιν αὐτῆς καὶ μετὰ τὸ 1970.

Ἡ αἴτησις διὰ τὴν οἰκονομικὴν συμμετοχὴν τῆς ΕΟΚ εἰς τὸ ἑλληνικὸν πρόγραμμα ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως βασίζεται εἰς ἄρθρα τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, συμφώνως πρὸς τὰ ὁποῖα τοῦτο δύναται νὰ ἀντιμετωπίσῃ περιπτώσεις καταρτίσεως καὶ ἀναπτύξεως προγραμμάτων τεχνικῆς βοηθείας τῆς Ἑλλάδος εἰς ὅ,τι ἀφορᾶ τοὺς ἐργάτας καὶ νὰ ἀποφασίσῃ διὰ τὴν χρηματοδότησίν των.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ἡ πεῖρα τῶν ξένων ἐκπαιδευτικῶν

ΕΝΑ ΑΠΟ τὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἐκπαίδευσις, εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας, εἶναι ὁ τρόπος τῆς διδαχῆς τῶν στοιχείων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μιλάνου Ἰζιούλιο Λέντζι ἐδημοσίευσε ἕνα ἐνδιαφέρον ἄρθρον.

Τὸ πρόβλημα, διὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐτέθη κυρίως ἀπὸ τοῦ 1963, ἀφ' ὅτου δηλ. κατέστη ὑποχρεωτικὸς ὁ θεσμὸς τοῦ μέσου σχολείου. Φυσικὰ ἡ καινοτομία, σχετιζομένη κυρίως μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν στοιχείων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἐδημιούργησεν ὡρισμένας δυσχερείας διότι ἡ νέα ὕλη εἰς τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ περιεχόμενόν της δὲν ὑπῆρχε εἰς τὸ παλαιὸν σύστημα καὶ διότι σκοπὸς ἐπὶ τούτου εἶναι ἡ μὲ κάθε τρόπον διέγερσις τῆς περιεργείας τῶν παιδιῶν, ποὺ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἠμβλύνετο ἀπὸ τὸ παλαιὸν σύστημα.

Κατ' ἀρχήν, λέγει ὁ καθηγητὴς Λέντζι, ὅλοι σχεδὸν συμφωνοῦν ὅτι εἶναι ὁπωσδήποτε ἐπωφελὴς ἡ καλλιέργεια τοῦ πνεύματος τῆς παρατηρήσεως εἰς τὰ παιδιά. Ἀκριβῶς δὲ διὰ νὰ ἀφήνεται εἰς τὸν διδάσκοντα μεγάλη ἐλευθερία ἐκλογῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὸν καλύτερον τρόπον διδασκαλίας, τὸ πρόγραμμα αὐτῶν τῶν παρατηρήσεων ἔχει συνταχθῆ κατὰ γενικὸν τρόπον.

Παρ' ὅλα αὐτὰ γεννῶνται ὡρισμέναι δυσχέρειαι καὶ κυρίως ἐκ δύο περιπτώσεων: οἱ καθηγηταὶ εἶναι ἐλάχιστα προετοιμασμένοι εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς διδασκαλίας. Καὶ ὕστερα, λείπουν τὰ δεδομένα προηγουμένης ἐμπειρίας, οἱ κανόνες καὶ τὰ πρακτικὰ κριτήρια. Τὸ πρᾶγμα ἐπιχειρεῖται νὰ θεραπευθῇ διὰ διαφόρων δημοσιευμάτων, ἐγκυκλίων, ἀκόμη καὶ συνεδρίων, ὡς καὶ διὰ τῆς συγκροτήσεως ἐπιτροπῶν καὶ ἄλλων ὁμοδίων ὀργάνων. Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἔχουν σημασίαν ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν ὁ ἴδιος ὁ διδάσκων, πρᾶγμα ποὺ δὲν εἶναι πάντοτε οὔτε πρακτικῶς γόνιμον, οὔτε καὶ εὔκολον.

Φυσικά, τὸ θέμα τότε μόνον θὰ ἀντιμετωπισθῇ ἀποτελεσματικῶς, ὅταν αἱ πανεπιστημιακαὶ σχολαί, καταλλήλως ἐξειδικευόμεναι, θὰ καταρτίζουν τὸ νέον διδακτικὸν προσωπικὸν ποὺ τόσον χρειάζονται τὰ σχολεῖα καί, ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ τὰ ὅσα συζητοῦνται καὶ ἐξετάζονται σήμερα, θὰ διατυπωθοῦν οἱ κανονισμοὶ καὶ τὰ προγράμματα τῆς τελικῆς ὀργανώσεως τῶν μέσων αὐτῶν σχολῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως, συνεχίζει ὁ καθηγητὴς Λέντζι, ἕνα καλὸ βιβλίο εἶναι τὸ προτιμότερον ὄργανον διότι χρησιμεύει ἀμέσως.

Τέτοιο βιβλίον εἶναι τὸ τιτλοφορούμενον «Διδασκαλία τῶν ἐπιστημῶν» τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἕνα καλὸν ὁδηγὸν διὰ τοὺς καθηγητὰς τῆς φυσικῆς τῆς ἑνιαίας μέσης σχολῆς. Συγγραφεῖς του εἶναι οἱ Ἄγγλοι Κ. Λάϋμπουρν καὶ Τσ. Μπαίλεϋ. καὶ τὸ ἔργον τους αὐτὸ εἶναι καρπὸς μακροτάτης ἐμπειρίας, ὅπως καὶ προϊὸν συνεργασίας μὲ τοὺς καθηγητὰς τῶν σχολῶν. Ὁ ἀρχικὸς τίτλος τοῦ βιβλίου ἦτο: «Ἐπιστημονικὴ διδασκαλία διὰ τὸν μαθητὴν τῆς μέσης», καὶ ὁ τίτλος ἀκριβῶς ὑποδηλοῖ ὅτι τὸ βιβλίον ἔχει γραφῆ διὰ τὸ κοινὸν σχολεῖον.

Τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς διδαχῆς, κατὰ τοὺς προαναφερθεντας συγγραφεῖς, εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ πεῖρα τῶν μαθητῶν πρέπει νὰ εἶναι ὁ ὁδηγὸς διὰ τοὺς διδάσκοντας.

2) Ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ ξεκινᾶ ἀπὸ συγκεκριμένα ἀντικείμενα καὶ μόνον εἰς ἕνα δεύτερον στάδιον θὰ πρέπει νὰ ἀσχολῆται μὲ τὰς θεωρητικὰς ἀρχάς.

3) Θὰ πρέπει πάντοτε νὰ προτιμᾶται ἡ εὐρεῖα διαπραγμάτευσις τοῦ θέματος, ἀδιαφόρως ἐὰν ὑπερβαίνῃ τὰ ὑπὸ τῶν προγραμμάτων καθοριζόμενα ὅρια.

4) Ἡ διδασκαλία θὰ πρέπει νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν δυνατότητα τῆς προσωπικῆς των ἀσκήσεως εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν φαινομένων, ὅπως καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἱκανότητός των νὰ ἀντιμετωπίζουν πρακτικὰς καταστάσεις.

Ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν κεφαλαίων τοῦ βιβλίου ἀντιλαμβανόμεθα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας καὶ τὴν πρακτικὴν σημασίαν τῆς διδακτέας ὕλης. Καὶ ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ τὰ κεφάλαια αὐτά: Ὁ ἀέρας, ἡ καῦσις καὶ ἡ ἀναπνοή, ἡ πειραματικὴ μελέτη τῶν ζώντων ὀργάνων, τὸ νερό, ἡ θέρμανσις καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς εἰς τὸ σπίτι, μουσικὴ καὶ θόρυβοι, δύναμις καὶ κίνησις. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐκτίθενται μὲ ἁπλότητα καὶ μὲ πλῆθος ἐνδιαφερόντων πειραμάτων, ποὺ συχνὰ εἶναι πρωτότυπα ἢ ἀνέκδοτα, καὶ ποὺ ἠμποροῦν νὰ ἐκτελεσθοῦν μὲ μέσα ποὺ στοιχίζουν ἐλάχιστα.

Μία ἄλλη ἀξία τοῦ διδακτικοῦ αὐτοῦ βιβλίου εἶναι ὅτι πολλὰ κεφάλαιά του ἔχουν ὡς πρόλογον διαφόρους κανόνας καὶ ὠφελίμους ὑποδείξεις. Π.χ. πρὶν νὰ ἀρχίσῃ τὸ δέκατον κεφάλαιον ποὺ ἀσχολεῖται μὲ τὴν συντήρησιν τῶν τροφῶν καὶ τὴν πρόληψιν τῶν νόσων, ὑποδεικνύεται εἰς τὸν διδάσκοντα νὰ συνηθίσῃ τὸν μαθητὴν νὰ ἀφομοιώνῃ τοὺς κανόνας τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς. Τὸ δωδέκατον κεφάλαιον ἐπίσης ποὺ ἀναφέρεται εἰς τὸ νερὸ καὶ εἰς τὸ σπίτι, ὑπογραμμίζει τὴν σημασίαν τῆς ἐπιστήμης διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ παιδιοῦ. Ἐξ ἀφορμῆς τῶν ὀπτικῶν ὀργάνων γίνεται λόγος περὶ τῶν ὀπτικοακουστικῶν μέσων εἰς τὴν διδασκαλίαν. Σπουδαίαν θέσιν εἰς τὸ πρόγραμμα αὐτὸ κατέχουν καὶ αἱ σχολικαὶ βιβλιοθῆκαι, τὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία, ὅπως καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς ἀπὸ ὄργανα, καθὼς καὶ ἡ ἐπιμελὴς παρακολούθησις τῶν φροντιστηριακῶν ἀσκήσεων.

Φυσικὰ ἡ ἐμπειρία αὐτὴ τῶν Ἄγγλων ἐκπαιδευτικῶν, ὁμολογεῖ ὁ Ἰταλὸς καθηγητής, δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι καὶ ἀμέσως ἐφαρμόσιμος, καὶ μάλιστα διὰ τὴν πρώτην περίοδον, οὔτε καὶ ὅλα εἶναι ἀσηζητητὶ ἀποδεκτά. Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ σύνοψιν διδακτικῆς ἐμπειρίας καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψιν αὐτὴν εἶναι χρήσιμον.

Φυσικὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ κάποιαν σημασίαν καὶ διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ὅπου τίθενται νέα θεμέλια διὰ τὴν παιδείαν, ὅπου τὸ πρόβλημα τῶν διδακτικῶν στελεχῶν καὶ τῆς διδακτικῆς ἱκανότητός των παραμένει τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἕνα θέμα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς.

Κ.Μ.

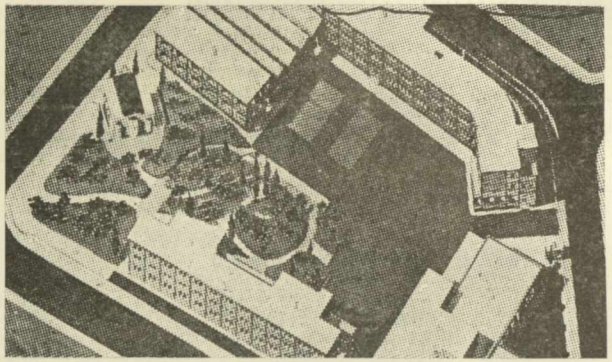

←Ἡ μακέττα τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Κέντρου Ἐκπαιδεύσεως Μεταναστῶν εἰς Τράχωνες.

Σύντονοι προσπάθειαι διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἐνηλίκων

ΤΗΝ 23ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. εἰς τὸ Μοσχάτον Ἀττικῆς κατετέθη παρουσίᾳ τῶν ἀρμοδίων ὁ θεμέλιος λίθος διὰ τὴν ἀνέγερσιν προτύπου Κέντρου Ταχυρρύθμου Ἐκπαιδεύσεως Ἐνηλίκων, ἡ συνολικὴ δαπάνη τοῦ ὁποίου προϋπελογίσθη εἰς 15 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Αὕτη θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν προϋπολογισμὸν τῶν Δημοσίων ἐπενδύσεων. Ἡ ἵδρυσις τοῦ ὡς ἄνω Κέντρου θὰ ἀποτελέσῃ συντόμως σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν ὅλην προσπάθειαν τοῦ ὑπουργείου Ἐργασίας διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐνηλίκων.

Μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν ταύτην ἐπιδιώκεται ἡ ἄνοδος τοῦ μορφωτικοῦ ἐπαγγελματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας διὰ νὰ μειωθῇ κατὰ ἕνα μεγάλο ποσοστὸν καὶ ἡ ἀνεργία ἐν Ἑλλάδι. Πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων θὰ εἶναι ταχύρρυθμος, διαρκείας ἓξ μηνῶν, ἡ δὲ διδασκαλία δὲν θὰ περιορίζεται εἰς μίαν σύμπτυξιν τῆς μέχρι σήμερον ἐφαρμοζομένης τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ θὰ εἶναι μία πλήρης μέθοδος μὲ ἰδικάς της ἀρχάς. Ἡ μέθοδος αὕτη θὰ ἐπιτυγχάνῃ ἕνα ἰδεώδη συγχρονισμὸν μεταξὺ θεωρητικῆς διδασκαλίας καὶ πρακτικῆς ἐκπαιδεύσεως, μέσα εἰς εἰδικὰ μηχανικὰ ἐργαστήρια καὶ σχολάς. Μὲ εἰδικὰ ἔντυπα καὶ ἄλλα βοηθήματα, ἕνας ἐντελῶς ἀνειδίκευτος ἐνῆλιξ θὰ ἐκμανθάνῃ εἰς διάστημα ἓξ μηνῶν τὴν τέχνην τοῦ ἐφαρμοστοῦ, τορνευτοῦ, ἠλεκτροσυγκολλητοῦ καὶ πολλὰς ἄλλας εἰδικότητας.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ταύτην τῶν ἐνηλίκων εἰς διάφορα ἐπαγγέλματα, τὰ περισσότερα ἐκ τῶν ὁποίων θὰ εἶναι μηχανοτεχνικά, τὸ ὑπουργεῖον Ἐργασίας ἤρχισε νὰ ἀνεγείρῃ τὸ ἀνωτέρω κτιριακὸν συγκρότημα εἰς τὸ Μοσχάτον (παραπλεύρως τοῦ σταθμοῦ τῶν ΕΗΣ), εἰς τὸ ὁποῖον θὰ στεγασθοῦν αἱ πρῶται σχολαὶ ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως ἐνηλίκων. Ἐπὶ οἰκόπεδον, ἐκτάσεως πέντε περίπου στρεμμάτων, ἠγοράσθη πρὸ καιροῦ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον Ἐργασίας, αἱ δὲ ἀπαραίτητοι πιστώσεις ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἐξοπλισμόν του μὲ σύγχρονα μηχανήματα ἐκπαιδεύσεως ἔχουν ἤδη ἐξασφαλισθῆ. Ἡ λειτουργία τῶν σχολῶν ἐκπαιδεύσεως ἐνηλίκων θὰ ἀρχίσῃ τὸ συντομώτερον, συνάμα αἱ σχολαὶ αὗται θὰ ἐπανδρωθοῦν μὲ εἰδικὰ ἐκπαιδευμένον διοικητικὸν καὶ ἐκπαιδευτικὸν προσωπικόν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, τὸ ὑπουργεῖον Ἐργασίας ἀπέστειλε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1964 ἓξ ὑποτρόφους διὰ νὰ καταρτισθοῦν ὡς εἰδικοὶ ἐκπαιδευταὶ τῆς ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως. Πράγματι, ἡ ἐκπαίδευσίς των συνετελέσθη ἐπιτυχῶς εἰς Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ὅπου ἐφοίτησαν μὲ δαπάνας τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.

Προοπτικὴ τοῦ ὑπουργείου Ἐργασίας, εἰς τὰ πλαίσια τῆς διευρύνσεως τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν χώραν μας, εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ταχυρρύθμου ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐνηλίκων εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς χώρας, διὰ τῆς δημιουργίας καὶ ἄλλων σχολῶν εἰς διαφόρους πόλεις, ὅπως εἰς Πάτρας, Θεσ)νίκην, Κρήτην κλπ. Πρὸς τοῦτο ἔχουν ἤδη ἀγορασθῆ εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιοχὰς κατάλληλοι οἰκοπεδικαὶ ἐκτάσεις.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπεφασίσθη κατόπιν εἰδικῶν συστάσεων τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας καὶ ἄλλων διεθνῶν ὀργανισμῶν. Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζεται κατὰ πρῶτον μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἀργότερα ἐξηπλώθη εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης.

Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ταχύρρυθμος ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων ἔχει ἤδη ἀρχίσει νὰ ἐφαρμόζεται ἐν Ἑλλάδι καὶ ξεπέρασε τὸ πειραματικὸν στάδιον εἰς τὸ Καλυκοποιεῖον τοῦ Ἡμηττοῦ. Ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὰς σχολὰς θὰ εἶναι ἐντελῶς δωρεὰν καὶ οἱ ἐκπαιδευόμενοι θὰ ἐνισχύωνται οἰκονομικῶς ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον Ἐργασίας. Κατὰ πρῶτον θὰ ἐκπαιδευθοῦν οἱ ἐπιδοτούμενοι ἄνεργοι, οἱ ὁποῖοι χρηματοδοτοῦνται σήμερον καὶ δὲν ἐργάζονται.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν μεταναστῶν

ΕΞ ΑΛΛΟΥ, ἡ μεγαλυτέρα Ἐπαγγελματικὴ σχολὴ μεταναστευσεως τῆς Ἑλλάδος ἤρχισε νὰ κτίζεται εἰς τὴν περιοχὴν Τραχώνων τῆς κοινότητος Ἀργυρουπόλεως. Σκοπὸς τῆς Σχολῆς αὐτῆς, ἡ ὁποία θὰ στοιχίσῃ 27 ἑκατομμύρια δραχμὰς καὶ θὰ λειτουργήσῃ κατὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ πρότυπα, θὰ εἶναι ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς καὶ ἡ ἐκπαίδευσις ὅλων ὅσοι προετοιμάζονται διὰ μετανάστευσιν. Ἡ ἐκπαίδευσίς των θὰ στρέφεται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον εἰς τεχνικὰ ἐπαγγέλματα, ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχει μεγάλη ζήτησις τόσον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνα ἄμεσα ὠφέλιμον, διότι οἱ ἐκπαιδευθέντες ποὺ θὰ μεταναστεύουν δὲν θὰ ἀγωνίζονται πλέον ὡς ἀνειδίκευτοι χειρώνακτες ἐργάται, ἀλλὰ ὡς εἰδικευμένοι τεχνίται, θελτιώνοντες οὕτω σημαντικὰ τὰς ἀμοιβάς των.

Διὰ τὴν κάλυψιν τῆς δαπάνης ποὺ θὰ ἀπαιτηθῇ διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν της Σχολῆς, παρεχωρήθη δάνειον 500.000 δολλαρίων ἀπὸ τὸ Ταμεῖον Ἀποκαταστάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἐνῷ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς δαπάνης ἀναμένεται νὰ καλυφθῇ ἀπὸ εἰσφορὰς ἄλλων κρατῶν. Ἡ ἔκτασις τῶν 19 στρεμμάτων, εἰς τὴν ὁποίαν ἱδρύεται ἡ Σχολή, παρεχωρήθη εἰς τὸ Δημόσιον ἀπὸ τὴν κοινότητα Καλαμακίου. Προεβλέφθη ἐπίσης ὅπως ἐὰν δι' ὁποιονδήποτε λόγον διακοπῇ ποτὲ ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς Κέντρου Ἐκπαιδεύσεως Μεταναστῶν, τότε τοῦτο θὰ λειτουργήσῃ ὡς Κέντρον Ἐπαγγελματικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Πρὸς τοὺς κ. κ. ἰδιοκτήτας Φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν

Η ΜΟΝΗ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΠΩΦΕΛΗΣ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Η «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» ἀπηυθύνθη καὶ ἄλλοτε πρὸς τοὺς κ.κ. ἰδιοκτήτας φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν καὶ πρὸς τὴν διοίκησιν τοῦ Συνδέσμου των, διὰ νὰ τονίσῃ ὅτι ἡ σφοδρὰ πολεμικὴ τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐτῶν διεξάγουν κατὰ τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν ΟΥΤΕ ΕΦΕΡΕΝ, ΟΥΤΕ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΦΕΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ. Τὸ μόνον ποὺ ἐπιτυγχάνῃ εἶναι νὰ ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΖΗ καὶ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗ τὴν ὁριστικὴν τακτοποίησιν τοῦ γενικωτέρου θέματος τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν ἐν Ἑλλάδι, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τακτοποίησιν πολλὰ θὰ εἶχαν νὰ ὠφεληθοῦν καὶ οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ καθυστέρησίς της ἀποβαίνει πραγματικὰ πολὺ περισσότερον εἰς βάρος τῶν φροντιστηρίων παρὰ εἰς βάρος τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν.

Ἄνευ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος ἡ πολεμικὴ τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων ξ.γλ.

ΟΛΟΙ γνωρίζουν, καὶ καλύτερον παντὸς ἄλλου οἱ ἴδιοι οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, ὅτι ἡ κατὰ τῶν σχολῶν πολεμικὴ των δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν πραγματικότητα οὔτε εἰς ἐπιθυμίαν τηρήσεως τοῦ νόμου 2545/1940 (ὁ ὁποῖος ἄλλωστε ἀποδεδειγμένως δὲν ἀφορᾷ τὰς σχολὰς ξ. γλ.), οὔτε εἰς ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῶν κ.κ. φροντιστῶν διὰ τὰ συμφέροντα τῶν κ.κ. καθηγητῶν (ποὺ ἀμείβονται, ὡς εὐνόητον, ἱκανοποιητικώτερα εἰς τοὺς μεγάλους σχολικοὺς ὀργανισμοὺς παρὰ εἰς τὰ μικρὰ ἀτομικὰ φροντιστήρια), οὔτε τέλος ἀποβλέπει εἰς τὴν αὐτόκλητον προστασίαν τῶν οὕτως ἀποκαλουμένων «παραρτημματοὐχων» (προϊσταμένων τῶν σχολικῶν παραρτημάτων), οἱ ὁποῖοι εἶναι προφανῶς εἰς θέσιν νὰ προστατεύσουν οἱ ἴδιοι τὰ συμφέροντά των, ὅταν χρειάζεται, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀνάγκην τῆς συμπαραστάσεως τῶν κ.κ. φροντιστῶν, τὴν ὁποίαν, σημειωτέον, οὐδέποτε ἐζήτησαν.

Τοὐναντίον, ὅλοι ἀντιλαμβάνονται σήμερον ὅτι μονοδικὸς σκοπὸς τοῦ ὑπὸ διάφορα ΠΡΟΣΧΗΜΑΤΑ ἀγῶνος τῶν κ.κ. φροντιστῶν εἶναι ἡ κατάργησις τῶν παραρτημάτων τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν, διότι τρέφουν τὴν ματαίαν ἐλπίδα ὅτι, καταργουμένων τῶν παραρτημάτων τούτων, θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀπορροφήσουν τοὺς μαθητὰς αὐτῶν εἰς τὰ φροντιστήριά των.

Σήμερον ὅμως, ἔπειτα ἀπὸ ΑΓΩΝΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΟΛΟΚΛΗΡΩΝ ΕΤΩΝ, οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων — ἢ τοὐλάχιστον ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἀντίληψιν τῆς πραγματικότητος — θὰ ἔπρεπε νὰ παραδεχθοῦν ὅτι ὁ ἀγὼν οὗτος, παρὰ τὴν κενὴν θριαμβολογίαν τοῦ Δελτίου τοῦ Συνδέσμου των, ΟΥΔΕΜΙΑΝ μέχρι σήμερον ἐσημείωσεν οὐσιαστικὴν ΕΠΙΤΥΧΙΑΝ: ΟΥΤΕ ΕΝΑ ἀρμόδιον ὑπουργὸν δὲν κατώρθωσαν νὰ πείσουν διὰ τὸ ὀρθὸν τῶν ἀπόψεών των (παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ΕΝΝΕΑ διακεκριμέναι πολιτικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ προσωπικότητες τῆς χώρας ἐπελήφθησαν ἀλληλοδιαδόχως κατὰ καιροὺς τοῦ θέματος), οὔτε μίαν δικαστικὴν ἀπόφασιν διατάσσουσαν κλείσιμον παραρτήματος δὲν ἐπέτυχον νὰ ἐκμαιεύσουν, παρὰ τὰς δεκάδας τῶν στρεψοδίκων μηνύσεων ἃς ὑπέβαλλον καὶ ὑποβάλλουν πρὸς τοῦτο εἰς κάθε εὐκαιρίαν. Καὶ ὀφείλουν, πιστεύομεν, οἱ κ.κ. φροντισταὶ νὰ συναγάγουν ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης σειρᾶς τῶν ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ τὸ συμπέρασμα ὅτι ΑΝ ΕΙΧΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ, θὰ τὸ εὕρισκον κάποτε. Αἱ ἐπιδιώξεις των ὅμως ἀντιστρατεύονται καὶ πρὸς τὸν νόμον, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν στοιχειωδεστέραν λογικήν: Διότι, κατ' ἀρχήν, ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΜΑΣ, ἀπόφασις καταργοῦσα εἰς τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν τὴν δαθμίδα τῆς ὠργανωμένης, προγραμματισμένης καὶ ἐλεγχομένης σχολῆς, καὶ ἐπιβάλλουσα εἰς αὐτὴν ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΩΣ καὶ μόνον τὴν κατωτάτην καὶ ὑπανάπτυκτον δαθμίδα τοῦ νόμῳ ἀνοργανώτου, ἀπρογραμματίστου καὶ ἀνεξελέγκτου φροντιστηρίου, εἶναι ΑΔΙΑΝΟΗΤΟΣ καὶ συνεπῶς ΑΔΥΝΑΤΟΣ. Ἀδιανοήτως εἶναι καὶ ἡ ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ 500 σχολικῶν παραρτημάτων, λειτουργούντων ἀπὸ 15ετίας καὶ ἐξυπηρετούντων ὁλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν ὅπαιθρον, μὲ 1400 ἐκπαιδευτικοὺς καὶ 70.000 μαθητάς, καὶ δὴ εἰς ἕνα τομέα ὅπου ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις ἀδυνατεῖ παντελῶς, καὶ θὰ ἀδυνατῇ ἐπὶ πολλὰ ἀκόμη ἔτη, νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ὑφισταμένας ἀνάγκας. Ἀδύνατος, τέλος, τυγ-

χάνει ἡ κατάργησις τῶν ξενογλώσσων παραρτημάτων καὶ διὰ τὸν πρόσθετον λόγον ὅτι οἱ ξένοι ἐκπαιδευτικοὶ ὀργανισμοὶ δικαιοῦνται, ὅσον ἰσχυουσῶν μορφωτικῶν συνθηκῶν, νὰ ἱδρύουν ἐλευθέρως παραρτήματα, μία δὲ τοιαύτη ἀπόφασις περὶ καταργήσεως τῶν ξενογλώσσων παραρτημάτων θὰ ἐδημιούργει αὐτομάτως ἕνα ἀπαράδεκτον μονοπώλιον ὑπὲρ τῶν ξένων καὶ εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων, μονοπώλιον τὸ ὁποῖον οὐδεμία ἑλληνικὴ κυβέρνησις δύναται νὰ εἰσηγηθῇ καὶ οὐδεμία ἑλληνικὴ Βουλὴ θὰ δεχθῇ ΠΟΤΕ νὰ καθιερώσῃ.

Οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν ὅτι καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ μακαρίτης Ἀκρίτας, ὁ μόνος ὁ ὁποῖος, διὰ λόγους κακῶς ἐννοουμένης κομματικῆς τακτικῆς, διέκειτο δυσμενῶς πρὸς πᾶσαν σχετικὴν ἀπόφασιν τῶν προκατόχων του, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ὁμολογήσῃ εἰς τὸ πρὸς τοὺς κ.κ. φροντιστὰς ἀπευθυνθὲν τὴν 30.3.1964 ἔγγραφόν του, ὅτι ἐν προκειμένῳ: «ΟΥΤΕ ΣΚΟΠΙΜΟΝ, ΟΥΤΕ ΟΡΘΟΝ εἶναι νὰ ἀγνοήσωμεν τὴν δημιουργηθεῖσαν πραγματικὴν κατάστασιν, συνεπείᾳ τῶν προσωρινῶν λύσεων εἰς τὰς ὁποίας, ὡς γνωστόν, συγκατένευσε κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ Διοίκησις».

Δὲν πρέπει ἐπίσης νὰ παραβλέπουν οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων ὅτι καὶ ἐὰν ἀκόμη οἱ ἀδάσιμοι εἰς τὴν γενικότητα αὐτῶν ἰσχυρισμοί των ὅτι «τὰ σχολικὰ παραρτήματα δὲν λειτουργοῦν καλῶς» ἤθελον γίνει ἀποδεκτοί, ἀκόμη καὶ τότε τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἀποδοχῆς δὲν δύναται νὰ εἶναι διὰ πάντα ὑπεύθυνον καὶ λογικὸν ἄνθρωπον ἡ κατάργησις τῶν παραρτημάτων τούτων (κατὰ τὸ ἁπλοϊκὸν «πονεῖ κεφάλι, κόψε κεφάλι»), ἀλλ' ἡ προσπάθεια διορθώσεως τῶν τυχὸν κακῶς κειμένων. Ὥστε, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ παρὰ τῶν κ.κ. φροντιστῶν ἐπιδιωκόμενος πραγματικὸς σκοπὸς τῆς ἀπαλλαγῆς των ἀπὸ τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν παραρτημάτων καὶ τῆς ἀποκτήσεως τῶν μαθητῶν αὐτῶν.

Σημειωτέον ὅτι οἱ κ.κ. ἰδιοκτῆται φροντιστηρίων δέον νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των ὅτι καὶ ἀπὸ καθαρῶς νομικῆς ἀπόψεως τὸ θέμα τῆς νομίμου ἱδρύσεως καὶ λειτουργίας ἐπαγγελματικῶν σχολῶν ἀγγλικῆς γλώσσης καὶ παραρτημάτων αὐτῶν ἔχει πλέον ὁριστικῶς κριθῆ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 1527) 65 καὶ 972) 66 ἀποφάσεων τοῦ τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Ἀλλὰ καὶ πρόσφατος γνωμοδότησις τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἀποφαίνεται ὅτι καὶ δι' αὐτὰ ἀκόμη τὰ φροντιστήρια εἶναι νόμιμος ἡ ἵδρυσις παραρτημάτων ὑπὸ μορφὴν ἐπεκτάσεως αὐτῶν.

Ἡ ρύθμισις τοῦ θέματος θὰ ὠφελήσῃ τοὺς κ.κ. φροντιστάς

ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ὅμως ἁπλῶς καθαρὰν ΜΑΤΑΙΟΠΟΝΙΑΝ ἡ ἀδικαιολόγητος κατὰ τῶν σχολῶν ξένων γλωσσῶν πολεμικὴ τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων καὶ τοῦ Συνδέσμου των. Ἐπιτυγχάνουσα — καὶ εἶναι τὸ ΜΟΝΟΝ ποὺ ἐπιτυγχάνει — διὰ τῶν συνεχῶν καὶ ἀβασίμων καταγγελιῶν καὶ τοῦ ἀδικαιολογήτου θορύβου νὰ ματαιώνῃ τὴν ὁριστικὴν τακτοποίησιν τοῦ ὅλου ζητήματος τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν, ΠΑΡΑΒΛΑΠΤΕΙ πρὸ παντὸς ἄλλου ΤΑ ΙΔΙΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων, διότι:

1ον. Λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ἀρρυθμίας συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχίζεται ἐπ' ἄπειρον ἡ χορήγησις «ἐπαρκειῶν διδασκαλίας» καὶ ἀδειῶν ἱδρύσεως φροντιστηρίων βάσει ἀνεπαρκῶν προσόντων, ἐνῷ τυγχάνει ἀναμφισβήτητον ὅτι τοῦτο δὲν στηρίζεται πλέον εἰς τὴν ἔλλειψιν καθηγητῶν καὶ φροντιστηρίων ποὺ ὑφίστατο πρὸ ἐτῶν καὶ ποὺ ἐδικαιολόγει τὴν ἐν προκειμένῳ ἐπείκειαν τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν. Ἡ ἄνευ λόγου σήμερον συνέχισις τῆς τοιαύτης τακτικῆς ἀποβαίνει ὄχι μόνον ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ τῶν ἐχόντων ἤδη ἐπαρκείας καὶ ἀδείας ἱδρύσεως φροντιστηρίων, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον εἰς βάρος τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς κοινωνίας. Τοὐναντίον, ἡ ὁριστικὴ ρύθμισις τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν θὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν βλαπτικὴν δι' ΟΛΟΥΣ τακτικὴν ταύτην. Ἐνῷ μὲ τὴν ματαίαν ἐπιδίωξιν τοῦ κλεισίματος τῶν παραρτημάτων τῶν σχολῶν, οἱ κ.κ. φροντισταὶ καὶ οὐδὲν ἐπιτυγχάνουν, ἀλλὰ καὶ συντελοῦν εἰς τὴν ἐπ' ἄπειρον δημιουργίαν πολλαπλασίων ΑΝΕΥ ΕΠΑΡΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ φροντιστῶν καὶ ἵδρυσιν φροντιστηρίων, δηλαδὴ εἰς τὴν δημιουργίαν πλήθους νέων ἐπαγγελματικῶν ἀνταγωνιστῶν, καὶ τὸ χειρότερον, ἀνεπαρκῶς κατηρτισμένων καὶ ὑποκειμένων, κατὰ συνέπειαν, περισσότερον εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ καταφεύγουν εἰς ἀθέμιτον ἀνταγωνισμὸν πρὸς βιοπορισμόν.

2ον. Ἡ ὁριστικὴ ρύθμισις τῆς λειτουργίας τῶν σχολικῶν παραρτημάτων θὰ περιορίσῃ ἀσφαλῶς, ἀντὶ νὰ αὐξήσῃ, τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, διότι θὰ συνεπάγεται αὐτομάτως τὴν κατάρτισιν αὐστηρῶν κανονισμῶν καὶ προγραμμάτων, καὶ τὴν ἀπαρέγκλιτον τήρησιν αὐτῶν, πρᾶγμα ποὺ δὲν συμβαίνει ἀπολύτως σήμερον, ἐφ' ὅσον ὁ παρὰ τῶν κ.κ. φροντιστῶν δημιουργούμενος θόρυβος παρεμποδίζει καὶ τὴν δημοσίευσιν ὁριστικοῦ κανονισμοῦ, καὶ τὸν βάσει αὐτοῦ αὐστηρὸν ἔλεγχον παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν. Διότι, ἐνῷ τώρα ὁ ἀγὼν στρέφεται ἀναγκαστικὰ ἐπὶ τοῦ κατ' ἀρχὴν νομίμου ἢ μὴ τῆς λειτουργίας τῶν παραρτημάτων — καίτοι εἶναι προφανὲς τὸ νόμιμον τοῦτο — ΤΟΤΕ θὰ διεξάγεται ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς τηρήσεως τῶν καταρτισθησομένων κανονισμῶν, καὶ εἶναι αὐτονόητον ὅτι ὅσα τυχὸν παραρτήματα δὲν θὰ συμμορφῶνται ἀπολύτως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τούτους θὰ ὑποχρεωθοῦν νὰ κλείσουν. Εἰς τὴν ἄποψιν ταύτην εἶναι σύμφωνοι οἱ ἱδρυταὶ τῶν σχολῶν.

3ον. Ὑπάρχουν ἀσφαλῶς μεταξὺ τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν οἱ ἐπιθυμοῦντες καὶ δυνάμενοι νὰ ἱδρύσουν οἱ ἴδιοι σχολὰς καὶ παραρτήματα καὶ νὰ ἀνταγωνισθοῦν ἐπιτυχῶς ἐν ἴσῃ μοίρᾳ καὶ εἰς εὐγενῆ καὶ καρποφόρον ἅμιλλαν τὰ σήμερον ὑφιστάμενα, ἀντὶ νὰ ἐπιδιώκουν ματαίως τὴν κατάργησίν των. Ἡ ἵδρυσις σχολῶν καὶ παραρτημάτων ξένων γλωσσῶν, δυσχερὴς σήμερον λόγῳ τῆς ὑφισταμένης νομικῆς ἀρρυθμίας, θὰ καταστῇ εὐχερεστάτη καὶ προσιτὴ ἐν πλήρει ἰσότητι μεταχειρίσεως εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα καὶ δικαιούμενον, εὐθὺς μόλις τὸ ὅλον θέμα ρυθμισθῇ ὁριστικῶς.

4ον. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ καταρτισθησομένου κανονισμοῦ, σοβαρὸς ἀριθμὸς σπουδαστῶν, μὴ ἐπιθυμούντων νὰ ἀκολουθήσουν τὰς περιοριστικὰς διατάξεις τούτου (ὡρισμέναι περίοδοι ἐγγραφῶν, περιωρισμένος ἀριθμὸς ἀπουσιῶν, κατατακτήριοι καὶ προαγωγικαὶ ἐξετάσεις, προσόντα ἑλληνομαθείας, ἡλικίας, κλπ., κλπ.) θὰ προτιμήσουν χωρὶς οἱονδήποτε ἐξαναγκασμὸν νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὰ φροντιστήρια ξένων γλωσσῶν. Θὰ ἐκπληρώσουν ἐξ ἄλλου τὰ φροντιστήρια ταῦτα κατ' ἀποκλειστικότητα καὶ τὸν παρὰ τοῦ ἄρθρου 63 § 1 τοῦ Α.Ν. 2545) 1940 καθοριζόμενον προορισμὸν αὐτῶν «πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἐμπέδωσιν γνώσεων», ὡς καὶ διὰ προπαρασκευαστικὴν διδασκαλίαν, ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλα τὰ φροντιστήρια τῶν διαφόρων ἄλλων κλάδων. Θὰ ἐπέλθῃ δὲ οὕτω αὐτομάτως καὶ ταυτοχρόνως καὶ μία ἔλλογος ΚΑΤΑΝΟΜΗ τῆς ἐργασίας (ποὺ ὑπάρχει ἀρκετὴ δι' ΟΛΟΥΣ) καὶ ποὺ θὰ ἱκανοποιῇ ἀσφαλῶς ὄχι μόνον οἰκονομικῶς ὅλους τοὺς εἰς τὴν ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν ἐργαζομένους, ἀλλὰ καὶ θὰ διευκολύνῃ καὶ προαγάγῃ διὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ τοῦ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐπιβάλλεται συνεργασία πρὸς ἐπίτευξιν λύσεως συμφερούσης εἰς ὅλους

ΕΞ ΟΛΩΝ τῶν ἀνωτέρω ἀβίαστον προκύπτει τὸ συμπέρασμα ὅτι ΚΟΙΝΟΝ καὶ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝ τόσον τῶν ἱδρυτῶν τῶν σχολῶν ὅσον καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν, εἶναι ἡ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΙΣ τοῦ ὅλου θέματος τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν, ἐν πνεύματι ἐλευθερίας, ἴσης μεταχειρίσεως, συγχρονισμοῦ καὶ προόδου. Καὶ τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ΜΟΝΟΝ διὰ τῆς ἐλευθέρας λειτουργίας ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ τῶν ἐκπαιδευτικῶν μορφῶν, τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Φροντιστηρίου, καὶ τῆς δυνατότητος ἱδρύσεως αὐτῶν, ὡς καὶ παραρτημάτων, ἐν πλήρει ἰσότητι παρ' οἱουδήποτε κεκτημένου τὰ νόμιμα προσόντα καὶ συμμορφουμένου πρὸς τὰς ἀντιστοίχους δι' ἑκάστην μορφὴν διατάξεις καὶ ἀποφάσεις, αὐστηρῶς ἐφαρμοζομένας.

Πᾶσα ἄλλη λύσις ἢ ἐπιδίωξις λύσεως ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ εἰς οὐδὲν ἄγει.

Ἡ λύσις αὕτη, μόνη προάγουσα καὶ κατοχυροῦσα τὴν ὅλην ξενόγλωσσον ἐκπαίδευσιν, θὰ ἀποβῇ πρὸς ὄφελος ὄχι μόνον τῶν ἱδρυτῶν σχολῶν καὶ φροντιστηρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν, καὶ πρὸ πάντων εἰς ὄφελος τῆς σπουδαζούσης νεολαίας, τῆς ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς κοινωνίας.

***

Ἡ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ», πιστεύουσα ἀκραδάντως ὅτι μόνον διὰ τῆς συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων δύνανται νὰ ἐπιτευχθοῦν τὰ ἄριστα τῶν ἀποτελεσμάτων, θεωρεῖ σκόπιμον καὶ ἐπιβεβλημένον ὅπως εἰσηγηθῇ καὶ συστήσῃ ἐπιμόνως μίαν, ἔστω καὶ πολὺ καθυστερήσασαν, ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΝ τῶν ἱδρυτῶν τῶν σχολῶν καὶ φροντιστηρίων ξένων γλωσσῶν πρὸς ἐπίτευξιν λύσεως ἐν τῷ ἀνωτέρῳ πνεύματι. Καὶ τρέφει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ συνεργασία αὕτη ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΑΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ τοῦ κλάδου τῆς διδασκαλίας τῶν ξένων γλωσσῶν δύναται νὰ προαγάγῃ καὶ λύσῃ, πρὸς ἀμοιβαῖον συμφέρον, ἠθικὸν καὶ ὑλικόν, πάντων τῶν ἐργαζομένων εἰς τὸν σημαντικώτατον τοῦτον ἐκπαιδευτικὸν κλάδον.

«Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ»

Καὶ πρὸς κ. κ. Καθηγητὰς ξένων γλωσσῶν

ΕΚΕΙΝΟ τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέραν προκαλεῖ ἔκπληξιν εἶναι ἡ ἀκατανόητος ἐν προκειμένῳ στάσις ὡρισμένων Σωματείων καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν, ἅτινα, ἐκ λόγων προφανῶς κακῶς ἐννοουμένης ἐπαγγελματικῆς ἀλληλεγγύης, ἐπανειλημμένως ἐνίσχυσαν τὸν ἄχαριν, ἀλλὰ καὶ μάταιον καὶ ἀντιεκπαιδευτικὸν ἀγῶνα τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων.

Καὶ ὅμως εἶναι προφανὲς καὶ αὐτονόητον εἰς πάντα λογικῶς σκεπτόμενον ἄνθρωπον ὅτι:

1ον. Τὰ συμφέροντα τῶν κ.κ. καθηγητῶν ξ. γλ. (ὑψηλαὶ ἀμοιβαί, σταθερότης ἀπασχολήσεως, κοινων. ἀσφαλίσεις, φερεγγυότης ἐργοδοτικῶν ὑποχρεώσεων, προοπτικὴ βελτιώσεως, κλπ. κλπ.) ἱκανοποιοῦνται πληρέστερον ἀπὸ μεγάλους, ἀρτίως ὠργανωμένους καὶ οἰκονομικῶς ἰσχυροὺς ἐκπαιδευτικοὺς ὀργανισμοὺς μὲ ἑκατοντάδας καθηγητῶν καὶ χιλιάδας σπουδαστῶν, παρὰ ἀπὸ μικρὰ ἀτομικὰ φροντιστήρια. Καὶ ἀποτελοῦν οἱ κ.κ. καθηγηταὶ ξ. γλ., ἢ τοὐλάχιστον οἱ ἐκπροσωποῦντες αὐτούς, μοναδικὸν φαινόμενον ἐργαζομένων ποὺ προτιμοῦν ὡς ἐργοδότας ἀνοργανώτους καὶ κατ' ἀνάγκην οἰκονομικῶς ἀσθενεῖς μικροεπιχειρήσεις, καθ' ἣν ἐποχὴν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐργαζόμενοι ἐν Ἑλλάδι ἐπιδιώκουν κατὰ κανόνα νὰ ἀπασχολῶνται εἰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις διότι ἐκτιμοῦν τὰ παντοειδῆ πλεονεκτήματα ποὺ ἐξασφαλίζει εἰς τοὺς ἐργαζομένους παρ' αὐτῇ ἡ μεγάλη ἐπιχείρησις ἔναντι τῆς μικρᾶς.

2ον. Ὁ ἀγὼν τῶν κ.κ. φροντιστῶν, παρεμποδίζων τὴν ὁριστικὴν ρύθμισιν τοῦ ὅλου θέματος τῆς διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν, συντελεῖ εἰς τὴν ἐπ' ἄπειρον συνέχισιν τῆς ἀφειδοῦς χορηγήσεως «ἐπαρκειῶν διδασκαλίας» εἰς πρόσωπα στερούμενα ἱκανῶν προσόντων. Ὑποθάλπεται οὕτω ἐμμέσως ἡ δημιουργία πληθώρας νέων ἀνεπαρκῶς κατηρτισμένων «καθηγητῶν» ξ. γλ., ἡ ὁποία ὁδηγεῖ εἰς ὑπερεπαγγελματισμόν, εἰς πτῶσιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἀμοιβῶν, εἰς ἐπίτασιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, καὶ ἀποβαίνει τελικῶς εἰς βάρος τῶν σημερινῶν καθηγητῶν.

3ον. Ἡ παρὰ τῶν κ.κ. ἰδιοκτητῶν φροντιστηρίων ἐπιζητουμένη κατάργησις τῶν σχολικῶν παραρτημάτων, τυχὸν ἐπιτυγχανομένη, θὰ κατεδίκαζεν εἰς ἀνεργίαν ὑπερχιλίους καθηγητὰς καὶ διδασκάλους ξένων γλωσσῶν, καὶ θὰ ὑπεβίβαζεν ἀναμφιβόλως τὸ ἐπίπεδον τῶν ἀμοιβῶν, λόγῳ τῆς μεγάλης προσφορᾶς ἐργασίας

(Συνέχεια εἰς τὴν σελ. 26)

ΤΟ ΕΥΓΕΝΙΔΕΙΟΝ ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟΝ

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τῆς Σ.Ε. ἐδημοσιεύθη ἄρθρον σχετικὸν μὲ τοὺς σκοποὺς καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἱδρύματος Εὐγενίδου. Τὸ ἄρθρον ὁλοκληροῦται σήμερον μὲ τὴν κατωτέρω μελέτην, ἀναφερομένην εἰδικώτερον εἰς τὴν ἵδρυσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Εὐγενιδείου Πλανηταρίου:

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ Εὐγενίου Εὐγενίδου, διὰ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῆς Ἑλλάδος, ἐγκατέστησε Πλανητάριον τελευταίου τύπου τοῦ Οἴκου C. Zeiss, ἀναλαβὸν ὅλας τὰς δαπάνας ἀγορᾶς, ἐγκαταστάσεως καὶ λειτουργίας του.

Τὸ κτίριον τοῦ Πλανηταρίου εἶναι τμῆμα τοῦ μεγάλου κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Ἰδρύματος Εὐγενίου Εὐγενίδου ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Συγγροῦ, ἔναντι τοῦ Ἱπποδρόμου τοῦ Φαλήρου, τὸ ὁποῖον ἐθεμελιώθη τὴν 15ην Ἰουνίου 1961 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Παύλου.

Ἐντὸς τοῦ Πλανηταρίου εἶναι ἐγκατεστημένη ἡ πολύπλοκος συσκευὴ «Παγκόσμιος Προβολεύς», ἡ ὁποία ἀναπαριστᾶ εἰς τὸν θόλον μέγαν ἀριθμὸν οὐρανίων φαινομένων, ὅπως ἀκριβῶς ἐξελίσσονται ἢ ἐξειλίχθησαν ταῦτα εἰς τὸν ἔναστρον οὐρανόν. Κατὰ τὸν ἐποπτικὸν αὐτὸν τρόπον, ὁ ὁποῖος συνοδεύεται καὶ ἀπὸ σύντομον διάλεξιν, ἐπιτυγχάνεται ἡ εὐχερὴς κατανόησις τῶν οὐρανίων γεγονότων ὑπὸ τῶν θεατῶν - ἀκροατῶν καὶ ἡ εἰσαγωγὴ αὐτῶν εἰς τὰ σύγχρονα θέματα τῆς ἐπιστήμης τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ διαστήματος.

Εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τὸ μέλλον πᾶν ὅ,τι γίνεται εἰς τὴν γῆν θὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ ὅ,τι ἐπιτυγχάνει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν οὐρανόν. Γῆ καὶ Διάστημα λοιπὸν τώρα ἔχουν κοινὴν ἱστορίαν.

Διὰ τοῦ Πλανηταρίου τὸ Ἵδρυμα Εὐγενίου Εὐγενίδου ἐπιθυμεῖ, ὡς ἐλέχθη, νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἰδιαιτέρως τῆς νεότητος, εἰς ἕνα τομέα γνώσεων, ὁ ὁποῖος κατευθύνει πλέον, κατὰ μεγάλον βαθμόν, τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ ἐγκατάστασις τοῦ Πλανηταρίου

ΕΙΣ ΜΙΑΝ μεγάλην καὶ εὐρύχωρον αἴθουσαν, τὴν ὁποίαν καλύπτει μέγας θόλος, τὸ Πλανητάριον προβάλλει τὸν νυκτερινὸν οὐρανὸν μὲ τοὺς ἀστέρας, τοὺς ἀστερισμούς, τὸν Γαλαξίαν, τὸν Ἥλιον, τοὺς πλανήτας καὶ τὰς κινήσεις των, τὰς καθημερινὰς καὶ αἰωνίους περιπετείας των.

Ὁ θεατὴς ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εὑρίσκεται ἐνώπιον τοῦ πραγματικοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ταξιδεύει μέσα εἰς τὸ ἀχανὲς καὶ ὅτι εἶναι παρὼν εἰς γεγονότα κοσμικά, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶδε ἢ ἐφαντάσθη ὅτι συμβαίνουν. Εὑρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ Μυστηρίου, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει νὰ κατανοῇ, νὰ ζῇ, νὰ ἑρμηνεύῃ.

Καὶ τὸν θεατήν, κατὰ τὴν προβολὴν τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ φαινομένων, βοηθεῖ ὁ ἐπιστήμων χειριστὴς τοῦ Πλανηταρίου, ὁ ὁποῖος ἐξηγεῖ σαφῶς τὰ πάντα - πᾶν ὅ,τι προβάλλεται κάθε φοράν: τὸ ἡλιακὸν σύστημα - τοὺς θαυμασίους ἀστερισμοὺς - τὰς κινήσεις τῶν ἀστέρων - τοὺς ἁρμονικοὺς νόμους τῶν οὐρανίων φαινομένων. Καὶ προχωρεῖ πέραν αὐτῶν. Ὁμιλεῖ διὰ τοὺς ἀμετρήτους καὶ θαυμασίους νεφελοειδεῖς, τὰς συγκρούσεις τῶν ἀστρικῶν κόσμων καὶ τὴν γένεσιν τῶν γαλαξιῶν.

Τὸ κύριον ὄργανον τοῦ Πλανηταρίου, ποὺ ὀνομάζεται Παγκόσμιος Προβολεύς, εἶναι συσκευὴ προβολῆς, ὕψους 5 μ. περίπου, βάρους 2½ τόννων, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ 29.000 μικροεξαρτήματα. Εἶναι τοποθετημένη εἰς τὸ μέσον μεγάλης κυκλικῆς αἰθούσης, τὴν ὁποίαν σκεπάζει ἡμισφαιρικὸς θόλος. Ἡ διάμετρος τοῦ θόλου εἶναι 15 μέτρα, τὸ δὲ ὕψος 10,5 μέτρα. Ὁ θόλος εἶναι ἐσωτερικῶς σκεπασμένος ἀπὸ διάτρητον ἔλασμα ἀλουμινίου. Εἰς τὴν κυκλικὴν βάσιν τοῦ θόλου (δηλ. ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον τῆς αἰθούσης) ἀναπαριστάνεται ἡ γραμμὴ τοῦ ὁρίζοντος τῆς περιοχῆς ὅπου εὑρίσκεται τὸ κτίριον τοῦ Πλανηταρίου. Ἔτσι οἱ ἐπισκέπται ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εὑρίσκονται εἰς τὸ ὕπαιθρον καὶ μάλιστα εἰς αὐτὴν τὴν περιοχὴν ὅπου εἶναι τὸ κτίριον.

Εἰς τὴν ἔναντι εἰκόνα βλέπομεν τὸν ὁρίζοντα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς αἰθούσης τοῦ Πλανηταρίου.

Ἡ συσκευὴ τοῦ Πλανηταρίου ἔχει δύο σφαίρας προβολῆς τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ βορείου καὶ τοῦ νοτίου ἡφισφαιρίου, ἄλλα συστήματα προβολῆς τῶν μεγάλων πλανητῶν, τῆς Σελήνης, τοῦ Ἡλιακοῦ συστήματος, ἀστερισμῶν, τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, τοῦ ζωδιακοῦ φωτὸς κλπ. Ἐπίσης εἰδικοὶ προβολεῖς παρουσιάζουν τὸ φαινόμενον τῆς μεταπτώσεως.

Ἡ λειτουργία τοῦ ὀργάνου βασίζεται κυρίως εἰς τοὺς 152 προβολεῖς του καὶ εἰς τὸν ἐπιτυχῆ, ἀκριβῆ καὶ συγχρονισμένον συνδυασμὸν πολλαπλῶν μηχανικῶν κινήσεων. Οἱ προβολεῖς ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἀσφαιρικοὺς συγκεντρωτικοὺς φακοὺς καὶ ἀπὸ φακοὺς εἰδικοῦ τύπου, οἱ ὁποῖοι εἶναι καταλλήλως προσηρμοσμένοι εἰς τὸ ὄργανον.

Αἱ παραστάσεις τῶν οὐρανίων φαινομένων

ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΝΟΗΤΟΝ ὅτι ἡ ἀναπαράστασις πολλῶν οὐρανίων φαινομένων εἰς τὸν θόλον τοῦ Πλανηταρίου γίνεται εἰς πολὺ σύντομον χρόνον, ὅστις ὅμως εἶναι ἐπαρκὴς διὰ τὴν παρουσίασιν καὶ ἐξήγησίν των.

Ἡ ἡμερησία περιστροφὴ τῆς οὐρανίου σφαίρας γίνεται εἰς τὸ Πλανητάριον κατὰ 120 ἢ 480 φορὰς ταχυτέρα ἀπὸ ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὴν πραγματικότητα. Δηλ. γίνεται εἰς διάστημα 12, 6, 4 καὶ 3 λεπτῶν. Ἡ διάρκεια τοῦ 1 ἔτους συστέλλεται εἰς 12, 6, 4 καὶ 3 λεπτὰ ἢ καὶ εἰς 10 δευτερόλεπτα. Δηλ. συντομεύεται τὸ ἔτος ἕως 3.000.000 φοράς.

Τὸ φαινόμενον τῆς μεταπτώσεως τῶν ἰσημερινῶν σημείων, τὸ ὁποῖον ἔχει περίοδον 25.800 ἐτῶν, εἰς τὸ Πλανητάριον ἀναπαρίσταται ἐντὸς 4 λεπτῶν, ἤτοι 3,5 δισεκατομμύρια φορὰς ταχύτερον. Ἀκόμη μία συνεχὴς ἀναπαράστασις τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ ἀπὸ τὸν βόρειον πόλον ἕως τὸν νότιον πόλον δὲν ἀπαιτεῖ εἰς τὸ Πλανητάριον παρὰ μόνον 6,5 λεπτά. Μίαν τέτοιαν παρακολούθησιν τοῦ νυκτερινοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ τὴν κάμωμεν εἰς τὴν πραγματικότητα, δηλ. πετώντας μὲ ἀεροπλάνον, χρειαζόμεθα πολλὰς ὥρας.

Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐπιτυγχάνονται μὲ πλήρη συγχρονισμὸν τῶν διαφόρων κινήσεων τοῦ πολυπλοκωτάτου μηχανισμοῦ τοῦ Πλανηταρίου.

Μὲ τὸ Πλανητάριον ἀναπαρίστανται: 8.900 ἀπλανεῖς ἀστέρες μεγέθους ἕως 6,5, μεταξὺ δὲ αὐτῶν οἱ λαμπροὶ ἀστέρες ἐρυθροῦ χρώματος Λαμπαδίας, Ἀντάρης καὶ Μπετεγκιὲζ (εἰς τὸν Ὠρίωνα), ὁ Ἀρκτοῦρος μὲ τὸ ἐρυθροκίτρινον χρῶμα του, οἱ 3 γνωστοὶ μεταβλητοὶ ἀστέρες — ὁ Ἀλγόλ, ὁ Κηφέως καὶ ὁ Θαυμάσιος τοῦ Κήτους.

Ἐπίσης ἀναπαρίστανται: ὁ Γαλαξίας, τὸ Μικρὸν καὶ Μέγα Νέφος τοῦ Μαγγελάνου, ἀστρικὰ σμήνη καὶ νεφελώματα (π.χ. τοῦ Περσέως, τοῦ Ὠρίωνος καὶ τῆς Ἀνδρομέδας), ὁ Ἥλιος μὲ τὸν φωτοστέφανον, τὸ ζωδιακὸν φῶς, ἡ Σελήνη μὲ τὰς φάσεις της, οἱ 5 πλανῆται (Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, Ἄρης, Ζεὺς καὶ Κρόνος) μὲ τὰς φαινομένας καὶ πραγματικάς των κινήσεις, τέλος τὸ φῶς τοῦ ὁρίζοντος.

Ἀναπαρίστανται ἐπίσης: Ὁ Μεσημβρινός, ὁ Ἰσημερινός, οἱ ὡριαῖοι κύκλοι, ἡ ἐκλειπτική, ἡ φαινομένη κίνησις τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τῆς οὐρανίου σφαίρας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ὁ Ζωδιακὸς κύκλος, τὰ ὀνόματα τῶν ἀστερισμῶν καὶ ὁ κύκλος τῆς μεταπτώσεως.

Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἐμφανίζει ὁ προβολεύς, μὲ τὸν ὁποῖον προβάλλονται οἱ ἀστερισμοί.

Ἀναπαρίστανται ἀκόμη φαινόμενα ἀπὸ τὴν πραγματικὴν ἢ φανταστικὴν ἱστορίαν τοῦ οὐρανοῦ. Μὲ μίαν σειρὰν ἀπὸ 300 καὶ πλέον διαφανείας (slides), ἀναπαρίστανται οἱ ἀστερισμοὶ ὁλοκλήρου τῆς οὐρανίου σφαίρας, ὅπως τοὺς ἐφαντάσθησαν οἱ λαοὶ ὅλων τῶν χωρῶν καὶ τῶν μυθικῶν ἐποχῶν. Τέλος, κάτι ποὺ προκαλεῖ ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ ἐξαιρετικὰ διδακτικόν, εἶναι τὸ πῶς συσχετίζεται ἡ μυθολογία, ποὺ ἀνέπτυξε κάθε λαὸς διὰ τοὺς ἀστερισμούς, ἀναλόγως μὲ τὸ ἐπίπεδον τοῦ πολιτισμοῦ του.

Ἔτσι αἱ προβολαὶ αὐταὶ θέτουν στερεὰ καὶ ἐπιστημονικὰ θεμέλια εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν θεατῶν καὶ ἀπὸ ἱστορικῆς ἀκόμη πλευρᾶς.

Ἐπίσης πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι μὲ τὸν ἴδιον προβολέα τῶν ἀστερισμῶν ἠμποροῦν νὰ προβάλλωνται καὶ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα μελετᾶ ὁ ἰδιαίτερος κλάδος τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀστέρων, ποὺ λέγεται Κοσμογραφία.

Τέλος, ἄλλος προβολεύς, παρουσιάζει τὰς ἡλιοκεντρικὰς τροχιὰς τῶν πλανητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους περιλαμβάνεται καὶ ἡ Γῆ, ἐνῶ ἕνας ἄλλος παρουσιάζει τὴν τροχιὰν τεχνητοῦ δορυφόρου καὶ ἄλλος βροχὴν διαττόντων ἀστέρων.

Εἰδικὸς ὁμιλητής, ὅπως εἴπαμε, ἐξηγεῖ ταὐτοχρόνως τὰ ἀναπαριστώμενα φαινόμενα, ὥστε οἱ ἐπισκέπται νὰ μένουν πλήρως ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν ἐποπτικὴν αὐτὴν ἀναπαράστασιν τῶν οὐρανίων φαινομένων.

Ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ τὰ θέματα εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται προβολαὶ καὶ ὁμιλίαι:

1) Ἡ θέα τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ· οἱ ἀστερισμοί, 2) ἕνα ταξίδι ἀπὸ τὸν βόρειον εἰς τὸν νότιον πόλον, 3) τί γνωρίζομεν διὰ τοὺς ἄλλους πλανήτας, 4) ἡ κίνησις τῶν πλανητῶν πέριξ τοῦ Ἡλίου, 5) ἕνα ταξίδι εἰς τὴν Σελήνην, 6) ὁ Ἥλιος καὶ ἡ οἰκογένειά του, 7) ὁ ἀστὴρ τῆς Βηθλεέμ, 8) κομῆται, διάττοντες ἀστέρες, ζωδιακὸν φῶς, 9) μὲ τοὺς ἀστρονάυτας εἰς τὸ διάστημα, 10) ἀστέρες, νεφελώματα, γαλαξίαι εἰς τὸ σύμπαν, 11) ὑπάρχει ζωὴ εἰς τοὺς ἄλλους πλανήτας; 12) ἀπὸ τὰ θαυμάσια τοῦ οὐρανοῦ, 13) μυθολογία καὶ ἀστερισμοί, 14) αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, 15) ἡ κατάκτησις τοῦ διαστήματος.

Ἐξ ἄλλου τὴν γνωριμίαν τοῦ ἐπισκέπτου μὲ τὰ θέματα καὶ τὴν ἐπιστήμην τοῦ οὐρανοῦ ὑποβοηθεῖ καὶ ἡ ἔκθεσις εἰς ἄλλην αἴθουσαν τοῦ κτιρίου εἰδικῶν ἐποπτικῶν εἰκόνων καὶ ἀναγλύφων παραστάσεων — μὲ σχετικὰς ἐξηγήσεις — ἀπὸ τὰς ἀναχαλύψεις καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀστρονομίας.

Ἡ ἀποστολὴ λοιπὸν τοῦ Πλανηταρίου εἰς τὸν τομέα αὐτὸν εἶναι ὄντως ἐξαιρετική. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ εὐρὺ κοινόν, ὠφελοῦνται μεγάλαι ὁμάδες ἀνθρώπων καὶ ἰδίως νέων ἀνθρώπων. Οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν Ναυτιλίαν ἠμποροῦν νὰ διδάσκωνται μὲ εὐκολίαν πολλὰς ἐννοίας τῆς Ἀστρονομίας ποὺ τοὺς χρειάζονται εἰς τὴν ἐργασίαν των. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος. Μεγάλη ἐπίσης εἶναι ἡ συμβολὴ εἰς τὴν παιδείαν τῶν φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν τῶν Πανεπιστημίων μας, τῶν Πολυτεχνείων μας καὶ τῶν ἄλλων Ἀνωτάτων Σχολῶν. Ἡ νεολαία, ποὺ φοιτᾶ εἰς τὰ Γυμνάσια, ἀποκτᾶ ἐπίσης μὲ τρόπον ἁπλοῦν καὶ εὔκολον πολλὰς γνώσεις τῆς Κοσμογραφίας, τῆς Γεωγραφίας καὶ τῆς Ἀστρονυαυτικῆς. Τέλος, οἱ μαθηταὶ τῶν Τεχνικῶν μας Σχολῶν, θὰ ἠμποροῦν νὰ μάθουν πάρα πολλά, διότι εἰς ὁλί-

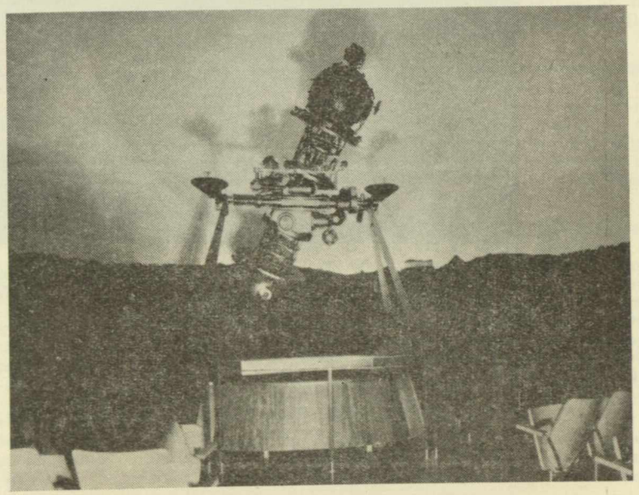

Τὸ ὄργανον τοῦ Πλανηταρίου εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, ὅπου γίνονται αἱ προβολαί. Διακρίνεται εἰς τὸ βάθος ὁ ὁρίζων ὅστις ἀπεικονίζει τὸν πραγματικὸν ὁρίζοντα ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν περιοχὴν τοῦ κτιρίου τοῦ Ἱδρύματος.

γα μαθήματα θὰ ἀφομοιώσουν γνώσεις ποὺ θὰ ἐχρειάζοντο μελέτην πολλῶν μηνῶν.

Γενικῶς δέ, λόγῳ τῆς ποικιλίας τῶν προγραμμάτων, ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἀνεξαρτήτως βαθμοῦ μορφώσεως, ἀποκομίζουν πλούσιον κέρδος. Μορφώνονται ἐγκυκλοπαιδικῶς, πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς. Διότι ἡ Ἀστρονομία ἔχει καὶ τοῦτο τὸ μέγα προσόν: εἶναι ἐπιστήμη μὲ μεγάλην ἠθοπλαστικὴν δύναμιν.

Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πλανηταρίου

Το ΠΛΑΝΗΤΑΡΙΟΝ τὸ ἐφεῦρεν ὁ καθηγητὴς Walter Bauersfeld τὸ 1919. Ὁ Οἶκος Zeiss Jena τὸ 1923 τὸ κατασκεύασε κατόπιν πολλῶν βελτιώσεων. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους τὸ ὄργανον μετεφέρθη εἰς τὸ Γερμανικὸν Μουσεῖον (Deutsches Museum) τοῦ Μονάχου καὶ ἐτοποθετήθη κάτω ἀπὸ ἕναν θόλον διαμέτρου 10 μέτρων. Ἐκεῖ ὁ ἐφευρέτης του ἔκαμε τὴν πρώτην δημοσίαν ἐπίδειξιν κατὰ τὴν ἐτησίαν γενικὴν συνέλευσιν τῶν μελῶν τοῦ Γερμανικοῦ Μουσείου. Τὸ ὄργανον ἐπανῆλθεν εἰς Jena, ὅπου τοῦ ἔγιναν μερικαὶ συμπληρώσεις καὶ ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1925 μέχρι τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον ἕως τὸ 1960 ἐγκατεστάθη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Μονάχου, ὅπου προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὰς χιλιάδας τῶν ἐπισκεπτῶν ποὺ συνέρρεον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.

Τὸ Πλανητάριον τοῦτο ἦτο κατασκευασμένον διὰ νὰ παρουσιάζῃ τὸν ἔναστρον οὐρανόν, ὅπως φαίνεται εἰς τὸ γεωγραφικὸν πλάτος (48°) τοῦ Μονάχου, καθὼς καὶ τὰς κινήσεις Ἡλίου, Σελήνης καὶ τῶν πέντε μεγάλων πλανητῶν. Βραδύτερον (1926) ὁ καθηγητὴς Bauerfeld τὸ ἐτελειοποίησεν, ὥστε νὰ προσαρμόζεται καὶ νὰ δίδῃ τὸν ἔναστρον οὐρανὸν οἱουδήποτε γεωγραφικοῦ πλάτους τῆς Γῆς. Τὸ 1934 ἔγινεν ἄλλη τελειοποίησις μὲ τὴν προσθήκην νέων συσκευῶν. Πρὶν ἀπὸ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον περισσότερα ἀπὸ 25 Πλανητάρια τοῦ τύπου τούτου εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου (Παρισίους, Βρυξέλλας, Στοκχόλμην, Ν. Ὑόρκην, Σικάγον κλπ.). Ὅλα ἐξεπλήρωσαν καὶ ἐκπληροῦν ἐπιτυχῶς τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀποστολήν των.

Μετὰ τὸν πόλεμον ὁ Οἶκος Zeiss τοῦ Oberkochen τῆς Δυτικῆς Γερμανίας παρουσίασε ἕνα πληρέστερον τύπον Πλανηταρίου, ὁ ὁποῖος ἠμποροῦσε νὰ ἀναπαραστήσῃ καὶ οὐράνια φαινόμενα, ποὺ συσχετίζονται μὲ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας καὶ τὰ νεφελώματα. Πλανητάρια αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἐγκατεστάθησαν τὸ 1957 καὶ 1958 εἰς τὸ Ἀμβοῦργον, Λονδῖνον, Τόκιο, Καράκας καὶ Σάο Πάολο. Βραδύτερον ἔγιναν καὶ νέαι τελειοποιήσεις καὶ συμπληρώσεις εἰς τὸν προβολέα τοῦ Πλανηταρίου, ὥστε νὰ ἀναπαρίστανται σαφέστερα καὶ φυσικώτερα πολλοὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες, καὶ ποικίλα ἄλλα οὐράνια φαινόμενα. Πλανητάρια αὐτοῦ τοῦ τελευταίου εἴδους ἐγκατεστάθησαν εἰς Ν. Ὑόρκην, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1960, εἰς τὸ Deutsches Museum τὸν Μάϊον τοῦ ἰδίου ἔτους καὶ τὸ 1964 εἰς Βιέννην καὶ Bochum. (Τὸ πρῶτον, τὸ παλαιὸν Πλανητάριον εὑρίσκεται μόνον δι' ἐπίδειξιν πλέον εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Μονάχου). Τὸ Πλανητάριον τοῦ Ἱδρύματος Εὐγενίου Εὐγενίδου ἀνήκει εἰς τὸν τελευταῖον καὶ νεώτατον τύπον ποὺ ἔχει ἡ Νέα Ὑόρκη, τὸ Μόναχον καὶ ἡ Βιέννη.

Εἶναι τὸ πρῶτον Πλανητάριον, ποὺ ἐγκαθίσταται εἰς χώραν τῆς Βαλκανικῆς. Ἡ Ἑλλάς, χώρα ἡ ὁποία ἐκαλλιέργησε τὴν Ἀστρονομίαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀρχαιότητος, προηγεῖται καὶ σήμερον εἰς τὸ σημεῖον τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς προσφορᾶς εἰς τὴν εὐρεῖαν αὐτὴν ἔκτασιν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς.

Ἡ αἴθουσα τοῦ Πλανηταρίου κατὰ τὴν ὥραν τῆς προβολῆς τοῦ νυκτερινοῦ οὐρανοῦ, τοῦ Γαλαξία καὶ τῆς Σελήνης. Εἰς τὸ μέσον εὑρίσκεται τὸ ὄργανον τῆς προβολῆς. Ἀριστερὰ ὁ ὁμιλητής.

Ἡ Ἀνθρωπότης ὁλόκληρη ἀναζητεῖ ΜΙΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΑΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ

Εἶναι πραγματικὰ συγκινητικὴ — δραματική, θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ — ἡ ἀγωνιώδης προσπάθεια ποὺ καταβάλλεται εἰς ὅλα τὰ μήκη καὶ πλάτη τῆς ὑφηλίου, ἀπὸ ὅλους τοὺς λαούς, διὰ νὰ ἐπιτύχουν μίαν ἀρτιωτέραν ἐκπαίδευσιν, δι' ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀτόμων. Χιλιάδες ἐκπαιδευτικῶν, ἀλλὰ καὶ πλῆθος μέγα εἰδικῶν ἐπιστημόνων, τεχνικῶν, οἰκονομολόγων, ὑγιεινολόγων κλπ., ἐρευνοῦν μεθοδικὰ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς τὸ τεράστιον θέμα τῆς παιδείας, καὶ θέτουν διαρκῶς εἰς πειραματικὴν ἐφαρμογὴν νέα συστήματα καὶ νέας λύσεις. Ἐνῶ, ἐξ ἄλλου, παντοῦ διαπιστώνονται τεράστιαι ἐλλείψεις καὶ ἐπιτακτικαὶ ἀνάγκαι. Μίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ φαινομένου τῆς παγκοσμίου αὐτῆς προσπαθείας μᾶς δίδουν αἱ ἀνταποκρίσεις ἀπὸ διαφόρους χώρας ποὺ καταχωρεῖ ἑκάστοτε ἡ «Σύγχρονη Ἐκπαίδευσις» ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον. «Ἡ ἀνθρωπότης ἀναζητεῖ μίαν καλυτέραν ἐκπαίδευσιν».

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑΝ

Ἡ γαλλικὴ παιδεία ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πολλὰ

● ΠΑΡΙΣΙΟΙ

ΔΙΑΚΟΣΙΑΙ ΣΑΡΑΝΤΑ ΠΕΝΤΕ χιλιάδες περισσότεροι μαθηταὶ ἐνεγράφησαν ἐφέτος εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Γαλλίας. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁλοέν καὶ περισσότεροι Γάλλοι ζητοῦν νὰ ἀποκτήσουν τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας. Σημαίνει ὅμως ἐπίσης, ὅτι αἱ τάξεις παραφορτώνονται ἀπὸ σπουδαστὰς καὶ μαθητὰς καὶ ὅτι τὸ ἐκπαιδευτικὸν προσωπικὸν ἀποδεικνύεται ἀνεπαρκέστατον.

Ἡ αὔξησις αὐτὴ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν καὶ μαθητῶν ἐπιβάλλει τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἀνεγέρσεως σχολικῶν οἰκοδομῶν. Μία ἐπιβράδυνσις ποὺ εἶχε σημειωθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξ αἰτίας τῶν ὑψηλῶν ἐξοπλιστικῶν βαρῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐδημιούργησεν ἤδη ἕνα εἶδος ἀσφυξίας εἰς πολλὰς ἐκπαιδευτικὰς ὑπηρεσίας. Τὸ ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὸ ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν προσπαθοῦν τώρα νὰ ἐξοικονομήσουν ὅπως -ὅπως τὰ πράγματα, ἕως ὅτου ὑπάρξῃ ὁριστικὴ λύσις, ἡ ὁποία πάντως ἀπαιτεῖ μερικὰ χρόνια.

Περίπου ἕνδεκα ἑκατομμύρια παιδιὰ φοιτοῦν σήμερον εἰς τὰ θρανία τῶν σχολείων, τῶν λυκείων καὶ τῶν κολλεγίων. Εἰς τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν, καὶ αὐτὸ εἶναι σημαντικόν, παρουσιάζεται μία αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν κατὰ 177.000.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ δίδουν αἱ γαλλικαὶ ἐκπαιδευτικαὶ ὑπηρεσίαι, ἡ προσχολικὴ ἐκπαίδευσις — νηπιαγωγεῖα κλπ. — συναντᾶ τὰς μεγαλυτέρας δυσκολίας. Καὶ αἱ δυσχέρειαι αὐταὶ γίνονται ἰδιαιτέρως αἰσθηταὶ ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁλοέν καὶ περισσότεραι γυναῖκες εἰς τὴν Γαλλίαν ἐργάζονται, τὰ δὲ νηπιαγωγεῖα εἶναι ταὐτοχρόνως καὶ παιδικοὶ σταθμοὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐργαζομένων μητέρων.

Ἡ κατωτάτη ἐκπαίδευσις παρουσιάζει ἐπίσης εἰκόνα δυσχερειῶν. Ὁ σχολικὸς πληθυσμὸς τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐμφανίζεται μικρότερος κατὰ 36.000 παιδιὰ ἐφέτος. Αὐτὸ ὅμως, δὲν ὀφείλεται εἰς μείωσιν τῶν γεννήσεων εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ περισσότερα παιδιὰ πρὶν φθάσουν εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν μεταπηδοῦν εἰς τὰ λύκεια καὶ τὰ κολλέγια τῆς τεχνικῆς μαθήσεως. Ὁπωσδήποτε, ἡ ἔλλειψις αἰθουσῶν διδασκαλίας καὶ ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν εἶναι παρ' ὅλα αὐτὰ μεγάλη.

Ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις, ὅπως κάθε χρόνο, παρουσιάζει τὰ μεγαλύτερα προβλήματα. Ὅπως ἀνεφέρθη ἀνωτέρω, ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τῶν δημοσίων σχολείων Μέσης Παιδείας παρουσιάζεται ηὐξημένος κατὰ 177.000 παιδιά. Ἡ αὔξησις εἰς τὰ ἀντίστοιχα ἰδιωτικὰ σχολεῖα ὑπολογίζεται εἰς 33.000 παιδιά. Αἱ ὑπερφορτωμέναι τάξεις εἶναι ἐφέτος περισσότεραι ἀπὸ κάθε ἄλλην σχολικὴν περίοδον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Ὁ φοιτητικὸς πληθυσμὸς παρουσιάζει ἐπίσης αὔξησιν ἐν συγκρίσει μὲ τὸ παρελθόν. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1964—65 ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν ἀνῆλθεν εἰς 373.000. Κατὰ τὸ τρέχον ἐκπαιδευτικὸν ἔτος 1965—1966 ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἔφθασεν εἰς 416.000. Τὰ γαλλικὰ πανεπιστήμια εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς προσθέτους ἀνάγκας ποὺ δημιουργεῖ ὁ ηὐξημένος ἀριθμὸς τῶν σπουδαστῶν μὲ τὸν ἴδιον σχεδὸν χῶρον καὶ τὰ ἴδια περίπου μέσα. Ἀποτέλεσμα αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ αὔξησις τῶν δυσχερειῶν.

Καὶ ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις δὲν παρουσιάζει αἰσθητὴν πρόοδον, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ κόσμος διατρέχει τώρα τὸν αἰῶνα τῆς τεχνολογίας. Μεγάλος ἀριθμὸς σπουδαστῶν τεχνικῶν σχολῶν δὲν ηὗρεν ἐφέτος θέσεις. Ἡ οἰκοδόμησις τεχνικῶν ἀκαδημιῶν, κολλεγίων καὶ λυκείων σημειώνει μεγάλην καθυστέρησιν. Κατὰ τὸ 1965 παρεδόθησαν 839 νέαι αἴθουσαι ἐν συγκρίσει μὲ 1344 νέας αἰθούσας ποὺ παρεδόθησαν τὸ 1964.

Ἡ ἔναρξις τοῦ ἐφετεινοῦ σχολικοῦ ἔτους ὑπῆρξεν ἕνα δρᾶμα διὰ τοὺς ἐργαζομένους καὶ διὰ τὸ ἔθνος, ἐδήλωσεν ὁ κ. Ραβώ, μέλος τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς. Καὶ τοῦτο, διότι τὰ κονδύλια ποὺ διατίθενται διὰ τὴν παιδείαν μειώνονται κάθε χρόνον ἐν συγκρίσει μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκπαιδεύσεως ποὺ αὐξάνονται σταθερῶς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πέμπτου πενταετοῦς σχεδίου θὰ ἀντιστοιχῇ κατὰ μαθητὴν μικρότερον ποσὸν ἀπὸ ὅσον ἀντιστοιχεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τετάρτου πενταετοῦς σχεδίου. Οἱ μαθηταὶ πληθαίνουν, ἀλλὰ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κράτους δὲν ἐννοεῖ νὰ διαθέσῃ τὰ ἀναγκαῖα κονδύλια διὰ τὴν παιδείαν.

Ἡ σημερινὴ κυβέρνησις τῆς Γαλλίας δὲν εἶναι ἀσφαλῶς ἀντιπνευματικὴ εἰς κανένα ἀπὸ τὰ κλιμάκιά της· ἡ γενικὴ πολιτική της ὅμως καὶ ἀκόμη πιὸ συγκεκριμένα τὰ ἰδιαίτερα

ἐξοπλιστικὰ βάρη της, τὴν ὑποχρεώνουν εἰς παραλείψεις ποὺ τὴν ἐμφανίζουν ὡς ἀντιπνευματικήν. Ἡ γαλλικὴ παιδεία ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ πολλά, μολονότι αὐτὸ δὲν σημαίνει φυσικὰ ὅτι εἶναι εἰς κακὴν κατάστασιν ἐν συγκρίσει μὲ ἄλλα κράτη.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΝ

Ἕνα βιβλίον - «Κεραυνὸς ἐν αἰθρίᾳ»

● ΒΟΝΝΗ

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟΝ ποὺ ἐκυκλοφόρησε τελευταίως εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν προεκάλεσε μεγάλην ἀναταραχήν. Διὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ γίνεται τώρα πολὺς λόγος εἰς τὰ σπίτια καὶ εἰς τὰ σχολεῖα, εἰς τὰ πανεπιστήμια καὶ εἰς τὰ γραφεῖα τῶν πολιτικῶν κομμάτων, εἰς τὸ κοινοβούλιον καὶ εἰς τὰς σελίδας τῶν μεγάλων γερμανικῶν ἐφημερίδων.

Πρόκειται διὰ μίαν μελέτην ποὺ συνέγραψεν ὁ γνωστὸς Δυτικογερμανὸς παιδαγωγὸς καὶ μέλος τῆς κρατικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὰ ζητήματα τῆς παιδείας καὶ τῆς μορφώσεως δρ. Γκέοργκι Πίχτ. Φέρει τὸν ἐντυπωσιακὸν τίτλον «Ἡ καταστροφὴ τῆς γερμανικῆς ἐκπαιδεύσεως». Σκοπὸς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι, ὅπως λέγει καὶ ὁ συγγραφεύς του, νὰ ἀναλύσῃ τὴν σημερινὴν κατάστασιν εἰς τὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὰς προοπτικὰς ποὺ ἀνοίγονται ἐνώπιόν της διὰ τὰ προσεχῆ ἔτη.

Πραγματικῶς, ἡ μελέτη τοῦ δρος Πίχτ, ποὺ εἶναι γραμμένη μὲ ρεαλιστικὴν γλῶσσαν, εἶναι γεμάτη ἀπὸ στοιχεῖα καὶ ἀριθμοὺς ποὺ ἀπεικονίζουν τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προβλήματος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγκειται καὶ ἡ ἀξία τοῦ βιβλίου. Τὰ γεγονότα καὶ οἱ ἀριθμοὶ ποὺ δίδει εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀποκαλύπτουν τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἐναργέστερα ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἔκαμναν δεκάδες συγκινητικὰ ἄρθρα ἐπάνω εἰς τὸ ἴδιον θέμα.

Ὅπως τονίζει ὁ δρ. Πίχτ, αἱ στατιστικαὶ συγκρίσεις ἀποκαλύπτουν ὅτι ἡ Δυτικὴ Γερμανία κατέχει σήμερον μίαν ἀπὸ τὰς τελευταίας θέσεις μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἰς τὸν τομέα τῆς παιδείας, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἰδίαν γραμμὴν μὲ τὴν Ἰρλανδίαν καὶ τὴν Πορτογαλίαν.

Καὶ ὡς παράδειγμα ὁ δρ. Πίχτ ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Τὸ 1961 εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἐχρειάζοντο 28.190 αἴθουσαι παραδόσεων, 44.081 αἴθουσαι δι' εἰδικὰ ἐργαστήρια, καὶ 18.229 αἴθουσαι γυμναστικῆς καὶ δωμάτια δι' ἐξωσχολικὴν ἐργασίαν. Μήπως, ὅμως, κατὰ τὰ τρία χρόνια ποὺ ἐμεσολάβησαν ἀπὸ τότε, ἡ κατάστασις ἐβελτιώθη; Κάθε ἄλλο». Ὁ δρ. Πίχτ σημειώνει σχετικά, ὅτι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἡ κυβέρνησις περιορίζει τὰς πιστώσεις ποὺ προορίζονται διὰ τὴν παιδείαν. Τὸ 1958 αὐταὶ ἀνήρχοντο εἰς τὰ 3,31% τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐνῷ τὸ 1962 ἐκάλυπτον μόνον τὰ 2,99%.

Σύμφωνα μὲ τὰ ἐπίσημα στατιστικὰ δεδομένα, εἰς πολλὰ σχολεῖα φοιτοῦν 60—70 μαθηταὶ εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν. Αἱ Γερμανικαὶ ἐφημερίδες, ἐξ ἄλλου, ἀναφέρουν περιπτώσεις ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς μίαν τάξιν ἀνέρχεται εἰς 90. Ἀλλὰ τὴν θλιβερὰν αὐτὴν κατάστασιν ἐπιτείνει ἀκόμη περισσότερον καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ 50% περίπου τῶν σχολείων ποὺ λειτουργοῦν δήμερον εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἔχουν ἀνεγερθῆ πρὶν ἀπὸ τὸ 1905 καὶ δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας τῆς σύγχρονης ὑγιεινῆς.

Μὲ τὰ ἴδια μελανὰ χρώματα περιγράφει ὁ δρ. Πίχτ καὶ τὴν κατάστασιν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων καὶ τῶν καθηγητῶν ποὺ χρειάζονται διὰ νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας τῶν σχολείων ἀνέρχεται εἰς πολλὰς χιλιάδας. Χαρακτηριστικῶς ὁ δρ. Πίχτ ἀναφέρει ὅτι εἰς μερικὰ σχολεῖα «ἕνας διδάσκαλος πρέπει νὰ διδάσκῃ συγχρόνως εἰς ὀκτὼ τάξεις, ὀκτὼ διαφορετικὰ μαθήματα».

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ τὰς προοπτικὰς ποὺ ὑπάρχουν διὰ τὸ μέλλον, οἱ ὑπολογισμοὶ ἀποκαλύπτουν ὅτι ἀφ' ἑνὸς ἡ φυσικὴ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ πρόθεσις νὰ καταστῇ ἡ ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευσις εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἀπὸ 8ετῆς εἰς 9ετῆ, θὰ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν κατὰ δύο ἑκατομμύρια. Κατὰ τὸ ἴδιον ὅμως αὐτὸ διάστημα, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ δρος Πίχτ, δὲν θὰ ἐπαρκοῦν διὰ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν 300.000 διδάσκαλοι. Ἐξ ἄλλου διὰ τὴν τεράστιαν αὐτὴν στρατιὰν τῶν μαθητῶν, ὑποτίθεται ὅτι θὰ χρειασθοῦν καὶ νέα σχολικὰ κτίρια. Αὐτὸ ὅμως θὰ ἀπαιτήσῃ μίαν κολοσσιαίαν δαπάνην 50 δισεκατομμυρίων μάρκων.

Ἀλλά, θὰ τὰ διαθέσῃ αὐτὰ ἡ κυβέρνησις; Πολλοὶ ἀμφιβάλλουν. Διότι τὴν μερίδα τοῦ λέοντος εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τὴν ἀπορροφοῦν πάντοτε οἱ ἐξοπλισμοί, τὰ ἔξοδα τοῦ στρατοῦ. Εἰς αὐτὸ τὸ θλιβερὸν συμπέρασμα καταλήγει καὶ ὁ δρ. Πίχτ.

Πάντως, ὁ συγγραφεὺς προτείνει ἕνα συγκεκριμένον σχέδιον, ποὺ θὰ ἠμποροῦσε νὰ λύσῃ μὲ τὴν ἐφαρμογήν του τὸ σημερινὸν δύσκολον ἐκπαιδευτικὸν πρόβλημα εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν. Ἀλλὰ διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν θὰ ἐχρειάζοντο σοβαραὶ μεταρρυθμίσεις, καὶ τὸ κυριώτερον, οὐσιαστικὴ ἀνακατανομὴ τῶν φόρων ποὺ πληρώνουν οἱ φορολογούμενοι. Εἶναι ζήτημα ὅμως, ἂν ἡ κυβέρνησις θὰ δεχθῇ τὸ σχέδιον αὐτὸ τοῦ δρος Πίχτ. Τὰ στατιστικὰ δεδομένα δεικνύουν ὅτι κατὰ τὰ 15 χρόνια τῆς ὑπάρξεώς της, ἡ Δυτικὴ Γερμανία διέθεσε διὰ τοὺς ἐξοπλισμοὺς 135 περίπου δισεκατομμύρια μάρκα, ἐνῷ διὰ τὴν παιδείαν τὰ ποσὰ εἶναι κατὰ τὸ ἴδιον διάστημα περίπου κατὰ δέκα φορὰς μικρότερα. Εἶναι γνωστὸν ἐπίσης ὅτι διὰ τὴν 18μηνον ἐκπαίδευσιν τοῦ στρατιώτου τῆς Μπούντεσβαιρ διατίθενται συνολικὰ 18.000 μάρκα, ἐνῷ διὰ κάθε μαθητὴν ὁ προϋπολογισμὸς ἐξοδεύει μέσα εἰς τὰ 8 χρόνια τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ σχολεῖον μόνον 65 μάρκα.

Ὁ δρ. Πίχτ ἐπιμένει εἰς τὸ βιβλίον του ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν σύντομα «ἔκτακτα μέτρα», διὰ νὰ προληφθῇ ἡ ὁριστικὴ χρεωκοπία ὅλου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. «Ἂν αὐτὰ τὰ μέτρα δὲν ληφθοῦν ἐγκαίρως, προσθέτει ὁ συγγραφεύς, τότε αἱ συνέπειαι θὰ ὁδηγήσουν εἰς ἐθνικὴν καταστροφὴν ποὺ θὰ καταβιβάσῃ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν εἰς τὸ ἐπίπεδον τρίτης καθυστερημένης εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως».

Δι' ὅλα αὐτά, τὸ βιβλίον τοῦ δρ. Πίχτ ἐθεωρήθη ἀπὸ τοὺς Δυτικογερμανοὺς ὡς «κεραυνὸς ἐν αἰθρίᾳ».

Ἐκπαιδευτικὰ νέα ἀπὸ παντοῦ

◆ Ἀμφιβολίαι διὰ τὴν καθ' ὕπνον διδασκαλίαν

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ.— Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπιστήμονες ἀντιμετωπίζουν μὲ πολὺν σκεπτικισμὸν τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς μεθόδου τῆς καθ' ὕπνου διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν.

Ἐὰν οἱ μετέχοντες εἰς τὰ ρωσικὰ πειράματα ἐκμαθήσεως ξένων γλωσσῶν κατὰ τὸν ὕπνον μάθουν μερικὰ ἀγγλικά, αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ὥραν ποὺ θὰ κοιμοῦνται βαθειά, λέγουν Ἀμερικανοὶ μελετηταὶ τοῦ θέματος. Ὁριστικαὶ δοκιμαὶ τῆς μεθόδου ἐκμαθήσεως κατὰ τὸν ὕπνον ἔγιναν ἀπὸ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὸ πεδίον αὐτὸ τῆς ψυχολογίας πρὸ 12ετίας περίπου — ἀπὸ τὸν δόκτορα Τσάρλς Σάϊμον, κυρίως, καὶ ἀργότερα ἀπὸ τὴν Ἑταιρίαν Ράντ, εἰς Σάντα Μόνικα τῆς Καλιφορνίας.

Ὁ δόκτωρ Σάϊμον, ποὺ διευθύνει ἤδη τὴν Ἑταιρίαν Συστημάτων Ἀναπτύξεως εἰς τὴν ἰδίαν ἀμερικανικὴν πόλιν, εἶπεν εἰς συνέντευξίν του ὅτι ἕνα ἄτομον προσλαμβάνει ὁλονὲν ὀλιγωτέρας παραστάσεις ὅσον βυθίζεται ἀπὸ τὴν κατάστασιν τῆς ἐγρηγόρσεως εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ὕπνου. Εἰς τὴν φάσιν τοῦ βαθέος ὕπνου, οὐδεμία παράστασις προσλαμβάνεται πλέον, τονίζει ὁ δρ. Σάϊμον.

◆ Μετάδοσις γνώσεων δι'... ἐνέσεων

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ.— Ἐνῷ τόσαι ἀμφιβολίαι ἐκφράζονται διὰ τὴν μέθοδον τῆς καθ' ὕπνον διδασκαλίας, ἄλλοι ἐρευνηταὶ κάμνουν εἰς τὸ ἐδῶ Πανεπιστήμιον πειράματα, ποὺ παρέχουν τὴν ἔνδειξιν ὅτι ἡ σοφία θὰ εἶναι δυνατὸν μελλοντικῶς νὰ παρέχεται μὲ... ἐνέσεις!

Πρὶν ἀπὸ μερικοὺς μῆνας εἶχε γίνει λόγος διὰ τὰ πρῶτα πειράματα μεταβιβάσεως γνώσεων, ποὺ εἶχον γίνει εἰς σκώληκας. Ἡ μεταβίβασις δὲν ἐγένετο τότε μὲ ἐνέσεις, ἀλλὰ διὰ τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος. Αἱ γνώσεις ἀπεροφῶντο δηλαδὴ κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ μεταβολισμοῦ, μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα θρεπτικὰ συστατικά.

Εἰς πειράματα τώρα τῶν ἐρευνητῶν τῆς Καλιφορνίας, δὲν χρησιμοποιοῦνται σκώληκες. Χρησιμοποιοῦνται ποντίκια — ζῶα δηλαδὴ πού, ὅπως πιστεύουν οἱ εἰδικοί, ἔχουν μεγάλην ὁμοιότητα ἐγκεφαλικῶν λειτουργιῶν μὲ τὸν ἄνθρωπον. Οἱ ἀπαίδευτοι ποντικοὶ δέχονται τὰς γνώσεις ἐντὸς ἐκχυλίσματος ὡρισμένων συστατικῶν τῶν ἐγκεφαλικῶν κυττάρων τῶν ἐκπαιδευομένων ποντικῶν. Καὶ ὄντως ἀποκτοῦν γνώσεις.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιτυχία τῶν ἐρευνητῶν τοῦ ἐδῶ Πανεπιστημίου ἔχει προκαλέσει ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, ὄχι μόνον τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ὅλων ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, ποὺ μὲ τὴν φαντασίαν των εἶναι εἰς θέσιν ὄχι σπανίως νὰ διαβλέπουν τὰς ἐξελίξεις τοῦ μέλλοντος, μέσῳ τῶν δυνατοτήτων τοῦ παρόντος. Ἡ ἐγκαινιασθεῖσα π.χ. ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐπιστημόνων μέθοδος θὰ ἠμποροῦσε ἴσως μίαν ἡμέραν νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, ἂν εὑρίσκετο τρόπος νὰ παραλαμβάνωνται τὰ βιοχημικὰ συστατικὰ ποὺ μεταδίδουν τὰ ἀποθηκευμένα «μνημονικὰ στοιχεῖα», δηλ. τὴν «κτηθεῖσαν γνῶσιν» ἀπὸ τὸν ἕνα ἄνθρωπον πρὸς τὸν ἄλλον. Τὸ πρᾶγμα θὰ ἐγίνετο μάλιστα ἀκόμη καταπληκτικώτερον, ἂν κάποτε καθίστατο δυνατὸν νὰ ἀνακαλυφθῇ ἡ «χημικὴ δομὴ» τῶν συστατικῶν αὐτῶν καὶ νὰ παρασκευασθοῦν συνθετικῶς. Οὔτε ὀλίγον, οὔτε πολύ, θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ παρασκευάσῃ τότε ἐνέσεις ἢ δισκία Ἀλγέβρας, Γεωμετρίας, Ἱστορίας καὶ ἄλλων «τυραννικῶν» ἰδίως μαθημάτων.

◆ Ἡ ἐκπαιδευτικὴ τηλεόρασις ἀναπτύσσεται

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Ἐνεκαινιάσθη πρό τινος ἐπισήμως εἰς τὴν Γλασκώβην ἡ μεγαλυτέρα ὑπηρεσία ἐκπαιδευτικῆς τηλεοράσεως τῆς Εὐρώπης. Ὅταν ἔγιναν τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια εἶχον ἤδη ἀρχίσει ἀπὸ τεσσάρων ἑβδομάδων προγράμματα, τὰ ὁποῖα προσείλκυσαν τὸ ἐνδιαφέρον πολλῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν τῆς Βρεταννίας καὶ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης.

Ἡ σύνδεσις 300 καὶ πλέον σχολείων — μέσῳ καλωδίου μήκους 160 χλμ. καὶ 18 σταθμῶν ἐπαναληπτῶν — πρὸς ἕνα κεντρικὸν στούντιο ἐκπομπῆς διὰ τὴν μετάδοσιν τεσσάρων συγχρόνως προγραμμάτων, ἀποτελεῖ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἕνα σπουδαῖον ἐπίτευγμα. Εἰς τὸ μέλλον ὅμως τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Σταθμοῦ θὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν προοπτικῶν τῆς «ἀμέσου διδασκαλίας». Ἡ μέθοδος τῆς «ἀμέσου διδασκαλίας» συνεπάγεται τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν μαθητῶν καὶ διδασκάλων. Ὁ διδάσκαλος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ διακόπτῃ ἐπὶ ἥμισυ λεπτὸν ἕνα μάθημα, διὰ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν εὐκαιρίαν μιᾶς προφορικῆς ἀντιδράσεως. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἡ νέα ὑπηρεσία συμπληρώνει τὴν βασικὴν καθημερινὴν ἐργασίαν τῶν σχολείων.

Ἀναμένεται ὅτι εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον ἡ ἐκπαιδευτικὴ τηλεόρασις θὰ δύναται νὰ συντονίσῃ τὸν προγραμματισμὸν ὅλων τῶν ἄλλων ὀπτικῶν—ἀκουστικῶν βοηθημάτων, ὅπως τῶν ἐργαστηρίων γλωσσῶν, τῶν μηχανημάτων διδασκαλίας, τῶν ταινιῶν κινηματογράφου καὶ τῶν ὑπολογιστικῶν μηχανῶν. Τὸ Συγκρότημα Πάϋ προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερον καὶ δηλώνει ὅτι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ ἀνταλλαγὴ μορφωτικῶν προγραμμάτων εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Δι' ὅλα αὐτὰ βεβαίως θὰ ἀπαιτηθοῦν μεγάλαι ἀλλαγαὶ εἰς τὰς μεθόδους ἐκπαιδεύσεως. Τὸ ἰσχύον σήμερον σύστημα ἐν Γλασκώβῃ ἔχει διαρρυθμισθῇ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὸν χρόνον διὰ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὰ πλαίσια τῶν ὑφισταμένων προγραμμάτων ἐργασίας, ἀποτελεῖ δὲ μίαν πολύτιμον καὶ πρακτικὴν ἐξέλιξιν εἰς τὴν σημερινὴν ἐκπαίδευσιν.

◆ Νέαι μορφαὶ τεχνολογικῆς ἐκπαιδεύσεως

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Ἡ κατάρτισις καὶ διατήρησις μιᾶς σταθερᾶς ἐφεδρείας πολὺ ἐξειδικευμένων ἐπαγγελματιῶν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπαιτήσεων μιᾶς γοργῶς ἀναπτυσσομένης τεχνολογικῆς βιομηχανίας εἶναι ἕνα πρόβλημα, ποὺ συχνὰ ἀπασχολεῖ τὰς μεγάλας βιομηχανίας τοῦ κόσμου. Ὑπάρχουν πολλαὶ λύσεις τοῦ προβλήματος. Μία ὅμως ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ ἐφαρμοσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀργανισμοῦ Αὐτοκινήτων Λέϋλαντ, μιᾶς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων βιομηχανιῶν αὐτοκινήτων τοῦ κόσμου. Πρόκειται περὶ ἑνὸς νέου οἰκοτροφείου διὰ σπουδαστὰς καὶ διπλωματούχους μηχανικούς, τοῦ Στόουκς Χόλλ, μιᾶς μικρογραφίας βιομηχανικοῦ πανεπιστημίου. Τὸ Στόουκς Χόλλ θὰ συνεχίσῃ τὴν παράδοσιν ποὺ ἤρχισεν ὁ Ὀργανισμὸς Λέϋλαντ μὲ τὸ Οὐέλλινγκτον Χάους τὸ 1919, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τόπον τακτικῶν συναντήσεων τῶν βιομηχανικῶν ἡγετῶν τοῦ μέλλοντος. Οἱ νέοι, οἱ ὁποῖοι θὰ μένουν εἰς τὸ «πανεπιστήμιον», θὰ ἔχουν διαφορετικὴν προέλευσιν, ἱκανότητας καὶ κλίσεις, ζῶντες ὅμως καὶ ἐργαζόμενοι ὁμοῦ καὶ ὀξύνοντες τὸ πνεῦμα των διὰ τῆς ἐπαφῆς πρὸς ἀλλήλους, θὰ ἀποκτοῦν, ἐκτὸς τῆς βαθείας γνώσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διεύθυνσιν τῆς βιομηχανίας καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ προσωπικοῦ, μίαν ἐκτίμησιν τῆς εἰδικεύσεως καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἄλλων.

Ὑπάρχουν τρεῖς τρόποι εἰσαγωγῆς εἰς τὸ πρόγραμμα Λέϋλαντ: Ἡ μετάθεσις ἑνὸς μαθητευομένου εἰς τὸ «πανεπιστήμιον», ἡ εἰσαγωγὴ εἰς τὸ πανεπιστήμιον κατευθεῖαν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, καὶ ἡ εἰσαγωγὴ εἰς αὐτὸ κατευθεῖαν ἀπὸ τὸ πανεπιστήμιον μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του. Εἰς τὰ πλαίσια τοῦ προγράμματος ἐκπαιδεύσεως ἡ ἑταιρία προσφέρει διαφόρους ὑποτροφίας καὶ χρηματικὰ βραβεῖα διὰ σειρὰς μαθημάτων ὁδηγούσας εἰς πτυχία καὶ τεχνολογικὰ διπλώματα. Ὅλαι αἱ σειραὶ μαθημάτων συνδυάζονται μὲ ἐκπαίδευσιν εἰς μηχανουργεῖα οὕτως, ὥστε νὰ προσφέρωνται εἰς τοὺς φοιτητὰς θεωρητικαὶ γνώσεις καὶ πρακτικὴ πεῖρα μηχανολογίας. Τὰ μηχανουργεῖα τῆς Λέϋλαντ καλύπτουν χῶρον ½ ἑκταρίου, χωρίζονται δὲ εἰς γενικὰ καὶ προχωρημένα μηχανουργεῖα, συνεργεῖα ἐφαρμογῶν, χυτήριον, τμῆμα ἐλασμάτων μετάλλου καὶ αἴθουσαν μετρολογίας. Ἕκαστον τμῆμα ἔχει εἰδικευμένους ἐκπαιδευτὰς καὶ πλήρη ἐξοπλισμόν. Ἕκαστος φοιτητὴς ἐκπαιδεύεται κατὰ περιόδους εἰς διάφορα

τμήματα. Μόλις συμπληρώσουν τὴν βασικὴν των ἐκπαίδευσιν, οἱ φοιτηταὶ τοποθετοῦνται συνήθως εἰς παραρτήματα τῆς Λεϋλαντ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ ὡς βοηθοὶ ἑνὸς ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων της.

Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Ἡ σύστασις τοῦ Ἱδρύματος Καίη Κὶνγκ—Χὼλ ὑπὸ τοῦ ἀντιπλοιάρχου σὲρ Στήβεν Κὶνγκ—Χὼλλ εἰς μνήμην τῆς συζύγου του ἀποτελεῖ ἕνα ὡραῖο παράδειγμα ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας διὰ τὴν παροχὴν βοηθείας πρὸς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας. Τὸ Ἵδρυμα συντηρεῖται ἐξ ὁλοκλήρου δι' ἐθελοντικῶν συνδρομῶν, καὶ ἀντικειμενικὸς σκοπός του εἶναι νὰ διαθέσῃ χρήματα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἀφρικανοπαίδων τῶν χωρῶν τῆς Κοινοπολιτείας. Ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν αἱ χῶραι αὐταὶ εἶναι ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἐξασφαλίσεως μεγάλου ἀριθμοῦ διδασκάλων, δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ἄλλων μορφωμένων ἀτόμων. Μέγα μέρος τῶν ἀτόμων αὐτῶν θὰ ἠδύναντο νὰ προέλθουν ἐκ τῶν σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως· ἑκατοντάδες ὅμως παιδιῶν ἐχόντων πλήρως τὰ προσόντα δὲν συνεχίζουν τὴν φοίτησιν εἰς τὰ σχολεῖα δευτεροβαθμίου ἐκπαιδεύσεως διότι οἱ γονεῖς των δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν δαπάνην 15 λιρ. ἐτησίως. Πρὸς τὸ παρὸν τὸ Ἵδρυμα ἔχει 1.000 συνδρομητάς, συμπεριλαμβανομένων ὡρισμένων σχολείων καὶ ἑνώσεων. Πέρυσι, κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας του, τὸ Ἵδρυμα παρέσχε τὰ μέσα ἐκπαιδεύσεως εἰς ἓξ παιδιὰ καὶ μέχρι σήμερον ἔχει πληρώσει τὰ δίδακτρα 255 παιδιῶν εἰς δέκα κοινοπολιτειακὰς χώρας. Κάθε ἄτομον, τὸ ὁποῖον δίδει εἰς τὸ Ἵδρυμα δεκαπέντε λίρας δύναται ἐὰν θέλῃ νὰ συνδεθῇ μὲ ἕνα παιδὶ ἰδιαιτέρως. Ἤδη δὲ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δωρητὰς διατηροῦν ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς προστατευομένους των.

Συνδυασμὸς ἐκπαιδεύσεως καὶ κοινωνικῶν δραστηριοτήτων

ΛΟΝΔΙΝΟΝ.— Ἕνα μεσαιωνικὸν κάστρο ἔγινε διεθνὲς σχολεῖον τοῦ 20ου αἰῶνος. Πρόκειται διὰ τὸ Ἀτλαντικὸν Κολλέγιον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν ἀνεμοδαρμένων ἀκτῶν τῆς Οὐαλλίας. Τὸ Κολλέγιον τοῦτο ἱδρύθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1960, καὶ σήμερα δὲν ἀποτελεῖ πλέον πείραμα, διότι ἡ ἐπιτυχία του εἶναι ἀποδεδειγμένη. Βασίζεται ἐπὶ τῶν θεωριῶν τοῦ γνωστοῦ ἐκπαιδευτικοῦ δρος Κοὺρτ Χάν, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐφήρμοσε τὸ σύστημα αὐτὸ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ κατόπιν εἰς Γκόρντονσταουν τῆς Σκωτίας, ὅπου ἐξεπαιδεύθη ὁ δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου καὶ ὁ πρίγκηψ Κάρολος, ἀκολουθῶν τὰ βήματα τοῦ πατρός του. Ἡ ἰδέα τοῦ Χὰν ἦτο νὰ συνδυάσῃ τὰς ἀκαδημαϊκὰς σπουδὰς μὲ μίαν σειρὰν δραστηριοτήτων αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος τῶν μαθητῶν, τῆς ἀντοχῆς των, τοῦ ἠθικοῦ των σθένους καὶ τοῦ πνεύματος ἐξυπηρετήσεως τῶν συνανθρώπων των. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν εἰς τὸ Κολλέγιον μετὰ πέντε ἔτη φοιτήσεως εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ συναντοῦν ἐκεῖ ἀγόρια ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Κατὰ μίαν δὲ ἀπὸ τὰς σημαντικωτέρας καὶ πλέον εὐαισθήτους περιόδους τῆς ζωῆς των μανθάνουν νὰ ζοῦν ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ νὰ ἀντιμετωπίζουν διαφόρους περιπετείας μαζὶ μὲ παιδιὰ διαφορετικῆς γλώσσης καὶ νοοτροπίας.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Οὐαλλικοῦ Ἀτλαντικοῦ Κολλεγίου ὡδήγησεν εἰς προγράμματα ἱδρύσεως Ἀτλαντικῶν Κολλεγίων καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Κοινοπολιτείας.

Θεραπεύεται ἡ «δυσλεξία» τῶν παιδιῶν

ΛΟΝΔΙΝΟΝ. — Ὑπάρχουν παιδιὰ ποὺ πάσχουν ἀπὸ «λεκτικὴν τυφλότητα». Πρόκειται διὰ τὰ παιδιὰ ποὺ δυσκολεύονται νὰ διαβάσουν. Εἰς τὸ σχολεῖον ἀντιμετωπίζουν τρομερὰν δυσκολίαν νὰ γράψουν λέξεις. Καὶ ἡ ὀρθογραφία των, ὅταν γράφουν, εἶναι... ἀνάποδη. Φερ' εἰπεῖν, ἀντιγράφουν τὰς λέξεις ποὺ βλέπουν ἀνάποδα. Ἀντὶ «ὄχι», λ.χ. γράφουν «ἴχο», ἀντὶ «ναός», «σοὰν» κ.ο.κ. Ἐπίσης συγχέουν τὸ Μ μὲ τὸ Ν, τὸ Α μὲ τὸ Λ ἢ τὸ Δ, τὸ Ε μὲ τὸ Ξ, τὸ 3 μὲ τὸ ε καὶ γενικὰ δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ συλλάβουν ἤχους γραπτῶν λέξεων καὶ συμβόλων. Ἀκόμη καὶ εἰς ἡλικίαν 10 ἐτῶν ἢ καὶ περισσότερον, ἐξακολουθοῦν νὰ διαβάζουν καὶ νὰ γράφουν ὡσὰν παιδιὰ 6 ἐτῶν.

Μέχρι πρό τινος ἀκόμη, τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἐθεωροῦντο βραδύνοα ἢ καθυστερημένα διανοητικῶς, καὶ πολλοὶ τὰ ἐχαρακτήριζον ὡς ἀνίκανα νὰ μάθουν γράμματα ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα παιδιὰ τῆς ἡλικίας των.

Σήμερα ὅμως οἱ εἰδικοὶ παιδαγωγοὶ καὶ ψυχολόγοι παραδέχονται ὅτι τὰ παιδιὰ αὐτά, ποὺ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι εὐφυέστατα καὶ μὲ ἀνεπτυγμένην κρίσιν καὶ ἀντίληψιν, πάσχουν ἁπλῶς ἀπὸ «δυσλεξίαν» — ἢ «λεκτικὴν τυφλότητα» ὅπως ἐλέχθη εἰς τὴν ἀρχήν.

Ἤδη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἱδρύθη τὸ πρῶτον Κέντρον θεραπείας τῆς «δυσλεξίας», εἰς τὸ ὁποῖον στέλλονται τὰ παιδιὰ ποὺ παρουσιάζουν τὴν πάθησιν αὐτήν, διὰ νὰ μάθουν νὰ διαβάζουν κανονικά, ὄχι λέξεις ὁλοκλήρους ἀλλὰ γράμμα μὲ γράμμα διὰ κάθε λέξιν. Ὅταν τὸ παιδὶ συνηθίσῃ νὰ διαβάζῃ καὶ νὰ γράφῃ, τότε ἠμπορεῖ πλέον νὰ παρακολουθήσῃ κανονικὴν ἐκπαίδευσιν

Τονίζεται ἰδιαιτέρως ὅτι ἂν δὲν διαπιστωθῇ ἐγκαίρως — ἢ καθόλου — ἡ «πάθησις» αὐτὴ τοῦ παιδιοῦ, τὸ παιδὶ αὐτὸ δυνατὸν νὰ μεγαλώσῃ μὲ ἕνα τρομερὸν ἐλάττωμα, ποὺ ἠμπορεῖ νὰ τοῦ προκαλέσῃ σύμπλεγμα κατωτερότητος καὶ νὰ τοῦ ἐμποδίσῃ τὴν περαιτέρω πνευματικὴν καὶ σωματικήν του ἀνάπτυξιν.

Ἐνίσχυσις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀγκύρας

Ν. ΤΟΡΚΗ.— Τὸ ἵδρυμα Φὸρντ διέθεσε ποσὸν 1.000.000 δολλαρίων πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Μαθηματικῆς Σχολῆς Φυσικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀγκύρας.

Τὸ ἵδρυμα διέθεσε συνολικῶς εἰς δωρεὰς πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνολογικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς Ἀφρικήν, Ἀσίαν, Μέσην Ἀνατολὴν καὶ Λατινικὴν Ἀμερικὴν 6.200.000 δολλάρια.

Οἱ κ.κ. Καθηγηταὶ Ξένων Γλωσσῶν

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 19)

ποὺ θὰ ἐπηκολούθει ἀναποφεύκτως. Ὁ τυχὸν ἰσχυρισμὸς τῶν ἐνδιαφερομένων ὅτι τὰ 500 ταῦτα παραρτήματα, τυχὸν καταργούμενα, θὰ ἀναπληρωθοῦν αὐτομάτως ἀπὸ 500 μεμονωμένα μικροφροντιστήρια, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν ὕπαιθρον, μόνον ἀπὸ ἀγνοοῦντας παντελῶς τὰ φαινόμενα τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς ζωῆς δύναται νὰ γίνῃ πιστευτός. Εἰς τὴν ἐποχήν μας μικραὶ καὶ ἀσυντόνιστοι μονάδες οἱουδήποτε κλάδου δὲν δύνανται νὰ ἐπιζήσουν, καὶ τυχὸν ἐπιζῶσαι, θὰ φυτοζωοῦν κατ' ἀνάγκην, καὶ δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἱκανοποιήσουν καὶ ἐξασφαλίσουν τοὺς εἰς αὐτὰς ἐργαζομένους.

4ον. Ἀποτελεῖ, τέλος, σχῆμα ὀξύμωρον νὰ διεκδικοῦν ἀφ' ἑνὸς οἱ κ.κ. καθηγηταὶ τὰ προνόμια τῶν εἰς σχολὰς ἐργαζομένων, καὶ νὰ ἐπιδιώκουν ἀφ' ἑτέρου τὴν μετατροπὴν τῶν σχολῶν τούτων εἰς φροντιστήρια!

Ἡ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ» πιστεύει ὅτι τὸ προφανὲς συμφέρον τῶν κ.κ. καθηγητῶν ξένων γλωσσῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθύνη των ἀπέναντι τῆς σπουδαζούσης νεολαίας, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς κοινωνίας, ἐπιβάλλουν εἰς αὐτοὺς ἐπιτακτικῶς ὀρθολογικωτέραν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος.

Σ. Ε.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μέλος
τῆς « Ἐθνικῆς Ἀμερικανικῆς Ἑνώσεως
διὰ τὴν Ἐκπαίδευσιν Ξένων Σπουδαστῶν »

★

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ :

ΚΑΘ. JOHN D. LOGAN JR., M.A.

Διδάξας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Michigan, Η.Π.Α., τ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εἰς τὴν ἕδραν Ἀμερικανικῆς Φιλολογίας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ :

ΚΑΘ. ΘΕΟΔ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ Δρ Φ., Β.Α.

τ. Διευθυντὴς Μαρασλείου Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας
τ. Καθηγητὴς τοῦ Robert College

★

ΕΔΡΑ : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72 (ἔναντι ἱ. Ν. ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ) — **ΑΘΗΝΑΙ**

Κεντρικαὶ Σχολαὶ:

IAS — ΣΧΟΛΗ Α΄ : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 72. Τηλ. 626.347
IAS — ΣΧΟΛΗ Β΄ : ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ καὶ ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 18. Τηλ. 621.276
IAS — ΣΧΟΛΗ Γ΄ : ΦΕΙΔΙΟΥ 5γ. Τηλ. 620.180
IAS — ΣΧΟΛΗ Δ΄ : ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ (ΤΖΩΡΤΖ 4). Τηλ. 614.492

★

150 ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Περιλαμβάνουν : Τάξεις Ἀρχαρίων — Προχωρημένων — **Lower** — **Proficiency**.
Τμήματα διὰ τὰ Πτυχία τῶν Πανεπιστημίων **Michigan** Η.Π.Α. καὶ **Cambridge** Ἀγγλίας.
Τμήματα Πρωϊνὰ — Ἀπογευματινὰ — Βραδυνὰ — Τρισεβδομαδιαῖα — Ἐντατικά.
Μονοτάξια Τμήματα (9 μηνῶν) — Διτάξια Τμήματα (18 μηνῶν).
Διὰ σπουδαστὰς ΠΑΣΗΣ ἡλικίας — Ἰδιαίτερα ΠΑΙΔΙΚΑ Τμήματα — Τμήματα Μαθητῶν Γυμνασίου.

30 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ εἰς συνοικίας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίας